

Agatha Christie

Hadí doupě

Melantrich 1988

Na londýnském předměstí ve velkém domě žije šťastně rozvětvená rodina řeckého přistěhovalce Aristida Leonidese. Starý pán náhle za zvláštních okolností zemře. Není pochyb, že byl úkladně zavražděn a vše směřuje k tomu, že vrah musí být členem rodiny. Vnučka Sofie, která těžce nese dědečkovu smrt, pozve svého snoubence, aby se zúčastnil pátrání a pomohl tak objevit vraha, protože na tom závisí nebo ztroskotá jejich budoucí štěstí.

Autorka, která tuto svou knihu sama vysoce hodnotí, prokazuje i zde velkou znalost lidských povah a dovede se ponořit až do těch nejtajnějších hloubek lidského charakteru. V dramatickém líčení záměrně čtenáře zavádí na falešné stopy, aby v závěru knihy podala překvapivé řešení.

I

Sofii Leonidesovou jsem poznal koncem války v Egyptě. Zastávala dost význačné místo v jedné sekci ministerstva zahraničí. Seznámili jsme se služebně a brzy jsem ocenil schopnosti, které jí přes její mládí dopomohly k takovému postavení (bylo jí tehdy dvaadvacet let).

Kromě toho, že se dovedla výjimečně lehce ve všem orientovat, měla jasný úsudek a smysl pro suchý humor, který mě velice okouzloval. Spřátelili jsme se. Byla typem člověka, s kterým není vůbec těžké konverzovat. Oba jsme se těšili na společná setkání při obědě nebo příležitostně při tanci.

Tak to bylo až do doby, kdy se válka v Evropě začala chýlit ke konci a já byl převelen na východ. Tehdy jsem si uvědomil ještě něco - že Sofii miluji a chci si ji vzít.

Večeřeli jsme u Shepherda a najednou se mi otevřely oči. Nepřišlo to nějak náhle, nečekaně, spíše jsem dospěl k poznání faktu dlouho již důvěrně známého. Líbilo se mi na ní všechno. Tmavé hustě vlnité vlasy pyšně se deroucí s čela, jasné modré oči, bojovně vysunutá bradička a rovný nos. Líbil se mi její dobře ušitý světle šedý kostým s nadýchanou bílou blůzou. Vypadala tak svěže anglicky, což na mne po třech letech odloučení od rodné země silně působilo. Zdálo se mi, že nikdo nemůže být angličtější než ona. Náhle jsem však zapochyboval, jestli ve skutečnosti může být tak anglická, jak vypadá. Snese realita srovnání s dokonalostí divadelního představení?

Svěřovali jsme si, co máme rádi, těšili se na budoucnost, vzpomínali na nejbližší přátele a známé. Sofie se nikdy nezmínila o domově nebo o své rodině. O mně věděla všechno (byla vděčnou posluchačkou), ale já o ní nevěděl zhora nic. Předpokládal jsem obvyklé rodinné zázemí. Nikdy o něm však nemluvila. Do této chvíle jsem nikdy o tomto problému nepřemýšlel.

Sofie se mě zeptala, na co myslím.

Odpověděl jsem pravdivě: „Na vás.“

„Chápu,“ řekla. A vyznělo to tak, že opravdu chápe.

„Možná, že se dva roky neuvidíme,“ pokračoval jsem. „Nevím, kdy se vrátím do Anglie. Jakmile se tam dostanu, první věc, kterou udělám, bude, že vás najdu a požádám o ruku.“

Vyslechla to bez jediného mrknutí. Seděla, kouřila a na mne se ani nepodívala.

Chvilí jsem byl nervózní, že mi možná nerozuměla.

„Věnujte mi pozornost, prosím,“ řekl jsem. „Jednu věc rozhodně neudělám, nepožádám vás o ruku teď. Za prvé byste mi mohla dát košem a já bych si ze zoufalství uvázal na krk nějakou strašnou ženu, jen abych uspokojil svou ješitnost. A kdybyste mi nedala košem, co by nám zbývalo? Vzít se a hned zase rozejít? Zasnoubit se a zvykat si na dlouhé čekání? Nesnesl bych, abyste se trápila. Potkáte někoho jiného a budete se cítit vázána věností vůči mně. Náš život má teď podivné, hektické rysy, kdy se každý snaží všeho užít. Všude kolem se uzavírají a rozbíjejí manželství, lidé se láskou sblížují a rozcházejí. Rád bych měl jistotu, až přijдете domů, svobodná, nezávislá, že se rozhlédnete kolem sebe, utvoříte si úsudek o poválečném světě a rozhodnete se, co od něho požadujete. To, co je mezi vámi a mnou, Sofie, je trvalé. Jiný druh manželství mi nic neříká.“

„Stejně tak mně,“ řekla Sofie.

„Na druhé straně myslím, že vám musím sdělit to, co - no - co cítím,“ řekl jsem.

„A bez spousty vzletných slov?“ zašeptala Sofie.

„Drahá - copak mi nerozumíš? Snažil jsem se vyhnout slovům miluji tě...“

Zarazila mě.

„Rozumím ti, Karle. A líbí se mi, jak netradičně postupuješ. Můžeš přijít a navštívit mě, až se vrátíš - budeš-li ještě chtít...“

Teď jsem ji přerušil já.

„O tom nepochybuj.“

„Vždycky lze o všem pochybovat, Karle. Vždycky se může vynořit něco nevypočitatelného, co zhatí všechny plány. Například, moc toho o mně nevíš, že?“

„Nevím ani, kde v Anglii žiješ.“

„Bydlím ve Swinly Dean.“

Přikývl jsem, když se zmínila o známém londýnském předměstí, honosícím se třemi golfovými hřišti pro městské finančníky.

Dodala zamyšleně tichým hlasem: „V takovém křivém domku...“

Musel jsem vypadat trochu vyděšeně, což ji pobavilo, protože na vysvětlenou citovala obšírněji, „všichni žili pospolu a v křivém domku měli skrýš“. „Skoro takový je náš. Určitě je křivý a je napůl dřevěný!“ „Pocházíš z velké rodiny? Máš sourozence?“ „Bratra, sestru, matku, otce, strýce, přívdanou tetu, dědečka, praradu a nevlastní babičku.“

„Proboha!“ zvolal jsem trochu ohromeně.

Zasmála se.

„Normálně bychom samozřejmě všichni nežili pohromadě. Zavínala to válka a těžké nálety, ale nevím,“ zahloubané svraštila čelo - „duchovně snad rodina žila vždycky pohromadě - pod dědečkovým dohledem a ochranou. Víš, dědeček je skoro osobnost. Je mu přes osmdesát, měří čtyři stopy deset a každý vedle něho vypadá dost bezvýrazně.“

„Zdá se, že je zajímavý,“ jechl jsem.

„Je zajímavý. Pochází z Řecka, ze Smyrny. Aristide Leonides. Je velmi bohatý,“ dodala se zábleskem v oku.

„Bude někdo bohatý, až tohle skončí?“

„Dědeček určitě,“ řekla Sofie sebejistě. „Na něho nebude platit žádná taktika, jak pustit bohatým žilou.“

Nevím, budeš-li ho mít rád,“ dodala.

„Ty ho máš ráda?“ zeptal jsem se.

„Víc než kohokoli na světě,“ řekla Sofie.

II

Trvalo to přes dva roky, než jsem se vrátil do Anglie. Nebyla to jednoduchá léta. Psal jsem Sofii poměrně často a dostával od ní odpovědi. Nešlo o milostné dopisy. Byly to dopisy mezi důvěrnými přáteli - zabývaly se plány, představami a komentovaly každodenní běh života. Teď ale vím, pokud jde o mne - a věřím, i pokud jde o Sofii, že naše vzájemné city se upevňovaly a sílily.

Do Anglie jsem se vrátil jednoho našedlého zářijového dne. Ve večerním osvětlení zlátlý listy na stromech. Vítr se ten den předváděl.

Poslal jsem z letiště Sofii telegram:

„Právě jsem přijel. Zvu tě na večeři dnes v devět hodin k Mariovi, Karel.“

O dvě hodiny později jsem seděl a pročetl Timesy. Zběžně jsem přehlédl sloupec s oznámením o narození, svatbách a úmrtí a mou pozornost upoutalo jméno Leonides:

Hluboce zarmoucení oznamujeme, že nás opustil Aristide Leonides, milovaný manžel Brendy Leonídesové, stár osmdesát osm let. Three Gables, Swinly Dean.

Těsně pod tím bylo další sdělení:

LEONIDES. - Aristide Leonides zemřel náhle ve svém sídle Three Gables, Swinly Dean. Nad jeho odchodem hluboce truchlí děti a vnoučata. Květinové dary posílejte do kostela sv. Eldreda, Swinly Dean.

Připadalo mi to dost zvláštní. Zdálo se, že tu došlo k nějaké chybě spočívající v tom, že se obě sdělení navzájem překrývala. Ale nejdřív ze všeho jsem soustředil svůj zájem na Sofii. Rychle jsem jí poslal druhý telegram:

„Právě jsem četl o smrti Tvého dědečka. Je mi to moc líto. Sděl mi, kdy Tě mohu vidět. Karel.“

Sofiin telegram mě zastihl v šest hodin v domě mého otce. V telegramu stálo:

„V devět hodin budu u Maria, Sofie.“

Pomyšlení na to, že opět uvidím Sofii, mě znervózňovalo a zároveň vzrušovalo. Čas se vlekl šíleně pomalu. Navíc jsem čekal u Maria dvacet minut před sjednanou schůzkou. Sofie se opozdila jen o pět minut.

Vždycky je to šokující, když potkáte někoho, koho jste dlouhý čas neviděli, ale koho jste celou dobu nepustili z mysli. Když konečně Sofie prošla otáčecími dveřmi, naše setkání se zdálo být neskutečné. Byla v černém, a to mě nějakým zvláštním způsobem udivilo. Spousta jiných žen měla černé šaty, ale já si uvědomil, že u ní jde zcela určitě o smuteční šaty - a překvapilo mě, že Sofie patří mezi ty, které nosí smutek - i když jde o blízké příbuzné.

Vypili jsme koktajl a usadili se u objednaného stolu. Oba jsme hovořili dost překotně a roztěkaně - vyptávali se na staré přátele z pobytu v Káhiře. Byla to strojená konverzace, ale přenesla nás přes počáteční nejistotu. Projevil jsem jí upřímnou soustrast k úmrtí dědečka a Sofie řekla tiše, že to bylo „velice náhlé“. Pak jsme se dali opět do vzpomínání. Začal jsem se cítit nesvůj, něco mi tu nesesedlo - něco podle mého mínění jiného než počáteční nejistota z opětného shledání. Něco tu nebylo v pořádku a týkalo se to přímo Sofie. Řekne mi snad otevřeně, že si našla jiného muže, kterého si cení víc než mne? Že její sympatie byla „po všech stránkách omylem“?

Cítil jsem, že to není ono, - ale nevěděl jsem, co za tím je. Mezitím jsme pokračovali v našem neupřímném rozhovoru.

Potom, zcela nečekaně, když číšník přinesl kávu na stůl a s úklonou odcházel, všechno se najednou změnilo. Seděli jsme spolu stejně jako jsme předtím často sedávali u malého stolku v restauraci. Léta našeho odloučení přestala existovat.

„Sofie,“ řekl jsem.

„Karle!“ okamžitě zareagovala.

Vydechl jsem úlevou.

„Díky bohu, že je to za námi,“ řekl jsem. „Co se to jen s námi stalo?“

„Snad je to moje chyba. Byla jsem hloupá.“

„Ale teď je všechno v pořádku?“

„Ano, teď je všechno v pořádku.“

Usmívali jsme se na sebe.

„Miláčku!“ oslovil jsem ji a pokračoval: „Kdy budeme mít svatbu?“

Úsměv jí odumřel na rtech. To, co nás sblížilo, ať už to bylo cokoli, se vytratilo.

„Nevím,“ řekla. „Nejsem si jistá, Karle, jestli si tě vůbec mohu vzít.“

„Ale Sofie! Proč bys nemohla? Cítíš snad, že jsem se ti odcizil? Potřebuješ čas, aby sis na mne opět zvykla? Stojí mezi námi ještě někdo? Ne...“ zarazil jsem se. „Zbláznil jsem se. Není to ani jedno z toho.“

„Ne, není.“ Zavrtěla hlavou. Čekal jsem. Řekla tiše:

„Je to dědečkova smrt.“

„Smrt tvého dědečka? Ale proč? Copak na něčem takovém může záležet? Snad nechceš říct - jistě tím nemyslíš - peníze? Nezbyly po něm žádné? Ale to jistě, nejdražší...“

„Nejde o peníze.“ Tváří jí přeběhl úsměv. „Myslím, že bys byl ochotný si mě vzít, i kdybych byla chudá jak kostelní myš. A dědeček nepřišel o žádné peníze.“

„Oč tedy jde?“

„Jde o jeho smrt - víš, Karle, myslím, že... Myslím, že byl zabit...“

Hleděl jsem na ni upřeně.

„Ale - to je absurdní. Jak jsi na to přišla?“

„Já na to nepřišla. Především doktor se choval divně. Nechtěl podepsat úmrtní list. V nejbližší době provedou ohledání mrtvol. Mají podezření, že něco není v pořádku.“

Nepřel jsem se s ní. Sofie byla velice inteligentní; jakýkoli závěr, k němuž dospěla, byl spolehlivý.

Místo toho jsem řekl vážně:

„Jejich podezření může být zcela neopodstatněné. Ale i když budeme předpokládat, že mají pravdu, jak to může ovlivnit osud nás dvou?“

„Za jistých okolností by mohlo. Pracuješ v diplomatických

službách. Dost se tam zajímají o manželky. Ne - pomlč, prosím, o všem, co chceš říct. Jsi povinen jim to přiznat - jsem přesvědčená, že ti to leží v hlavě ... Chci, aby naše manželství bylo šťastné pro každého z nás - nechci se stát tou půlkou, která byla obětována lásce! A tak bude docela v pořádku...”

„Myslíš, že doktor mohl udělat - chybu?“

„I kdyby neudělal chybu, nezáleží na tom - za předpokladu, že dědečka zabila ta pravá osoba.“

„Jak to myslíš, Sofie?“

„Co jsem řekla, bylo hnusné. Ale koneckonců, člověk má být upřímný.“

Vytušila, co jsem měl na jazyku.

„Ne, Karle, neřeknu už ani slovo. Napovídala jsem toho až moc. Byla jsem odhodlaná setkat se s tebou dnes večer - vidět tě a přimět k pochopení. Nemůžeme vyřešit náš vztah, pokud se tamto nevyjasní.“

„Aspoň mi o tom něco pověz.“

Zavrtěla hlavou.

„Nechci o tom mluvit.“

„Ale Sofie „

„Ne, Karle. Nechci, abys nás viděl mýma očima. Chci, abys nás viděl bez předsudků, musíš stát mimo.“

„A jak to mám udělat?“

Podívala se na mne a v modrých očích měla záhadný svit.

„Poradí ti v tom tvůj otec.“

Vyprávěl jsem Sofii v Káhiře, že můj otec je zastupujícím komisařem v Scotland Yardu. Stále to místo zastával.

„Je to opravdu tak zlé?“

„Myslím, že ano. Vidíš toho muže, sedícího osaměle u stolu u dveří? Vypadá dost slušně, je to takový nevýrazný typ bývalého vojáka.“

„Ano, vidím.“

„Stál dnes večer na nástupišti v Swinly Dean, když jsem nastupovala do vlaku.“

„Sledoval tě až sem?“

„Ano. Myslím, že jsme všichni - jak to mám říct? - pod dohledem. Více méně nám naznačili, abychom raději neopouštěli dům. Já se však rozhodla, že tě uvidím.“ Bojovně vystrčila bradičku. „Dostala jsem se ven oknem z koupelny a sešplhala po vodovodní rouře.“

„Miláčku!“

„Ale policie je velice výkonná. Je tu ovšem telegram, který jsem ti poslala. No dobrá - ať je to jak chce - jsme tady - spolu... Ale od této chvíle bude muset každý z nás jednat na vlastní pěst.“

Odmlčela se a potom dodala:

„Naneštěstí - o tom není pochyb - máme rádi jeden druhého.“

„O tom není vůbec pochyb,“ řekl jsem. „A neříkej naneštěstí. Oba jsme přežili světovou válku, mnohokrát jsme jen o vlasek unikli náhlé smrti - a nechápu, proč vlastně náhlá smrt starce - mimochodem; jak byl starý?“

„Osmdesát sedm.“

„Ovšem. Bylo to v novinách. Chceš-li znát můj názor, zemřel sešlostí věkem a každý lékař to klidně potvrdí.“

„Kdybys znal mého dědečka, překvapilo by tě, kdyby zemřel na cokoliv!“ řekla Sofie.

III

Vždycky jsem se do jisté míry zajímal o práci svého otce na policii, ale nikdy jsem o ni neprojevoval přímo osobní zájem.

Dosud jsem se teď se starým pánem nesetkal. Po mém příjezdu nebyl doma a já jsem se vykoupal, oholil, převlékl a odešel na schůzku se Sofií. Při návratu domů mi Glover sdělil, že otec je v pracovně.

Seděl za psacím stolem, zamračený nad spoustou papírů. Když jsem vešel, vyskočil.

„Karle! No, uplynulo hodně vody.“

Francouze by naše setkání po pěti letech války asi zklamalo. Žádné citové projevy z opětného shledání. Se starým pánem jsme se přitom měli moc rádi a velmi dobře jsme si rozuměli.

„Mám trochu whisky, řekni si, kolik chceš. Mrzí mě, že jsem nebyl doma, když jsi přijel. Mám teď práce nad hlavu. Právě řešíme zatrachtilý případ.“

Opřel jsem se pohodlně v křesle a zapálil si cigaretu.

„Aristide Leonides?“ zeptal jsem se.

Prudce svrástil čelo a vrhl na mne rychlý, oceňující pohled. Měl zdvořilý a kovově zbarvený hlas.

„Co tě k tomu přivedlo, Karle?“

„Mám tedy pravdu?“

„Jak ses o tom dozvěděl?“

„Získal jsem informaci.“

Starý pán čekal.

„Moje informace je z první ruky.“

„Pokračuj, Karle, ať víme co a jak.“

„Nebude se ti to možná líbit,“ řekl jsem. „Sofii Leonidesovou jsem poznal v zahraničí, v Káhiře. Zamiloval jsem se do ní. Chci si ji vzít. Dnes večer jsme se sešli. Večeřela se mnou.“

„Večeřela s tebou? V Londýně? Rád bych věděl, jak to zařídila! Vyzvali tu rodinu - zdvořile, samozřejmě, aby se nevzdalovala.“

„Přesně tak. Sešplhala dolů po vodovodní trubce z okna

koupelny.“

Ve rtech starého pána to zacukalo úsměvem.

„Zdá se, že ta mladá dáma si dovede poradit,“ řekl.

„Tvoje policie je opravdu zdatná,“ odpověděl jsem.

„K Mariovi ji sledoval příjemný muž, takový vojenský typ. Octnu se v hlášení, co dostaneš. Pět stop jedenáct, hnědé vlasy, hnědé oči, tmavomodrý proužkovaný oblek a podobně.“

Starý pán si mě ostře změřil.

„Je to - vážné?“ zeptal se.

„Ano,“ řekl jsem. „Je to vážné, tati.“

Chvilí bylo ticho.

„Vadí ti to?“ zeptal jsem se.

„Nevadilo by mi to - před týdnem. Je to prosperující rodina - ta dívka bude mít peníze - a tebe znám. Snadno neztratíš hlavu. Jak se zdá...“

„Ano, tati?“

„Bylo by všechno v pořádku, kdyby...“

„Kdyby co?“

„Kdyby to provedla ta pravá osoba.

Podruhé jsem ten večer slyšel stejnou frázi.

„Kdo je vlastně ta pravá osoba?“

Ostře se na mne podíval.

„Co o tom všem víš?“

„Nic.“

„Nic?“ Vypadal překvapeně. „Ta dívka ti to neřekla?“

„Ne. Chce, abych si radši na všechno udělal svůj názor, i z vnějšku.“

„To bych rád věděl proč?“

„Není to dost zřejmé?“

„Ne, Karle. Myslím, že ne.“

Přecházel sem a tam a mračil se. Zapálil si doutník a ten mu vyhasl. Z toho jsem usoudil, jak je starý pán rozčilený.

„Co všechno víš o té rodině?“ vystřelil na mne.

„Starou belu! Víím, že tam byl dědeček a hromada synů, vnoučat a příbuzných z ženiny strany. Není mi jasné, kdo kam

patří.“ Odmlčel jsem se a dodal: „Radši to osvětli, táti.“

„Ano.“ Posadil se. „Tak dobrá - začnu od začátku - Aristidem Leonidesem. Přistěhoval se do Anglie, když mu bylo čtyřiaadvacet.“

„Byl to Řek a pocházel ze Smyrny.“

„Přece jenom něco víš.“

„Ano, ale to je všechno, víc ne.“

Otevřely se dveře a Glover ohlásil příchod vrchního inspektora Tavernera.

„Má ten případ na starosti,“ řekl otec. „Bude lépe, když si promluvíme společně. Podrobně vyšetřoval celou rodinu. Ví o nich víc než já.“

Zeptal jsem se, jestli místní policie přivolala Yard.

„Je to v naší pravomoci. Swinley Dean patří do Velkého Londýna.“

Kývl jsem na pozdrav, když vrchní inspektor Taverner vešel do pokoje. Znal jsem ho už celou řadu let. Srdečně mě pozdravil a blahopřál k šťastnému návratu.

„Seznamuji Karla se základními fakty,“ řekl starý pán. „Opravte mě, Tavernere, když to nebude správné. Leonides přijel do Londýna v roce 1884. Otevřel si malou restauraci v Soho. Vynášela mu. Otevřel si další. Brzy vlastnil sedm nebo osm takových. Ze všech se mu sypaly peníze.“

„Nikdy se nedopustil chyby ve svém podnikání,“ řekl vrchní inspektor Taverner.

„Na všechno měl dobrý čich,“ řekl otec. „Nakonec stál v pozadí většiny známých restaurací v Londýně. Potom přešel na organizování hostin a zábav ve velkém.“

„Stejně tak měl svůj podíl v mnoha jiných obchodech,“ doplnil Taverner. „Obchod použitým šatstvem, laciná klenotnictví, byla toho spousta. Dovedl se samozřejmě ve všem moc dobře točit,“ dodal zamyšleně.

„Myslíte, že podváděl?“ zeptal jsem se.

Taverner zavrtěl hlavou.

„Ne, to nemyslím. Nejednal úplně čestně - ale podvodník

nebyl. Vždycky se držel v mezích zákona. Byl to druh chlápka co dovede vykoumat všechny možné způsoby obcházení zákona. Získal tak pěkné peníze i v této válce, a to už byl starý. Nedělal nikdy nic ilegálně - pokud nedospěl až k bodu, kdy Je nutný souhlas zákona, jestli mi rozumíte. Ale když k tomu došlo, přisedlal na něco jiného.“

„Nezdá se, že to byl moc sympatický člověk,“ řekl jsem.

„Je to dost komické, ale byl sympatický. Je to tím, že byl osobností. Dalo se to vycítit. K vidění na něm moc nebylo. Takový skřítek - šeredný mužíček - ale přitažlivý - ženy na něho vždycky letěly.“

„Dost překvapivě se oženil,“ dodal otec. „Vzal si dceru venkovského šlechtice.“

Svraštil jsem obočí. „Šlo o peníze?“

Starý pán zavrtěl hlavou.

„Ne, byla to láska. Setkala se s ním, když aranžoval svatební hostinu pro její přítelkyni - a zamilovala se do něj. Její rodiče zuřili, ona však se rozhodla, že si ho vezme. Podle mne ten člověk měl kouzlo - měl v sobě něco exotického a výbušného, co na ni působilo.“

„Bylo to šťastné manželství?“

„Velice šťastné, i když docela zvláštní. Přátelé z její společenské vrstvy se ovšem přestali s nimi stýkat (bylo to předtím, než peníze setřely všechny třídní rozdíly), ale zdá se, že jim to nevadilo. Vystačili si bez přátel. Leonides postavil dost výstřední dům ve Swinly Dean, kde žili a měli osm dětí. Starý Leonides byl mazaný, proto si vybral Swinly Dean, z kterého se později stalo módní místo. Tehdy tam bydleli starousedlíci, kteří vášnivě milovali své zahrádky a měli rádi paní Leonidesovou i londýnské finančníky, jež chtěli být u moci s Leonidesem. Myslím, že rodina tam žila docela šťastně, než paní Leonidesová zemřela na zápal plic v roce 1905.“

„Zanechala mu osm dětí?“

„Jedno zemřelo ještě malé. Dva synové zahynuli v poslední válce. Jedna z dcer se provdala, odjela do Austrálie a tam

zemřela. Jedna neprovdaná dcera zahynula při automobilovém neštěstí. Další zemřela před rokem nebo před dvěma lety. Dvě děti zůstaly naživu - nejstarší syn, Roger, který je ženatý, ale nemá děti. A Filip, který si vzal známou herečku a má tři děti. Tvou Sofii, Eustacha a Josefínu.“

„A ti všichni žijí v tom domě?“

„Ano. Roger Leonides byl vybombardován na začátku války. Filip se svou rodinou tam žije od roku 1937. A je tam ještě postarší teta, slečna de Havilandová, sestra první paní Leonidesové. Švagra si vždycky ošklivila, ale když jí zemřela sestra, pokládala za svou povinnost přijmout švagrovo pozvání, aby u něho žila a vychovávala děti.“

„Do práce je jako kat,“ řekl inspektor Taverner. „Ale není z těch, kteří mění svůj názor na lidi. Vždycky odsuzovala Leonidese a jeho metody...“

„Tak vida,“ řekl jsem. „Zdá se, že je to pořádně obsazený dům. Kdo myslíte, že ho zabil?“

Taverner potřásl hlavou.

„Je ještě brzy odpovědět,“ odvětil, „bylo by to předčasné.“

Jen do toho, Tavernere,“ řekl jsem. „Vsadím se, že máte představu o tom, kdo to udělal. Člověče, nejsme přece u soudu.“

„Nemám,“ odvětil sklesle Taverner. „A nikdy ji nebudeme mít.“

„Chcete říct, že snad ten muž nebyl zavražděn?“

„Byl zavražděn jaksepatří. Byl otráven. Sám dobře víte, jaké jsou tyhle travičské případy. Když chcete důkaz, abyste si ho vykouzlil. A musíte být dobrý kouzelník. Všechny předpoklady by mohly směřovat k jednomu...“

„K tomu se snažím dospět. Vy to máte už všechno v hlavě roztříděné, že?“

„Tohle je případ, který nabízí velice pravděpodobné řešení. Zdá se to zřejmé. Má to perfektní uspořádání. Krk na to však nedám. Je to přece jen zamotaný.“

Vrhl jsem prosebný pohled na starého pána.

Řekl rozvážně: „Jak víš, Karle, když dojde k vraždě, hledáme

samozeřejmě v takovém případě možné logické řešení. Starý Leonides se znovu oženil, před deseti lety.“

„Když mu bylo sedmasedmdesát?“

„Ano, vzal si mladou, čtyřiaadvacetiletou ženu.“

Překvapením jsem hvízdal.

„Co je zač, ta mladá žena?“

„Obchod s čajem. Naprosto slušná mladá žena - bledá, nevтіravě krásná.“

„Tak asi ona...“

„Prosím vás, pane,“ řekl Taverner. „Teď je jí pouhých třicet čtyři let - a to je nebezpečný věk. Má ráda komfort. V domě je mladý muž - vychovatel vnoučat. Nebyl ve válce - má slabé srdce nebo něco takového. Jsou moc dobře sehaní.“

Podíval jsem se na Tavernera zamyšleně. Bylo to všechno jako podle opsaného receptu. Druhá paní Leonidesová byla velmi slušná, jak zdůraznil můj otec. Ve jménu slušnosti byly spáchány četné vraždy.

„Jaký to byl jed?“ zeptal jsem se. „Arzenik?“

„Ne. Dosud nemáme rozbor - doktor myslí, že jde o eserin.“

„Trochu neobvyklý jed, co? Bude snadné vypátrat, kde byl zakoupen.“

„Ne v tomhle případě. Víte, užíval lék, oční kapky.“ „Leonides měl cukrovku,“ vmísil se otec. „Dostával pravidelně injekce insulinu. Insulinem jsou plněny malé lahvičky s gumovými kloboučky. Podkožní jehla musí být protlačena gumovým kloboučkem a injekce se nasaje.“

Hádal jsem dál.

„V lahvičce nebyl insulin, ale eserin?“

„Přesně tak.“

„Kdo mu dával tu injekci?“ zeptal jsem se.

„Jeho žena.“

Teď jsem porozuměl, co Sofie mínila tou „správnou osobou.“

„Vychází rodina dobře s druhou paní Leonidesovou?“ zeptal jsem se.

„Ne. Myslím, že spolu sotva promluví.“

Všechno se zdálo být jasnější a jasnější. Přesto inspektor Taverner z toho zřejmě velkou radost neměl.

„Co se vám na tom nelíbí?“ zeptal jsem se ho.

„Kdyby to udělala, milý pane, bylo by pro ni stejně snadné dát tam potom lahvičku s insulinem, aniž by přiznala chybu. Jestli je skutečně vinna, nemohu pochopit, proč to proboha neudělala.“

„Bylo tam hodně insulinu?“

„To se ví, byly tam plné a prázdné lahvičky. Kdyby to tak udělala, sázím jednu ku deseti, že doktor na první pohled záměnu nezjistil. Ví se moc málo o tom, jak vypadá po smrti člověk otrávený eserinem. Ale doktor se dal do podrobného zkoumání insulinu (chtěl zjistit, jestli ten neměl chybné složení) a tak hned na místě poznal, že nejde o insulin.“

„Vypadá to tak,“ řekl jsem zamyšleně, „že paní Leonidesová je buď moc hloupá - nebo moc chytrá.“

„Myslíte“

„Že vsadila na to, k čemu dospíváte, že nikdo by to neudělal tak hloupě, jako to, zdá se, udělala ona. Jaké jsou jiné možnosti? Jsou další - podezřelí?“

Starý pán řekl klidně:

„Prakticky každý v domě to mohl udělat. Stále tam byla dostatečná zásoba insulinu - nejméně na čtrnáct dní. Obsah jedné z lahviček mohl být zfalšován a mohla být dána na své místo s vědomím, že bude v příhodnou dobu použita.“

„A každý měl k těm lahvičkám přístup?“

„Nebyly zamčeny. Byly umístěny na zvláštní polici v lékárnice v koupelně, která se nachází v části domu obývané starým pánem. Všichni v domě tam měli volný přístup.“

„Existuje tu nějaký silný motiv vraždy?“

Otec si povzdechl.

„Milý Karle, Aristide Leonides byl nesmírně bohatý. Rozdal hodně peněz rodině, to je pravda, ale někdo chtěl možná ještě víc.“

„Nejvíce možná nynější vdova. Má ten její mladý přítel nějaké peníze?“

„Ne. Je chudý jak kostelní myš.“

Něco se mi v hlavě rozběsklo. Vzpomněl jsem si na větu, kterou citovala Sofie. Náhle se mi vybavil celý verš z dětské říkanky:

Žil jednou jeden křiváček,
ten ušel světa kraj
a našel křivý pětáček
u křivých schodů, co tam májí.
Měl křivou kočku,
co chytla křivou myš,
a všichni žili pospolu
a v křivém domku měli skrýš.

Obrátil jsem se k Tavernerovi:

„Jakým dojmem na vás působila paní Leonidesová? Co si o ní myslíte?“

Odpovídal pomalu:

„Těžko se k tomu vyjádřit - velice těžko. Snadno se v ní nevyznáte. Je velmi klidná - takže nevíte, co si myslí. Má ráda pohodlí - to bych mohl odpřisáhnout. Víte, vidím v ní kočku, velkou, předoucí, línou kočku... Ne že bych měl něco proti kočkám. Kočky jsou v pořádku...“

Povzdechl si.

„Co potřebujeme, je důkaz,“ řekl.

Ano, myslel jsem si, my všichni potřebujeme důkaz, že paní Leonidesová otráвила svého muže. Potřebuje ho Sofie, já ho potřebuji a vrchní inspektor Taverner ho taky potřebuje.

Pak bude všechno v nejlepším pořádku!

Ale Sofie si nebyla jistá, já si nebyl jistý a zdálo se, že vrchní inspektor Taverner si také není jistý.

IV

Den na to jsem šel s Tavernerem do domu U tří štítů.

Mé postavení bylo zvláštní. Bylo, mírně řečeno, zcela neortodoxní. Ale starý pán nikdy nebyl moc ortodoxní.

Měl jsem jistou pozici. Během prvních dnů války jsem spolupracoval se zvláštním oddělením v Yardu.

Tohle bylo ovšem něco zcela jiného - ale moje dřívější práce mi dopomohla, abych tak řekl, k jistému úřednímu postavení.

Otec prohlásil:

„Máme-li vůbec tenhle případ vyřešit, musíme získat nějakou tajnou informaci uvnitř. Musíme vědět všechno o lidech v tom domě. Musíme je poznat tam - ne zvenku. Ty jsi ten pravý, kdo to může pro nás udělat.“

Nelíbilo se mi to. Zahodil jsem nedopalek cigarety na mřížku u krbu a řekl:

„Jsem snad policejní špicl? Mám získat uvnitř domu tajnou informaci od Sofie, kterou miluji a která mě nejen miluje, ale také mi důvěřuje, aspoň se mi to tak jeví.“

Starého pána to podráždilo. Řekl ostře:

„Proboha, neměj na to tak konvenční názor. Abychom nějak začali; nevěříš nebo snad věříš, že ta tvá mladá dáma zavraždila dědečka?“

„Ovšem, že ne! To je zcela absurdní.“

„Velmi dobře - taky si to nemyslím. Několik let byla v zahraničí a vždycky s dědečkem vycházela naprosto přátelsky. Má velice slušný příjem a myslím, že její dědeček by měl z vašeho zasnoubení radost a pravděpodobně by na ni převedl pěkný majetek jako svatební dar. Ji nepodezíráme. Proč taky? Na jedno se však můžeš pevně spolehnout. Jestliže se to nevyjasní, ta dívka si tě nevezme. Jsem si tím naprosto jistý po tom, co jsi mi vyprávěl. Uvědom si, že jde o takový druh zločinu, který nemusí být nikdy objasněn. Můžeme si být jisti tím, že paní Leonidesová se spřáhla se svým mladým přítelem - ale dokázat to, to je jiná věc. Zatím to dokonce není ani případ pro státního zástupce.

I když budeme mít proti ní průkazný usvědčující materiál, vždycky tu budou velice nepříjemné pochybnosti. To chápeš, ne?“

Ano, to chápu.

Starý pán klidně pokračoval:

„Proč jí to nenavrhneš?“

„Myslíš - zeptat se Sofie, jestli mohu...“ zarazil jsem se.

Starý pán rázně přikývl.

„Ovšemže. Nežádám té, aby ses tam vetřel a neřekl té dívce po čem jdeš. Uvidíš, co tomu řekne.“

Tak došlo k tomu, že jsem následujícího dne odjel s vrchním inspektorem Tavernerem a seržantem Lambem do Swinly Dean.

Kousek za golfovým hřištěm jsme odbočili k postrannímu vjezdu. Vybavil jsem si, že tu před válkou byly dvě impozantní brány, které padly za oběť vlastnictví nebo bezohledné rekvizici. Jeli jsme dlouhou příjezdovou cestou, plnou zatáček a rododendronů kolem a zastavili před domem na šterkovaném prostranství.

Bylo to neuvěřitelné! Divil jsem se, proč ten dům nazvali U tří štítů. Mnohem výstižnější by bylo U jedenácti štítů! Dům mi připadal zvláštní - nějak zdeformovaný, a zdálo se mi, že vím proč. Ve skutečnosti to byla chalupa, chalupa ve všech směrech zvětšená. Jako bych se díval na venkovský domek obrovitým zvětšovací sklem. Svažující se trámy, všechno napůl dřevěné, štíty - byl to křivý domek, který vyrostl přes noc jako hříbek!

Asi to bylo tak: Řecký restaurátér nosil v hlavě představu něčeho anglického. Měl to být anglický dům - s rozměry hradu! Rád bych věděl, co si o tom myslela první paní Leonidesová. Zdálo se mi, že se neptali na její názor, ani jí neukázali plány. S největší pravděpodobností šlo o malé překvapení, které pro ni připravil její exotický manžel. Nepřekvapilo by mě, kdyby se zhrozila, nebo se smála.

Patrně tu žila docela šťastně.

„Trochu to člověka ohromí, nezdá se vám?“ řekl inspektor Taverner. „Ten starý džentlmen ovšem k tomu hodně přistavěl -

udělal z toho tak říkajíc tři oddělené domy s kuchyněmi a příslušenstvím. Uvnitř je všechno skvělé, jako v prvotřídním hotelu.“

Z průčelí vyšla Sofie. Byla bez klobouku, na sobě měla zelenou blůzu a tvídovou sukni.

Zůstala stát jako přimražená, když mě spatřila.

„To jsi ty?“ vykřikla.

Řekl jsem:

„Sofie, chtěl bych si s tebou promluvit. Kam bychom zašli?“

Na okamžik se mi zdálo, že nebude souhlasit, ale obrátila se a řekla: „Půjdeme tudy.“

Dali jsme se dolů po trávníku. Měli jsme krásný výhled přes golfové hřiště na Swinly Dean - do dálky až k skupině několika sosen na pahorku a za něj, kde nejasně vystupovaly obrysy zamlženého kraje.

Sofie mě zavedla ke skalce, v této době trochu zanedbané. Sedli jsme si na hrubě opracovanou, dost nepohodlnou lavici.

„No tak?“ řekla.

Neměla zrovna povzbudivý hlas.

Vyprávěl jsem jí to po pořádku - nic jsem nevynechal.

Velice pozorně mi naslouchala. Její obličej sotva vyjadřoval, nač myslí, ale když jsem konečně udělal za vším tečku, Povzdechla si. Byl to hluboký vzdech.

„Tvůj otec je velice chytrý muž,“ řekla.

„Starý pán sleduje své cíle. Sám si myslím, že je to hrozný nápad - ale...“

Přerušila mě.

„Ach ne,“ řekla. „Vůbec to není hrozný nápad. Je to to jediné, co může k něčemu vést. Tvůj otec, Karle, ví přesně, co jsem měla na mysli. Ví to líp než ty.“

S náhlou prudkostí, téměř zoufale vtlačila sevřenou pěst do dlaně druhé ruky.

„Musím se dopátrat pravdy. Musím ji znát.“

„Kvůli nám? Ale, moje nejdražší-“

„Nejen kvůli nám, Karle. Musím ji znát pro klid své duše. Víš,

Karle, včera jsem ti to neřekla - ale opravdu - mám strach.“

„Máš strach?“

„Ano - bojím se - bojím se. Policie si myslí, tvůj otec si myslí, ty si myslíš, všichni si myslí - že to udělala Brenda.“

„Se vši pravděpodobností...“

„Ano, je to hodně pravděpodobné. Je to možné. Ale když řeknu pravděpodobně to udělala Brenda, jsem si plně vědoma toho, že je to jen zbožné přání. Protože, pochop to, ve skutečnosti si to nemyslím.“

„Ty si to nemyslíš?“ vysoukal jsem ze sebe.

„Opravdu nevím. Dozvěděl jsi se o všem zvenku, tak jak jsem si to přála. No a teď ti to předvedu zevnitř. Jednoduše se mi nezdá, že Brenda je tím typem - cítím, že není člověkem, který by udělal něco, čím by se mohl nějak nebezpečně zaplést. Je na sebe strašně moc opatrná.“

„A co ten mladý muž? Laurence Brown?“

„Laurence je dokonalý křižák. Neměl by na to kuráž.“

„To mě překvapuje.“

„Ano, nevíme, jak to je ve skutečnosti, že? Myslím, že lidé mají schopnost člověka strašně převést. Vsugerují nám o sobě nějakou představu, která někdy bývá zcela chybná. Ne vždycky - jen někdy. Stejně tak Brenda vždycky jednala přesně tak, že to odpovídalo povahovým rysům, které jsme jí přisuzovali.“ Sofie potřásla hlavou. „Je tím, čemu říkám harémový typ. Ráda posedává, jí sladkosti, nosí pěkné šaty a šperky, čte laciné romány a chodí do kina. Nechce se mi o tom mluvit, když si uvědomím, že mu bylo osmdesát sedm let, ale opravdu si myslím, že dědeček na ni dost silně působil. Víš, měl nějakou vnitřní sílu. Domnívám se, že měl schopnost přimět ženu, aby se cítila - skoro jako královna - jako sultánova favoritka! Jsem přesvědčená - a vždycky jsem byla...“

Že vykouzlil Brendě představu, že je vzrušující romantickou bytostí. Po celý život dovedl s ženami skvěle vycházet - a to bývá určitým druhem umění - v kterém se neztrácí zručnost, ať je člověk jak chce starý.“

Odložil jsem na chvíli záležitost Brendy a vrátil se k Sofiiným slovům, která mě vyvedla z míry.

„Proč jsi řekla, že máš strach?“ zeptal jsem se.

Sofie se trochu zachvěla a sepjala ruce.

„Protože je to pravda,“ řekla tiše. „Je velmi důležité, Karle, přimět tě, abys to pochopil. Víš, jsme dost divná rodina... Je v nás mnoho brutality - a - jde o různé druhy brutality. Právě to je tak zneklidňující. Ty různé druhy.“

Musela vyčíst v mém obličejí, že ji nechápu. Energicky se dala do dalšího vysvětlování.

„Pokusím se objasnit to, co mám na mysli. Například dědeček. Jednou, když nám vyprávěl o svém mládí v Smyrně, docela náhodně se zmínil o tom, že probodl dva muže. Bylo to při nějaké rvačce - nějaká neodpuštělná urážka - ani nevím jaká - celé se to odehrálo jako zcela přirozená záležitost. Ve skutečnosti na to vlastně zapomněl. Ale mně to připadalo dost zvláštní, když jsem o tom docela náhodně slyšela vyprávět v Anglii“

Přikývl jsem.

„To je jeden druh brutality,“ pokračovala Sofie, „a potom tu byla moje babička. Jen matně si na ni vzpomínám, ale slyšela jsem toho o ní spousty. Myslím, že její brutalita vyplývala z toho, že neměla v sobě ani jiskru představitosti. Nesla v sobě dědictví předků pořádajících štvance na lišky - ze starých generálů typu ‚postřílejte je‘. Oplývala čestností a nadutostí, a nebála se ani trochu odpovědnosti v otázkách života a smrti.“

„Není to trochu přitažené za vlasy?“

„Ano, asi ano - ale z takového typu člověka mám vždycky strach. Je plný čestnosti, ale je brutální. A potom je tu moje vlastní matka - herečka - drahoušek, který nemá vůbec smysl pro to, co se může nebo nemůže dělat. Aniž by si to uvědomila, je jedním z těch sobců, kteří všechno chápou jen ve vztahu k sobě. Někdy to bývá dost děsivé, víš. A Clemency, žena strýce Rogera. Vědatorka - pracuje v nějakém velmi důležitém výzkumu - taky je brutální, jakýmsi neosobním, chladnokrevným způsobem. Strýc Roger je pravý opak - je to ten nejlaskavější a nejroztomi-

lejší člověk na světě, ale povahu má opravdu strašnou. Něco ho dovede přivést do varu tak, že sotva ví, co dělá. A pak je tu otec...”

V

Udělal dlouhou pauzu.

„Otec se až příliš dobře ovládá,“ pokračovala zvolna. „Nikdy nevíš, co si myslí. Nikdy neprojeví žádný cit. Pravděpodobně je to u něho podvědomá sebeobrana proti matčiným citovým výlevům, ale mě to někdy - trochu trápí.“

„Milé dítě, zbytečně se rozčiluješ,“ řekl jsem. „Nakonec dospějeme k tomu, že snad každý mohl spáchat vraždu.“

„Asi je to pravda. Já taky.“

„Ty ne!“

„Ale ano, Karle, nemůžeš udělat u mne výjimku. Myslím, že bych mohla někoho zavraždit...“ Chvilku byla potichu a potom dodala, „ale kdyby k tomu došlo, muselo by to opravdu za to stát!“

Dal jsem se do smíchu. Nemohl jsem za to. Sofie se taky smála.

„Možná, že nejsem normální,“ řekla, „ale máme se dopátrat pravdy o dědečkově smrti. Máme ji objasnit. Kdyby to jen byla Brenda...“

Náhle mi bylo Brendy Leonidesové spíš líto.

Po pěšině se k nám blížila energickým krokem vysoká postava. Na hlavě měla starý obnošený plstěný klobouk, na sobě beztvarou sukni a dost nepohodlný vlněný svetr.

„Teta Edith,“ řekla Sofie.

Zastavila se jednou nebo dvakrát, sklánějíc se k záhonům na okraji pěšiny a náhle se octla před námi.

„Představuji ti Karla Hayworda, teto Edith. Moje teta, slečna de Havilandová.“

Edith de Havilandová byla žena asi sedmdesátiletá. Měla spoustu šedivých rozčuchaných vlasů, větrem ošlehaný obličej a bystrý a pronikavý pohled.

„Vítáme vás,“ řekla. „Už jsem o vás slyšela. Vrátil jste se z Východu. Jak se daří vašemu otci?“

Dost mě její slova překvapila, řekl jsem, že se můj otec má

velmi dobře.

„Znala jsem ho už jako chlapce,“ řekla slečna de Havilandová. „Velmi dobře jsem znala jeho matku. Jako kdybyste jí výpad z oka. Přišel jste nám pomoci - nebo kvůli něčemu jinému?“

„Doufám, že pomohu,“ řekl jsem dost nepovzbudivě.

Přikývla.

„Rádi bychom měli nějakou oporu. Všude se to tu hemží policisty. Z každého koutu tu na vás vybafnou. Některé typy nemám ráda. Mládenec, který chodil do slušné školy, by se neměl dát k policii. Onehdy jsem viděla syna Moiry Kinoulové, jak řídí dopravu u Marble Arch. Tady vám to připadá, že nevíte, kde jste!“

Obrátila se k Sofii.

„Ptala se po tobě Nannie, Sofie. Kvůli rybě.“

„Obtěžuje,“ řekla Sofie. „Půjdu a vyřídím to s ní telefonem.“

Energicky odcházela směrem k domu. Slečna de Havilandová se obrátila a pomalu šla za ní. Přidal jsem se k ní a přizpůsobil krok.

„Nevím, co bychom si počali, nemít chuť,“ řekla slečna de Havilandová. „Snad každý má starou chuť. Chuť se vracejí, perou, žehlí, vaří a vedou domácnost. Věrně. Sama jsem si takový osud také zvolila - před lety.“

Zůstala stát a zlomyslně se ušklíbala na zaplevelený kousek zeleně.

„Odporná rostlina - tenhle svlaček! Je to nejhorší býlí! Zadusí to, zamotá se to - a nemůžete se k tomu pořádně dostat, utíká to do země.“

Zlomyslně zmáčkla podpatkem chumáč zeleně do země.

„Tohle je ošklivá záležitost, Karle Haywarde,“ řekla. Dívala se přitom na dům. „Jaký má na to názor policie? Asi se vás na to nesmím ptát. Pomyslím-li na to, že Aristide byl otrávený, zdá se mi to divné. Stejně tak se mi zdá divné, pomyslím-li na to, že je mrtvý. Nikdy jsem ho neměla ráda - nikdy! Nemohu si však zvyknout na myšlenku, že je mrtvý... Dům se potom zdá takový - prázdný.“

Neřekl jsem nic. Přestože se vyjadřovala úsečně, vypadalo to tak, že je v citovém rozpoložení a nostalgicky vzpomíná.

„Dnes ráno jsem o tom přemýšlela - žiji tady hezky dlouho. Přes čtyřicet let. Přišla jsem sem, když zemřela sestra. Požádá mě o to. Sedm dětí - a nejmladší mělo jeden rok... Nemohla jsem dopustit, aby je vychovával nějaký přivandrovalý cizinec, copak to bylo možné? To sestřino manželství bylo ovšem hrozné. Vždycky jsem měla pocit, že Marcia musela být - nějak - uhranutá. Šeredný, nevzdělaný, malý cizinec. Dal mi úplnou volnost - to musím přiznat. Ať šlo o chůvy, vychovatelky, školu. Dbala jsem na to, aby děti měly správnou, dětskou, zdravou výživu - ne ta podivná jídla z okořeněné rýže, která on jídal.“

„A od té doby jste tu zůstala?“ zeptal jsem se tiše.

„Ano. V jistém smyslu je to divné ... asi jsem mohla odejít, když děti vyrostly a provdaly se nebo oženily... vážně si myslím, že se ve mně vzbudil zájem o zahradu. A pak tu byl Filip. Když se muž ožení s herečkou, nemůže očekávat, že bude mít nějaký rodinný život. Nevím, proč herečky mají děti. Sotva se dítě narodí, už se ženou, aby mohly vystupovat na divadle v Edinburku nebo někde jinde, pokud možno daleko. Filip udělal rozumnou věc - nastěhoval se sem se svými knihami.“

„Co dělá Filip Leonides?“

„Píše knihy. Nedovedu si představit, proč. Nikdo je nechce číst. Všechny se zabývají záhadnými historickými událostmi. Nikdy jste o nich neslyšel, co?“

Připustil jsem to.

„Má příliš mnoho peněz, v tom to vězí,“ řekla slečna de Havilandová. „Většina lidí musí přestat se svými vrtochy a vydělávat si na živobytí.“

„Rentují se vůbec jeho knihy?“

„Ovšemže ne. Možná, že je velkým expertem na určité historické epochy a všechno kolem nich. Nepodařilo se mu však, aby jeho knihy byly výnosné - Aristide převedl něco jako sto tisíc liber - fantastickou částku - přímo na něho! Aby se vyhnul dědické dani! Aristide to zařídil tak, aby všichni byli finančně

nezávislí. Roger řídí Sdružené pohostinství - Sofie pobírá velice slušnou rentu. Dětem byly peníze uloženy jako svěrenský majetek.“

„Takže ani jeden jeho smrtí nijak zvlášť nezíská?“

Vrhla na mne zvláštní pohled.

„Ano, získá. Všichni získají víc peněz. Ale pravděpodobně by je měli, tak jako tak, kdyby o ně požádali.“

„Slečna de Havilandová, nemáte nějakou představu, kdo ho otrávil?“

Odpověděla příznačně:

„Ne, opravdu nemám. Moc mě to rozrušilo. Není příjemné myslet na to, že se vám po domě volně prochází osoba borgiovského ražení. Policie to asi přišije chudákovi Brendě.“

„Myslíte, že to tak bude v pořádku?“

„Na to nemohu odpovědět jedním slovem. Vždycky mi připadala jako mimořádně omezená a nezajímavá mladá žena - dost konvenční typ. Není to má představa travičky. Přece jenom, když si mladá čtyřicetiletá žena vezme muže na sklonku osmdesátky, je dostatečně zřejmé, že si ho vzala pro peníze. Kdyby všechno probíhalo normálně, mohla by předpokládat, že z ní docela brzy bude bohatá vdova. Ale Aristide byl mimořádně houževnatý starý muž. Cukrovka se mu nijak nezhoršovala. Skutečně se zdálo, že tu bude do sta let. Možná, že ji omrzelo čekat...“

„V tom případě,“ řekl jsem a odmlčel se.

„V tom případě to bude více méně v pořádku,“ pronesla energicky slečna de Havilandová. „Hezkou reklamu nám to ovšem neudělá. Ale koneckonců ona nepatří do rodiny.“

„Máte ještě nějakou jinou představu?“ zeptal jsem se.

„Jakou jinou představu bych měla mít?“

Prekvapilo mě to. Tušil jsem, že pod tím obnošeným plstěným kloboukem se mohou skrývat vědomosti a myšlenky, o kterých nemám zdání. Její projev byl trhaný, téměř nesouvislý, nicméně její mozek pracoval na plné obrátky a byl velice bystrý. Měl jsem dokonce chvíli pocit, jestli slečna de Havilandová sama

neotrávila Aristida Leonidese...

Nezdálo se mi to tak nemožné. Zůstalo mi v podvědomí, jakým způsobem zamáčkla podpatkem svlačec do země, naprosto nelítostně.

Vzpomněl jsem si na slovo, kterého užila Sofie. Brutalita.

Vrhl jsem kradmý pohled na Edith de Havilandovou.

Mít dobrý a dostatečný důvod ... Ale co vlastně mohlo být pro Edith de Havilandovou dobrým a dostatečným důvodem?

Abych na to odpověděl, musel bych ji lépe znát.

VI

Hlavní vchod byl otevřený. Prošli jsme jím do nečekaně prostorné haly. Byla vybavena citlivě vybraným nábytkem - tmavě leštěný dub kombinovaný lesklou mosází. Vzadu, kde obvykle bývá schodiště, stála bílá panelová stěna s vestavěnými dveřmi.

„Švagrova část domu,“ řekla slečna de Havilandová. „Přízemí obývá Filip s Magdou.“

Dveřmi nalevo jsme vstoupili do velkého salónu. Měl bledě modře táflované stěny, nábytek potažený těžkým brokátem a na všech stolech, co tu stály, a stejně tak na stěnách byly fotografie a kresby herců, tanečníků, jevištní scény a návrhy. Nad krbem visely Degasovy tanečnice. Byla tu spousta květín, ohromné, hnědé chryzantémy a karafiáty ve velkých vázách.

„Asi budete chtít navštívit Filipa?“ řekla slečna de Havilandová.

Chtěl jsem navštívit Filipa? Vůbec mě to nenapadlo. Vše, co jsem si přál, bylo vidět Sofii. K tomu došlo. Energicky podpořila plán starého pána - ale teď opustila scénu a pravděpodobně někde telefonuje kvůli rybě, aniž mi nějak naznačila jak postupovat dál. Měl jsem s Filipem Leonidesem navázat kontakt jako mladý muž, toužící po sňatku s jeho dcerou, nebo jako náhodný přítel, který zavítal na krátkou návštěvu, nebo jako spolupracovník policie?

Slečna de Havilandová mi nedopřála času, abych nad její otázkou uvažoval. Vlastně to vůbec nebyla otázka, ale spíš konstatování. Soudil jsem, že slečna de Havilandová se víc přiklání k prosazování svých záměrů než ke kladení otázek.

„Zajdeme do knihovny,“ řekla.

Vedla mě ze salónu dál chodbou, až jsme prošli dalšími dveřmi.

Octli jsme se ve velkém pokoji plném knih. Knihy se neomezovaly jen na knižní přihrádky, které dosahovaly až ke stropu. Nacházely se na židlích, stolech a všude na podlaze. Přesto nevyvolávaly dojem nepořádku.

Pokoj byl studený. Pro můj čich tu chybělo něco, co jsem vědomě očekával. Byl tu zatuchlý pach starých knih a trochu tu byl cítit včelí vosk. V okamžiku jsem si uvědomil, co postrádám. Chyběla mi vůně tabáku. Filip Leonides byl nekuřák.

Když jsme vešli, vstal od psacího stolu - vysoký, něco kolem padesátky, neobyčejně krásný muž. Každý tak zdůrazňoval ošklivost Aristida Leonidese, že jsem z nějakého důvodu očekával, že jeho syn bude také ošklivý. Rozhodně jsem nebyl připravený na tak dokonalé rysy - rovný nos, bezvadně tvarovanou bradu a světlé vlasy prokvetlé šedí, které byly sčesaný dozadu z pěkně modelovaného čela.

„Představuji ti Karla Haywarda, Filipe,“ řekla Edith de Havilandová.

Nevypadalo to, že o mně už někdy slyšel. Ruka, kterou mi podal, byla chladná. Měl zcela lhostejný výraz obličeje. Byl jsem z toho dost nervózní. Stál tam trpělivě a bez zájmu.

„Kde jsou ti hrozní policisté?“ zeptala se slečna de Havilandová. „Byli tady?“

„Domnívám se, že vrchní inspektor“ - podíval se dolů na navštívenku na psacím stole - „eh - Taverner, chce se mnou zanedlouho mluvit.“

„Kde je teď?“

„Nemám ponětí, teto Edith. Asi bude nahoře.“

„U Brendy?“

„To opravdu nevím.“

Při pohledu na Filipa Leonidese se mi zdálo zcela vyloučené, že by mohla být spáchána v jeho blízkosti vražda.

„Magda ještě není vzhůru?“

„Nevím. Obvykle nevstává před jedenáctou.“

„Zdá se, že je to ona,“ řekla náhle Edith de Havilandová.

Za mnou se ozval vysoký hlas, hovořil překotně rychle a velice rychle se přibližoval. Dveře za mnou se prudce otevřely a vešla jimi žena. Nevím, jak to zvládla, ale působila dojmem, že vstupují spíš tři ženy než jedna.

Kouřila cigaretu v dlouhé špičce a na sobě měla broskvové

hedvábné neglizé, které si jednou rukou přidržovala. Vzadu jí vlnitě spadla kaskáda tiziánových vlasů. Její obličej se jevil až šokujícím způsobem obnažený, což bývá u žen, které se vůbec nenalíčí. Měla velké modré oči a hovořila značně překotně chraptivým, dost atraktivním hlasem s velice jasnou výslovností.

„Drahoušku, nemohu to vydržet - jednoduše to nemohu vydržet - myslím jen na ty zprávy - ještě to není v novinách, ale určitě to bude - a nemohu se jen tak rozhodnout, co si mám vzít na sebe k tomu vyšetřování - něco moc, moc střízlivého? - ačkoliv černé ne, snad temně fialové - a prostě jsem nesehnala poukázku na benzín - ztratila jsem adresu toho strašného člověka, co mi je prodává - víš, ta garáž někde blízko Shaftesburyské třídy - a když tam pojedu autem, policie mě bude sledovat a mohli by mi klást ty nejtrapnější otázky, nebo ne? Myslím, co má na to jeden říct? Jak jsi klidný, Filipe! Jak můžeš být tak klidný? Neuvědomuješ si, že bychom teď mohli z toho hrozného domu odejít? Mít volnost - volnost! Ach, jak je to nevděčné - náš ubohý, milý staroušek - nikdy bychom ho samozřejmě neopustili, dokud byl naživu. Opravdu nás slepě miloval, je to tak - přes všechny ty hrozné sváry, co se mezi nás snažila zasít ta ženská nahoře. Jsem si naprosto jistá, že kdybychom bývali odešli a nechali jí ho napospas, nenechal by nám vůbec nic. Je to hrozný tvor! Nakonec ubohému milému starouškovi šlo už na devadesátku - všechna ta nesmírná rodinná roztrpčenost nemůže vzdorovat strašné ženě, která je pánem situace. Víš, Filipe, skutečně věřím tomu, že to mohla být jedinečná příležitost uvést na jevišti hru Edith Thompsonová. Ta vražda by nám už předem poskytla značnou publicitu. Bildenstein řekl, že by mohl uvést drama - ta ponurá hra ve verších o hornících je stále úspěšná - tohle je nádherná role - nádherná. Víím, že mi radí, abych vždycky hrála veseloherní role kvůli svému nosu, ale víš přece, že z Edith Thompsonové se dá vytěžit spousta komických prvků - podle mne si to autor neuvědomil - komedie vždycky zvýrazní veselou náladu. Teď „vím, jak bych to měla hrát - všedně, jednoduše, předstírat to do poslední chvíle a potom...“

Rozmáchla se paží - cigareta jí vypadla ze špičky na Filipův leštěný mahagonový stůl a začala ho propalovat. Filip po ní netečně sáhl a odhodil do koše na papír.

„A potom,“ šeptala Magda Leonidesová s očima náhle rozšířenými a strnulým obličejem, „jen hrůza...“

Nehybná maska strachu jí zůstala na obličeji asi dvacet vteřin, pak se jí rysy uvolnily, zvrásnily a zmatené dítě se chtělo dát do pláče.

Náhle se jí z obličeje vytratilo všechno citové pohnutí, jakoby smazáno houbou a obrátila se na mě s otázkou vyslovenou věčným tónem:

„Myslíte, že takovým způsobem by se dala zahrát Edith Thompsonová?“

Řekl jsem, že podle mne zrovna tak by se měla Edith Thompsonová hrát. Jen velice nejasně jsem si vzpomínal, kdo byla Edith Thompsonová, ale snažil jsem se dobře uvést u Sofiiny matky.

„Byla skoro jako Brenda, opravdu, že je to tak?“ řekla Magda. „Víte, nikdy jsem na to nepomyslela. Je to velice zajímavé. Neměla bych se o tom zmínit inspektorovi?“

Muž za psacím stolem trochu sraštil čelo.

„Prosím tě, Magdo, nebude třeba, abys ho vyhledala,“ řekl. „Povím mu všechno, co bude chtít vědět.“

„Nevyhledat ho?“ Hlas se jí zvyšoval. „Ale ovšemže ho musím vyhledat! Drahousku, ty máš strašný nedostatek obrazotvornosti! Neuvědomuješ si důležitost detailní Bude chtít vědět přesně, jak a kdy se všechno stalo, všechny drobnosti, které jsme zaznamenali a nad nimiž jsme se tehdy pozastavili...“

„Maminko, nesmíš vykládat inspektorovi hromadu lží,“ vložila se do toho Sofie, která právě vešla otevřenými dveřmi.

„Sofie - miláčku...“

„Vím, moje milá, že sis to všechno přichystala a že jsi připravená předvést ten nejlepší výkon. Ale přichystala sis to špatně. Docela špatně.“

„Nesmysl. Ty nevíš...“

„Vím. Musíš to hrát úplně jinak, drahá. Umírněně - velmi málo mluvit - u všeho váhat - být ve střehu - chránit rodinu.“

Tvář Magdy Leonidesové vyjadřovala zmatený údiv dítěte.

„Miláčku,“ řekla, „opravdu si myslíš...“

„Ano, opravdu. Původní pojetí zapomeň. Myslím to tak.“

A když se na matčině tváři objevil trochu radostnější úsměv, Sofie dodala:

„Připravila jsem ti čokoládu. Máš ji v salónu.“

„Ach - to je dobře - mám strašný hlad...“

Zůstala stát ve dveřích.

„Ani nevíte, jak báječné je mít dceru!“ Zdálo se, že svá slova adresuje mně nebo policiče na knihy za mou hlavou.

Po tomto závěrečném výstupu odešla.

„Bůhví co napovídá policii!“ řekla slečna de Havilandová.

„Bude to v pořádku,“ řekla Sofie.

„Může vykládat všechno možné!“

„Netrapte se tím,“ řekla Sofie. „Zahraje to tak, jak si přeje režisér. Režisérem jsem já!“

Odešla za matkou, vrátila se však se sdělením:

„Je tu vrchní inspektor Taverner a chce s tebou mluvit, otče. Nebude ti to vadit, když tu Karel zůstane, že ne?“

Připadalo mi, že se na obličej Filipa Leonidese objevil velice slabý nádech údivu. Docela dobře mu to mohlo vadit! Ale jeho lhostejný přístup mi vyhovoval. Přesto pronesl tiše:

„Ovšem - ovšemže ne,“ dost nerozhodným hlasem.

Vešel vrchní inspektor Taverner, důvěryhodný, spolehlivý, jehož věcnost a pohotovost tak nějak uklidňovaly.

Z jeho chování se dalo vyčíst: „Jde jen o trochu nepříjemností - a pak tu s tím v domě nadobro skončíme - a nikdo z toho nebude mít větší radost než já sám. Nechceme tu tvrdnout, ujišťuji vás...“

Nevím, jak to zvládl bez jediného slova, snad jen tím, že si přitáhl židli blíž k psacímu stolu, aby to dal na srozuměnou, ale zapůsobilo to. Posadil jsem se nenápadně trochu stranou.

„Nuže, vrchní inspektore?“ řekl Filip.

Slečna de Havilandová se nečekaně zeptala:

„Mne nebudete potřebovat, vrchní inspektore?“

„Momentálně ne, slečno de Havilandová. Později, kdybych se vás mohl na pár věcí zeptat...“

„Samozřejmě. Budu nahoře.“ Odešla a zavřela za sebou.

„Prosím, vrchní inspektore?“ opakoval Filip. „Vím, že se velice věnujete své práci, pane, a nerad bych vás dlouho vyrušoval. Ale musím vám důvěrně sdělit, že naše podezření se potvrdilo. Váš otec nezemřel přirozenou smrtí. Jeho smrt nastala v důsledku předávkování fysostigminem - obvykle známějším jako eserin.“

Filip sklonil hlavu. Neprojevil žádnou zvláštní emoci.

„Nevím, ale nenaznačuje vám to něco?“ pokračoval Taverner.

„Co by to mělo naznačovat? Podle mého názoru otec musel vzít ten jed náhodou.“

„Opravdu si to myslíte, pane Leonidesi?“

„Ano, připadá mi to zcela pravděpodobné. Nezapomeňte, že mu šlo na devadesát a že velmi špatně viděl.“

„Takže přelil obsah lahvičky s očními kapkami do té, která měla obsahovat insulin. Opravdu to pokládáte za věrohodné vysvětlení, pane Leonidesi?“

Filip neodpověděl. V obličeji měl ještě apatičtější výraz.

Taverner pokračoval:

„Našli jsme lahvičku s očními kapkami - prázdnou - v nádobě na odpadky a nebyly na ní žádné otisky prstů. To je velice zvláštní. Normálně by tam musely být otisky prstů. Vašeho otce, možná jeho ženy nebo komorníka...“

Filip Leonides vzhledl.

„Co je s komorníkem?“ řekl. „Co je s Johnsonem?“

„Pokládáte Johnsona za možného zločince? Příležitost určitě měl. Ale když se dostaneme k motivu, vypadá to jinak. Váš otec měl ve zvyku vyplácet mu každý rok zvláštní odměnu-a každý rok ta zvláštní odměna byla vyšší. Váš otec mu dal jasně najevo, že se to netýká částky, kterou by mu mohl jinak věnovat ve své poslední vůli. Tato zvláštní odměna dosahuje po sedmi letech

služby dost pozoruhodné výše a každý rok stále stoupá. Johnson musel mít jasně zájem na tom, aby váš otec žil co možno nejdéle. Navíc, vycházeli spolu výborně a v předchozí službě měl Johnson bezúhonné chování - je to naprosto kvalifikovaný a spolehlivý služebníček.“ Odmlčel se. „Johnsona nepodezíráme.“

Filip odpověděl bezbarvě: „Chápu.“

„A teď, pane Leonidesi, mohl byste mi podrobně sdělit,, kde jste se všude pohyboval v den smrti svého otce?“

„Zajisté, vrchní inspektore. Byl jsem tady, v této místnosti celý den - s výjimkou jídel, samozřejmě.“

„Viděl jste vůbec svého otce?“

„Po snídani jsem mu popřál dobré jitro, jako obvykle.“

„Byl jste s ním sám?“

„V pokoji byla moje - eh - nevlastní matka.“

„Připadal vám jako obvykle?“

Filip odpověděl se slabým nádechem ironie:

„Nedal na sobě znát, že má být ten den zavražděn.“

„Je část domu, obývaná vaším otcem, úplně oddělená?“

„Ano, je přístupná pouze dveřmi v hale.“

„Ty dveře jsou zavřené?“

„Ne.“

„Nikdy?“

„Nevím o tom, že někdy byly.“

„Kdokoli může projít mezi onou částí domu a touto?“

„Jistě. Bylo to odděleno jen kvůli bytovému příslušenství.“

„Jak jste se dozvěděl o smrti svého otce?“

„Bratr Roger, který bydlí v západním křídle domu o poschodí výš, přiběhl a sdělil mi, že otec dostal náhle záchvat, že těžce dýchá a vypadá moc špatně.“

„Co jste udělal?“

„Zatelefonoval jsem doktorovi, na což ani nikdo nepomyslel. Doktor nebyl doma - nechal jsem vzkaz, aby přijel hned, jak to bude možné. Potom jsem šel nahoru.“

„A dál?“

„Otcí bylo viditelně špatně. Zemřel dřív, než přišel doktor.“

Ve Filipově hlase nebylo cítit žádné dojetí. Konstatoval pouze fakta.

„Kde byli ostatní z vaší rodiny?“

„Žena byla v Londýně. Krátce nato se vrátila. Myslím, že Sofie byla taky pryč. Dvě mladší děti, Eustace a Josefína byly doma.“

„Doufám, že si to nebudete nesprávně vysvětlovat, pane Leonidesi, když se vás přímo zeptám, do jaké míry smrt vašeho otce ovlivní vaši finanční situaci?“

„Opravdu si vážím toho, že chcete znát všechna fakta. Otec nás učinil finančně nezávislými už před mnoha a mnoha lety. Bratra ustanovil předsedou a hlavním akcionářem Sdruženého pohostinství - své největší společnosti, a převedl její řízení zcela do jeho rukou. Na mne převedl to, co pokládal za přiměřeně stejnou částku - ve skutečnosti to bylo sto padesát tisíc liber v různých cenných papírech - takže jsem mohl užívat kapitálu podle libosti. Převedl také značně velkorysé sumy na mé dvě sestry, které dnes již nežijí.“

„Sám však zůstal ještě velice bohatým mužem?“ „Ne, ve skutečnosti si pro sebe zajistil jen poměrné skrovný příjem. Říkal, že si tím uchová zájem o život. A od té chvíle,“ - poprvé přeběhl Filipovými rty sotva znatelný úsměv - „se vlivem různého podnikání stal dokonce bohatším mužem, než byl kdy předtím.“

„Váš bratr a vy jste se sem přestěhovali. Nebylo to kvůli nějakým finančním - nesnázím?“

„Určitě ne. Zdálo se nám to jen výhodné. Otec nám vždycky říkal, že by uvítal, kdybychom měli společný domov. Zařídit to tak jsem pokládal za výhodné z rodinných důvodů.“

Jaký jsem měl otce nesmírně rád,“ dodal Filip rozvážně. „Přistěhoval jsem se s rodinou v roce 1937. Neplatím činži, a'e podílím se na vydáních.“

„A váš bratr?“

„Bratr se sem přistěhoval v roce 1943, když byl jeho dům v Londýně zasažen bombou.“

„A teď, pane Leonidesi, nemáte nějakou představu, jaké je

testamentární pořízení vašeho otce?“

„Mám velice jasnou představu. Předělal svou závěť v roce 1946. Otec nebyl žádný tajnůstkář. Měl silný smysl pro rodinu. Svolal rodinnou poradu za účasti svého právního zástupce, který nám na otcovu žádost objasnil podmínky závěti. Předpokládám, že ty podmínky už znáte. Pan Gaitskill vás pravděpodobně informoval. Zhruba, částka sto tisíc liber nepodléhající dědické dani byla připsána mé nevlastní matce kromě velice štědrého vyrovnání, ke kterému došlo, když se provdala za otce. Zbytek jeho jmění byl rozdělen na tři podíly, z nichž jeden připadá mně, druhý mému bratru a třetí byl dán do úschovy pro tři vnoučata. Nemovitý majetek je velký, ale dědická daň bude přirozeně dost značná.“

„Existuje nějaký odkaz sloužícím či na charitativní účely?“

„Žádný odkaz takového druhu. Mzdy placené sloužícím se každý rok zvyšovaly, pokud zůstali u něho ve službě.“

„Pane Leonidesi - promiňte mi tu otázku - nepotřebujete v současné době peníze?“

„Jak jistě víte, vrchní inspektore, daň z příjmu je trochu vysoká - ale můj příjem bohatě stačí mým potřebám - i potřebám mé ženy. Kromě toho otec nás všechny často velice štědře obdarovával, a kdyby došlo k nějaké nepředvídané události, okamžitě by nám přišel na pomoc.“

Jako samozřejmou věc Filip ještě dodal:

„Ujišťuji vás, vrchní inspektore, že jsem neměl žádný důvod finančního rázu, abych si přál smrt svého otce.“

„Velice lituji, pane Leonidesi, jestli si myslíte, že jsem něco takového předpokládal. Musíme se však seznámit se všemi fakty. Teď vám bohužel musím položit pár delikátních otázek. Týkají se záležitostí mezi vaším otcem a jeho ženou. Byl mezi nimi dobrý vztah?“

„Pokud vím, ideální.“

„Nehádali se?“

„Myslím, že ne.“

„Byl tu velký věkový rozdíl?“

„Byl.“

„Souhlasil jste s tím - promiňte mi tu otázku - aby se váš otec po druhé oženil?“ „Nikdo se mě na to neptal.“ „To není odpověď, pane Leonidesi.“

„Když to tak zdůrazňujete, řeknu vám, že jsem ten sňatek pokládal za nerozumný.“

„Protestoval jste proti tomu u svého otce?“

„Když jsem se to dozvěděl, byla to hotová věc.“

„Musel to být pro vás dost otřes - co?“

Filip neodpověděl.

„Došlo kvůli tomu k nějakému nedorozumění?“

„Otec si mohl naprosto svobodně dělat, co chtěl.“

„Váš vztah k paní Leonidesové je přátelský?“

„Naprosto.“

„Stýkáte se přátelsky?“

„Navštěvujeme se velice zřídka.“

Vrchní inspektor Taverner začal odjinud.

„Můžete mi říct něco o panu Laurenci Brownovi?“

„Bohužel nemohu. Byl přijat do zaměstnání mým otcem.“

„Ale byl přijat, aby učil vaše děti, pane Leonidesi.“

„To je pravda. Syn dostal v dětství obrnu - na štěstí to byl lehčí případ - pokládali jsme za nerozumné, aby navštěvoval střední školu. Otec navrhl, že by mohli mít s mladší dcerou Josefínou soukromého učitele. V té době byl dost omezený výběr - takový soukromý učitel musel být zproštěn vojenské služby. Tento mladý muž měl uspokojivá doporučení, otec a teta (která vždycky dbala o blaho dětí) byli spokojeni, já jsem souhlasil. Mohu jen dodat, že jsem neshledal v jeho práci žádnou závadu. Učil svědomitě a přiměřeně požadavkům.“

„Bydlí v té části domu, kterou obýval váš otec, nikoliv zde?“

„Byla prostornější.“

„Všiml jste si někdy - promiňte, že se na to ptám - nějakých známek důvěrnosti mezi Laurencem Brownem a vaší nevlastní matkou?“

„Neměl jsem příležitost všimnout si něčeho takového.“

„Nedostaly se k vám nějaké pomluvy nebo klípky takového rázu?“

„Pomlouvám ani klípkům nenaslouchám, vrchní inspektore.“

„To je velice chvályhodné,“ řekl inspektor Taverner. „Takže vy jste nic špatného neviděl, neslyšel a o ničem nevíte?“

„Dá se to tak formulovat, jestli vám to vyhovuje, vrchní inspektore.“

Inspektor Taverner povstal.

„No dobrá,“ řekl. „Velice vám děkuji, pane Leonidesi.“

Nenápadně jsem se k němu připojil, když odcházel z pokoje.

„Pch,“ řekl Taverner, „to je pěkný suchar!“

VII

„No a teď půjdeme a promluvíme si s jeho paní. Má umělecké jméno Magda Westová.“

„Je to dobrá herečka?“ zeptal jsem se. „Znám ji podle jména a myslím, že jsem ji viděl v různých představeních, ale nevzpomínám si, kdy a kde.“

„Patří k těm, co ušly půl cesty k hvězdné dráze,“ vysvětloval Taverner. „Jednou nebo dvakrát zazářila jako hvězda ve West Endu - v repertoáru divadla si udělala jméno - hodně hraje v intelektuálních divadýlkách a nedělních klubech. Po pravdě řečeno, myslím, že začala jako umělkyně klesat, když si nemusela herectvím vydělávat na živobytí. Mohla si vybírat a podle libosti jít kam chtěla, a příležitostně se ohánět penězi tam, kde si oblíbila jistou roli - obvykle to byla pro ni ta nejmíň vhodná role na světě. Výsledek toho byl, že klesla trochu níž, spíš do amatérské třídy než profesionální. Víte, není špatná, dobře jí sedí komické role - ale ředitelé ji moc rádi nemají. Tvrdí se, že je příliš nezávislá a ráda dělá potíže - vyvolává hádky a baví ji vyvolávat rozbroje. Nevím, do jaké míry je to pravda, ale není moc oblíbená u svých kolegů.“

Z přijímacího pokoje vyšla Sofie a řekla: „Matka vás očekává, vrchní inspektore.“

Následoval jsem Tavernera do velkého salónu. V první chvíli jsem v ženě, která tam seděla na pohovce zdobené brokátovým vzorem, Magdu Westovou ani nemohl poznat.

Tiziánové vlasy měla vyčesány do vysokého věžovitého účesu, na sobě měla dobře padnoucí tmavošedý kostým s plisovanou světle fialovou blůzou, u krku sepnutou miniaturní broží. Poprvé jsem si všiml jejího rozkošného nosíku se špičkou na stranu, který mě okouzлил. Trochu mi připomínala Athéně Seylerovou. Nemohl jsem dost dobře uvěřit tomu, že byla před chvílí tím bouřlivým stvořením v broskvovém negližé.

„Inspektor Taverner?“ přivítala nás. „Pojďte a posad'te se, Zapálíte si? Je to to nejstrašnější, co se mohlo stát. Cítím, že tomu

prostě nemohu uvěřit.“

Měla hluboký hlas bez citového zabarvení, hlas člověka který chce za každou cenu předvádět, jak je vyrovnaný. Hovořila dál:

„Řekněte, prosím, jestli vám mohu být nějak nápomocná.“

„Děkuji vám, paní Leonidesová. Kde jste byla v době, kdy se ta tragédie odehrála?“

„Zřejmě jsem v té době jela autem z Londýna. Obědvala jsem ten den v Ivy s přítelkyní. Pak jsme se šly podívat na módní přehlídku. V Berkeley jsme si daly něco k pití s několika dalšími přáteli. Potom jsem se vydala domů. Když jsem sem dorazila, všude byl zmatek. Zdálo se, že tchán dostal znenadání záchvat. Byl - mrtvý.“ Hlas se jí trochu zachvěl.

„Měla jste ráda svého tchána?“

„Byla jsem mu oddána...“

Zvýšila hlas. Sofie nepatrně posunula Degasův obraz do roviny. Magdin hlas klesl do dřívějšího umírněného tónu.

„Měla jsem ho moc ráda,“ řekla tiše. „Měli jsme ho všichni rádi. Byl k nám - velice laskavý.“

„Vycházela jste dobře s paní Leonidesovou?“

„S Brendou jsme se moc nevídaly.“

„Pročpak?“

„No, měly jsme moc málo věcí společných. Chudinka Brenda. Život si s ní někdy krutě zahrál.“

Sofie si opět pohrávala s Degasem.

„Opravdu? V jakém směru?“

„Ach, to nevím.“ Magda potřásla hlavou a smutně se pousmála.

„Byla paní Leonidesová šťastná v manželství?“

„Myslím, že ano.“

„Žádné hádky?“

Opět se slabě usmála a potřásla hlavou.

„Opravdu nevím, inspektore. Žili každý v zcela oddělené části domu.“

„Máte dojem, že se hodně přátelila s panem Laurencem Brownem, nebo ne?“

Magda Leonidesová ztuhla. Káravě pohleděla na Tavernera.

„Myšlím, že byste se mě na takové věci neměl ptát,“ řekla důstojně. „Brenda se chovala zcela přátelsky ke každému. Patří k velice přívětivým lidem.“

„Máte ráda pana Laurence Browna?“

„Je velmi tichý. Docela příjemný, ale sotva si uvědomíte jeho přítomnost. Moc jsem se s ním skutečně nevíдалa.“

„Učí dobře?“

„Asi ano. Opravdu nevím. Zdá se, že Filip je docela spokojený.“

Tavner to zkusil s trochu bojovnější taktikou.

„Ptám se vás na to nerad, ale nedošlo podle vašeho mínění mezi panem Brownem a paní Brendou Leonidesovou k milostné pletce?“

Magda vstala. Působila dojmem velké dámy.

„Nikdy jsem se nesetkala s něčím, co by tomu nasvědčovalo,“ řekla. „Vážně si myslím, inspektore, že jste mi takovou otázku neměl dávat. Jde o ženu mého tchána.“

Taktak, že jsem nezatleskal.

Vrchní inspektor taky povstal.

„Snad je to otázka pro služebnictvo?“ naznačil.

Magda neodpověděla.

„Děkuji vám, paní Leonidesová,“ řekl inspektor a odešel.

„Zahrálas to krásně, drahá,“ řekla Sofie vřele své matce.

Magda si zamyšleně popotahovala loknu nad pravým uchem a prohlížela se v zrcadle.

„A - no,“ řekla, „myšlím, že právě tak to chtělo zahrát.“

Sofie se podívala na mě.

„Neměl jsi odejít s inspektorem?“ zeptala se.

„Podívej, Sofie, co jsem měl...“

Zarazil jsem se. Nemohl jsem se přece přímo zeptat před Sofiinou matkou, jakou roli mám hrát já. Magda Leonidesová dávala jasně najevo, že ji má přítomnost vůbec nezajímá, snad kromě toho, že bych se mohl stát užitečným nositelem rodové linie ve vztahu k dcerám. Mohl jsem být reportérem, snoubencem

její dcery, obyčejným nohsledem policejního sboru, nebo dokonce podnikatelem - Magdě Leonidesové by se ti všichni směstnali pod jednotnou hlavičkou publika.

Paní Leonidesová se podívala na své nohy a řekla znechuceně:

„Tyhle boty jsou špatné. Je to šmejda.“

Poslechl jsem Sofiina naléhavého kývnutí hlavou a spěchal za Tavernerem. Chytil jsem ho v předsíni, procházel dveřmi ke schodišti.

„Jdu navštívit staršího bratra,“ vysvětloval.

Bez dalších okolků jsem mu předhodil svůj problém.

„Poslyšte, Tavernere, kdo tu vlastně jsem já?“

Vypadal překvapeně.

„Kdo tu jste vy?“

„Ano, co tady v tom domě dělám? Když se mě někdo zeptá, co mám říct?“

„A tak, chápu.“ Chvilku uvažoval. Potom se usmál. „Ptal se vás někdo?“

„No - neptal.“

„Tak proč tomu nenecháte volný průběh? Nic nevysvětlovat. To je velice dobré moto. Zvlášť v domě, který je vzhůru nohama, jako tenhle. Každý má nad hlavu svých vlastních starostí a má strach, aby dobře odpovídal na otázky. Budou si vás vážit tak dlouho, dokud se bude zdát, že jste si jist sám sebou. Vždycky je velká chyba něco říkat, když to není třeba. No a teď půjdeme po schodech nahoru. Není tu nic zamčené. Napadlo vás asi, samozřejmě, že všechny ty otázky, které jsem kladl, je spousta blbostí! Vůbec nezáleží na tom, kdo byl v domě a kdo tam nebyl, nebo kde všichni byli toho dne...“

„Tak proč?“

„Protože mi to umožní pořádně si je všechny prohlédnout, udělat si q nich celkový úsudek, slyšet, co říkají, a doufat, že někdo z nich mi čirou náhodou dá užitečný tip.“ Chvilí mlčel a potom řekl tiše: „Vsadím se, že paní Magda Leonidesová by toho mohla napovídat spousty, kdyby chtěla.“

„Bylo by to spolehlivé?“ zeptal jsem se.

„Ale ne,“ řekl Taverner, „spolehlivé by to nebylo. Naznačilo by to pouze vhodný směr pátrání. Každý v tomhle zatraceném domě měl možnost a příležitost. Co hledám, je motiv.“

Na konci schodiště byly dveře uzavírající chodbu doprava. Bylo na nich mosazné klepadlo a inspektor Taverner ho náležitě použil.

Dveře otevřel nečekaně rychle muž, který musel stát těsně za nimi. Bylo to neohrabané chlapisko s mohutnými rameny, tmavými rozčuchanými vlasy a neobyčejně ošklivým, ale ještě dost příjemným obličejem. Podíval se na nás, a pak rychle uhnul očima kradmým, rozpačitým způsobem, který si často osvojují plaší, čestní lidé.

„Ach, to jste vy?“ řekl udiveně. „Pojďte dál. Jen pojďte. Právě jsem byl na odchodu - ale to nevadí. Pojďte do salónu. Přivedu Clemency - ty jsi tady, drahoušku. Dovol, abych ti představil vrchního inspektora Tayernera. On - máme tu nějaké cigarety? Počkejte, okamžik. Jestli vám to nevadí.“ Vrazil do zástěny, zmateně řekl „promiňte“ a vyšel ven.

Manželka Rogera Leonidese stála u okna. Okamžitě jsem byl její osobností a ovzduším pokoje, ve kterém jsme se octli, uchvácen...

Zcela určitě to byl její pokoj. Byl jsem si tím jist.

Stěny byly vymalovány bíle, skutečnou bělobou, žádnou slonovou kostí nebo smetanovým odstínem, čímž se obvykle míní „bílá barva“, když mluvíme o bytové dekoraci. Stěny byly prázdné, nevisely na nich žádné obrazy kromě jednoho nad krbovou římsou, byla to geometrická fantazie z trojúhelníků v temné šedi a ocelové modři. Sotva se dalo mluvit o nějakém nábytku - jen skutečně nezbytné zařízení, tři nebo čtyři židle, stolek se skleněnou deskou a polička na knihy. Nikde žádné ozdoby. Bylo to tu světlé, prostorné a vzdušné. Pokoj se tolik lišil od velkého salónu v přízemí, bohatě zdobeného brokátem a květinami, jako noc a den. A žena Rogera Leonidese byla tak jiná než manželka Filipa Leonidese, jak rozdílné jen mohou dvě ženy být. Zatímco Magda Leonidesová vyvolávala pocit, že může

být a často byla několika různými ženami, u Clemency Leonidesové jsem si byl jist, že nemůže být nikdy ničím jiným, jen sama sebou. Byla to žena s velice výrazným a vyhraněným charakterem.

Mohlo jí být kolem padesáti. Měla šedé vlasy krátce zastřižené v téměř chlapecký účes, vyjímající se tak krásně na její malé, pěkně tvarované hlavě, že vůbec nepůsobil rušivě. Tento zvláštní střih vlasů vyvolával u mě vždycky takovou představu. Měla inteligentní, citlivý obličej, světle šedé oči zvláštní a pronikavé hloubky. Na sobě měla jednoduché tmavočervené vlněné šaty, které se bezvadně hodily k její štíhlé postavě.

Najednou jsem cítil, že ta žena má v sobě něco znepokojujícího... snad jsem tak usuzoval podle jejího způsobu života, který neodpovídal modelu průměrné ženy. Najednou jsem pochopil, proč Sofie užila ve spojení s ní výrazu krutost. Z pokoje vanul chlad, já jsem se trochu zachvěl.

Clemency Leonidesová řekla klidným, noblesním hlasem:

„Přijměte místo, vrchní inspektore. Objevilo se ještě něco nového?“

„Smrt byla způsobena eserinem, paní Leonidesová.“

Řekla zamyšleně:

„Z toho vyplývá, že jde o vraždu. V žádném případě to nemohla být náhoda, nebo snad mohla?“

„Ne, paní Leonidesová.“ „Prosím vás, vrchní inspektore, buďte na mého muže hodně vlídný. Velice se ho to dotkne. Vážil si svého otce a všechno na něho prudce doléhá. Je to citově založený člověk.“

„Vy jste se dobře snášela se svým tchánem, paní Leonidesová?“

„Ano, docela dobře.“ Klidně dodala: „Moc ráda jsem ho neměla.“

„Z jakého důvodu?“

„Nelíbilo se mi, jaké životní cíle si vytyčil - a metody, jimiž jich dosahoval.“

„A paní Brenda Leonidesová?“

„Brenda? Moc často jsem ji nevidala.“

„Pokládáte za možné, že k něčemu došlo mezi ní a panem Laurence Brownem?“

„Myslíte - něco jako milostný vztah? To bych neřekla. Ale ve skutečnosti o tom nic nevím.“

V jejím hlasu nebylo znát ani trochu zájmu.

Přihrnul se Roger Leonides a působilo to stejně, jako když přiletí čmelák.

„Zdržel jsem se,“ řekl. „Telefonoval jsem. No tak, inspektore? Přišli jste na něco nového? Co konkrétně způsobilo smrt mého otce?“

„Příčinou smrti byla otrava eserinem.“

„Cože? Proboha! Určitě je v tom ta ženská! Nemohla se dočkat! Vytáhla ji skoro z bahna a to je odměna. Chladnokrevně ho zavraždila! Bože, když na to pomyslím, vaří se ve mně krev.“

„Máte nějaký zvláštní důvod si to myslet?“ zeptal se Taverner.

Roger přecházel sem a tam a oběma rukama si škubal vlasy.

„Důvod? Proč, kdo jiný to mohl být? Nikdy jsem jí nevěřil - nikdy jsem ji neměl rád. Nikdo z nás ji neměl rád. Byli jsme s Filipem zděšeni, když otec jednoho dne přišel domů a vyprávěl nám, co udělal! V jeho věku! Bylo to šílenství - šílenství. Můj otec byl úžasný člověk, inspektore. Po duševní stránce byl mladý a bystrý jako čtyřicetiletý muž. Za vše, co na světě mám, vděčím jemu. Udělal pro mě všechno - nikdy mě nezklamal. Byl jsem to já, kdo ho zklamal - když na to pomyslím...“

Dopadl těžce do křesla. Jeho žena se tiše přiblížila a zůstala stát vedle.

„No, no, Rogere, to stačí. Už se nerozčiluj.“

„Já vím, drahá - já vím,“ vzal ji za ruku. „Ale jak můžu být klidný - nerozčilovat se...“

„Ale my všichni musíme být klidní, Rogere. Vrchní inspektor Taverner nám chce pomoci.“

„Máte pravdu, paní Leonidesová.“

Roger vykřikl:

„Víte, co bych nejraději udělal? Vlastníma rukama bych tu

ženskou zaškrtil. Nedopřát tomu milému starouškovi pár let života navíc. Kdybych ji tady měl...“ Vyskočil. Trásl se vztekem. Vztáhl křečovitě ruce. „Ano, zakroutil bych jí krkem, zakroutil krkem...”

„Rogere!“ oslovila ho Clemency ostře.

Podíval se na ni rozpačitě.

„Promiň, drahá.“ Obrátil se k nám. „Omlouvám se. To, co jsem cítil, mě přemohlo. Já - promiňte mi...”

Opět odešel z pokoje. Clemency Leonidesová řekla s náznakem úsměvu:

„Víte, ve skutečnosti by neublížil ani mouše.“

Taverner zdvořile přijal její poznámku.

Potom začal klást takzvané běžné otázky.

Clemency Leonidesová na ně odpovídala výstižně a přesně.

V den smrti svého otce byl Roger Leonides v Londýně v Box House, v sídle Sdruženého pohostinství. Vrátil se brzy odpoledne a strávil nějaký čas u svého otce, jak mívával ve zvyku. Ona sama byla jako obvykle v Lambertově institutu na Gowerově třídě, kde pracovala. Vrátila se domů těsně před šestou.

„Viděla jste svého tchána?“

„Ne. Naposledy jsem ho viděla den předtím. Po večeři jsme spolu pili kávu.“

„Ale v den smrti jste ho nenavštívila?“

„Ne. Vlastně jsem zašla do jeho části domu, protože Roger si myslel, že tam někde zapomněl dýmku - velice drahou dýmku, ale jak to bývá, nechal ji ležet na stole přímo v hale. Nemusela jsem tedy starého pána rušit. Často si kolem šesté zdřímnul.“

„Kdy jste se dozvěděla, že je nemocný?“

„Přiběhla Brenda. Bylo to těsně minutu nebo dvě po půl sedmé.“

Věděl jsem, že tyto otázky nejsou důležité, ale byl jsem si vědom toho, jak inspektor Taverner pronikavě pozoruje ženu na ně odpovídající. Položil jí pár otázek týkajících se povahy její práce v Londýně. Řekla, že to má co činit s účinky záření při štěpení atomů. „Ve skutečnosti pracujete na atomové bombě?“

„V té práci není nic destruktivního. Institut provádí pokusy kvůli léčebným účinkům.“

Když Taverner vstal, projevil přání prohlédnout si jejich část domu. Zdálo se, že je trochu překvapená, ale dost ochotně mu ukázala celý obytný prostor. Ložnice s dvojitou postelí, bílými příkrývkami a prostým toaletním zařízením mi opět připomněla nemocnici nebo klášterní celu. Také koupelna byla přísně strohá bez zvláštního luxusního vybavení a množství kosmetiky. Kuchyň byla jednoduchá, úzkostlivě čistá a dobře vybavená zařízením usnadňujícím práci všeho druhu. Potom jsme přišli ke dveřím, a když je Clemency otevřela, řekla: „Tady je pokoj mého muže.“

„Pojďte dál,“ ozval se Roger, „jen pojd'te dál.“

Pocítil jsem trochu úlevu. Skličovalo mě něco z té neposkvrněné strohosti, která byla všude kolem. Tenhle pokoj měl vyloženě osobitý ráz. Stál tam velký americký psací stůl nepořádně poházený různými papíry, starými dýmkami a posypaný tabákovým popelem. Byly tam velké ošumělé lenošky. Podlaha byla pokryta perskými předločkami. Na stěnách visely poněkud vybledlé fotografie. Byly to skupinové snímky ze školy, z kriketu a z vojenské služby. Skici malované vodovými barvami představovaly pouště a minarety, plachetnice na moři a působivé západy slunce. Byl to příjemný pokoj. Pokoj milého, přátelského a vlídného člověka.

Roger nám neohrabaně naléval skleničky ze stojanu na likéry a smetl přitom s jednoho křesla knihy a papíry.

„Mám tu nepořádek. Vyklízel jsem to tu. Urovnával staré papíry. Plnou?“ Inspektor odmítl. Já si nechal nalít. „Musíte mi to odpustit,“ pokračoval Roger. Podával mi nápoj a přitom se obrátil k Tavernerovi: „Nechal jsem se unést svými city.“

Rozhlížel se téměř provinile kolem sebe, ale Clemency Leonidesová s námi do pokoje nešla.

„Je tak obdivuhodná,“ řekl. „Moje žena, myslím. Po celou dobu byla skvělá - skvělá! Nemohu vyjádřit slovy, jak tu ženu obdivuji. A měla tak těžký život - strašně těžký. Rád bych vám

o tom vyprávěl. Myslím období než jsme se vzali. Její první muž byl výborný člověk - myslím po duševní stránce - ale strašně křehkého zdraví - měl tuberkulózu. Pracoval na velice hodnotném výzkumu v krystalografii. Mizerně placená a velice náročná práce, nechtěl se toho vzdát. Otročila mu, prakticky ho vydržovala a po celou dobu věděla, že umírá. A nikdy ani slůvko stížnosti - ani náznak únavy. Říkala vždycky, že je šťastná. Potom zemřel a ji to úplně zničilo. Nakonec svolila a vzala si mě. Byl jsem rád, že jí mohu poskytnout trochu klidu, trochu štěstí. Přál jsem si, aby přestala pracovat, ale ve válce to samozřejmě pokládala za svou povinnost a zdá se, že podobně cítí i dnes. Je pro mě báječnou manželkou - nejbáječnější, jakou kdy kdo měl. Bože, jak jsem byl šťastný! Pro ni bych udělal snad všechno.“

Taverner na to vhodně odpověděl. Potom opět přešel na otázky běžné rutiny. Kdy se po prvé dozvěděl o nemoci svého otce?

„Brenda přiběhla a krátce se tu zastavila. Otec je nemocný - řekla, dostal nějaký záchvat.

Byl jsem u našeho starouška a seděl s ním snad jen půl hodiny předtím. Byl naprosto v pořádku. Běžel jsem k němu. Obličej měl zmodralý a těžce dýchal. Pádil jsem k Filipovi. Telefonoval doktorovi. Já - nemohli jsme nic dělat. Po celou dobu se mi ovšem ani na chvílku nezdálo, že je to nějaká neobvyklá záležitost. Neobvyklá? Řekl jsem neobvyklá? Bože, jakého jsem užil slova.“

Trochu obtížně jsme se s Tavernerem vymotali z cituplného ovzduší Rogerova pokoje a octlí se přede dveřmi, opět na vrcholu schodiště.

„Hm,“ řekl Taverner. „Ten se liší od svého bratra.“ A bez nějaké návaznosti dodal: „Tyhle pokoje jsou zvláštní. Prozradí vám spoustu věcí o lidech, kteří v nich bydlí.“

S tím jsem souhlasil a on mluvil dál.

„Je to zvláštní, koho si někteří lidé berou, opravdu, že je to tak?“

Nebyl jsem si docela jistý, jestli myslí Clemency a Rogera nebo Filipa a Magdu. Jeho slova se docela dobře mohla vztahovat

k oběma. Zdálo se mi teď, že obě manželské dvojice se mohou zařadit mezi ty šťastné. Manželství Rogera a Clemency určitě šťastné bylo.

„Nezdá se mi, že by to byl travič, vám ano?“ zeptal se Taverner. „Kdybych měl střílet od boku, tak určitě ne. Ovšem je den nikdy neví. Spíš ona je ten typ. Taková tvrdá žena. Možná i trochu duševně nevyrovnaná.“

Opět jsem souhlasil. „Ale nepřipadá mi, že by zavraždila někoho jen proto, že neschvaluje to, čeho ten dotyčný chce dosáhnout a jakým způsobem žije,“ řekl jsem. „Snad jen v případě, kdyby toho starce skutečně nenáviděla - byly však vůbec nějaké vraždy spáchány z čiré nenávisti?“

„Strašně málo,“ řekl Taverner. „Já sám se s takovým případem nikdy nesetkal. Ne, myslím že postoupíme o pěkný kousek dál, když se budeme držet paní Brendy. Ale bůhví, jestli někdy získáme nějaký důkaz.“

VIII

V protějším křídle budovy nám otevřela dveře služka. Byla vyděšená a tvářila se trochu pohrdavě, když spatřila inspektora Tavernera.

„Přejete si navštívit paní?“

„Ano, prosím.“

Uvedla nás do velkého salónu a odešla.

Měl stejné rozměry jako salón umístěný pod ním v přízemí. Byly tu barevné kretony jasných barev a pruhované hedvábné záclony. Nad krbovou římsou visel portrét, který upoutal můj zrak - nejen kvůli mistrovské ruce, která ho malovala, ale také kvůli poutavému výrazu obličeje portrétovaného.

Představoval drobného staršího muže s tmavýma, pronikavýma očima. Na holém temeni měl posazenou modrou, sametovou čepičku a hlavu zapadlou hluboce mezi rameny. Z plátna vyzařovala vitalita a energie toho muže. Zdálo se, že jeho jiskrné oči zaujal můj pohled.

„To je on,“ řekl vrchní inspektor Taverner. „Portrétoval ho Augustus John. Byla to osobnost, co?“

„Ano,“ řekl jsem a cítil nedostatečnost jednoslabičné odpovědi.

Teprve teď jsem pochopil, co mínila Edith de Havilandová tím, když řekla, že dům se zdá být bez něho tak prázdný. Tady visel originál křivého mužíčka, který vystavěl křivý domek a bez něho ten křivý domek ztratil svůj význam.

„Tady nahoře je jeho první manželka, namalovaná Sargentem,“ řekl Taverner.

Prohlížel jsem si obraz visící na stěně mezi okny. Byla v něm určitá krutost jako v mnohých Sargentových portrétech. Uvažoval jsem o tom, že délka obličeje je nadsazená - portrét tak měl slabý náznak koňského výrazu - byl nepopíratelně přesný. Byl to portrét typické anglické lady z venkovské, nikoli módní společnosti. Hezká, ale dost mdlá. Nejméně vhodná žena pro toho zubícího se energického malého despotu nad římsou u krbu.

Otevřely se dveře a do pokoje vešel seržant Lamb.

„Ať jsem dělal co jsem dělal, ze služebnictva jsem nedostal vůbec nic, pane.“

Taverner si povzdechl.

Seržant Lamb vytáhl notes, odešel do vzdáleného konce místnosti a nenápadně se posadil.

Dveře se opět otevřely a do pokoje vstoupila druhá manželka Aristida Leonidese.

Celá byla v černém - smuteční šaty měla ušité z velmi drahé látky halící ji celou až po šíji a dolů k zápěstím. Pohybovala se nenucené, nevšimavě a černá barva jí určitě slušela. Měla prostředně hezký obličej a poměrně jemné hnědé vlasy vyčesaný do příliš umného účesu. Obličej byl silně napudrovaný, nalíčený, s načervenenými rty. Jasně předtím plakala. Krk jí obepínala šňůra velkých perel, na jedné ruce nosila velký smaragdový prsten, na druhé ohromný rubín.

Všiml jsem si u ní ještě jedné věci. Vypadala polekaně.

„Dobré jitro, paní Leonidesová,“ pozdravil nenuceně Taverner. „Mrzí mě, že vás musím zase obtěžovat.“

Řekla monotónním hlasem:

„Asi není vyhnutí.“

„Je vám jasné, paní Leonidesová, že pokud si přejete přítomnost svého právního zástupce, je to naprosto v pořádku?“

Napadlo mi, jestli porozuměla významu těchto slov. Zřejmě ne. Řekla jen dost rozmrzele:

„Nemám ráda pana Gaitskilla. Nechci ho.“

„Můžete mít vlastního právního zástupce, paní Leonidesová.“

„A musím ho mít? Nemám ráda právní zástupce. Jsem z nich zmatená.“

„Rozhodnutí záleží jen na vás,“ řekl Taverner a automaticky se pousmál. „Pak tedy můžeme pokračovat?“

Seržant Lamb olízl tužku. Brenda Leonidesová se posadila na pohovku obrácenou čelem k Tavernerovi.

„Vypátrali jste něco?“ zeptala se.

Všiml jsem si, jak nervózně si pohrává prsty se skládaným

sifonem u svých šatů.

„Teď už můžeme přesně stanovit, že váš manžel zemřel na otravu eserinem.“

„Myslíte tím, že ho zabily ty oční kapky?“

„Podle všeho je skoro jisté, že v té poslední injekci, kterou jste panu Leonidesovi dávala, byl eserin místo insulínu.“

„Ale já p tom nevěděla. Neměla jsem s tím nic společného. Opravdu jsem to neudělala, inspektore.“

„Někdo tedy musel úmyslně zaměnit insulin za oční kapky.“

„Udělat něco tak zlého!“

„Ano, paní Leonidesová.“

„Myslíte - že to někdo udělal záměrně? Nebo náhodou? Nemohl to být - žert, či ano?“

Taverner řekl mírně:

„Nemyslíme si, že to byl žert, paní Leonidesová.“

„Musel to udělat někdo ze sloužících.“

Taverner na to neodpověděl.

„Musel. Nemám zdání, kdo jiný by to mohl udělat.“

„Jste si tím jistá? Přemýšlejte, paní Leonidesová. Nenapadlo vás vůbec nic jiného? Nebylo tu žádné nepřátelství? Žádné hádky? Žádná zášť?“

Stále na něho upřeně hleděla velkýma vzdorovitýma očima.

„Nenapadlo mně vůbec nic,“ řekla.

„Byla jste to odpoledne v kině, říkáte?“

„Ano - vrátila jsem se o půl sedmé - byl čas dát mu insulin - já - já jsem mu vpíchla injekci jako obvykle a potom - potom byl celý nesvůj. Vyděsila jsem se - utíkala k Rogerovi - ale to jsem vám všechno vyprávěla už předtím. Copak to musím probírat znovu?“ Zvýšila hystericky hlas.

„Lituji, paní Leonidesová. Mohl bych si teď promluvit s panem Brownem?“

„S Laurencem? Proč? Nic o tom neví.“

„Přesto však bych si s ním rád promluvil.“

Hleděla na něho podezíravě.

„Je s Eustacem v učebně, mají hodinu latiny. Chcete, aby sem

přišel?“

„Ne - půjdeme za ním.“

Taverner rychle opustil pokoj. Šel jsem za ním se seržantem.

„Nahnal jste jí strach, pane,“ řekl seržant Lamb.

Taverner zavrčel. Vedl nás po krátkém schodišti a chodbou do velké místnosti s výhledem na zahradu. Seděli tam za stolem, mladý světlolasý muž kolem třicítky a hezký tmavolasý šestnáctiletý chlapec.

Když jsme vešli, vzhledli. Sofiin bratr hleděl na mne, Laurence Brown upřel zoufalý pohled na vrchního inspektora Tavernera.

Nikdy jsem neviděl člověka tak naprosto ochromeného hrůzou. Vstal, potom si zase sedl. Promluvil a jeho hlas zněl téměř jako pískot:

„Eh - eh - dobré jitra, inspektore.“

„Dobré jitra,“ pozdravil odměřeně Taverner. „Mohu si s vámi promluvit?“ „Ano, samozřejmě. Bude mě to jen těšit. Alespoň...“

Eustace se zvedl.

„Přejete si, abych odešel, vrchní inspektore?“ Měl příjemný hlas s trochu arogantním zabarvením. „Můžeme - můžeme pokračovat v naší lekci později,“ řekl

soukromý učitel.

Eustace nedbale odpochodoval ke dveřím. Kráčel dost strnule. V okamžiku, kdy procházel dveřmi, zachytil můj pohled a s úšklebkem přiložil ukazováček k svému hrdlu. Potom za sebou zavřel.

„Nu, pane Browne,“ řekl Taverner. „Máme zcela jednoznačnou analýzu. To, co způsobilo smrt pana Leonidese, byl eserin.“ „Já - chcete říct - pan Leonides byl skutečně otráven?“

„Doufal jsem...“ „Byl otráven,“ řekl Taverner úsečně. „Někdo zaměnil eserinové oční kapky za insulin.“

„Tomu nemohu uvěřit... To je neuvěřitelné.“

„Otázka je, kdo měl motiv?“

„Nikdo. Vůbec nikdo!“ Mladý muž rozčilením zvýšil hlas.

„Nechtěl byste tu mít svého právního zástupce?“ zeptal se

Taverner.

„Nemám právního zástupce. Žádného nechci. Nemám co skrývat - nic neskrývám...“

„Souhlasíte s tím, že všechno, co řeknete, bude slovo za slovem zaznamenáno?“

„Jsem nevinný - ujišťuji vás, jsem nevinný.“

„Nic jiného jsem nepředpokládal.“ Taverner se odmlčel. „Paní Leonidesová byla o hodně mladší než její manžel, že?“

„Já - myslím, že ano - chci říct, no, ano.“

„Někdy se musela cítit osamělá?“

Laurence Brown neodpověděl. Přejel si jazykem suché rty.

„Muselo být pro ni příjemné mít v domě někoho, kdo je stejně starý jako ona?“

„Já - ne, vůbec ne - chci říct - já nevím.“

„Bylo by docela přirozené, kdyby mezi vámi vznikla náklonnost.“

Mladý muž silně zaprotestoval.

„Nevznikla! Neexistovala žádná! Nic takového! Vím, nač myslíte, ale nebylo to tak! Paní Leonidesová byla ke mně vždycky velice laskavá a já jí projevoval vždycky tu nejvyšší - tu nejvyšší úctu - ale nic víc, ujišťuji vás. Naznačovat takové věci je hnusné! Hnusné! Nezabil bych nikoho - ani nezaměnil lahvičky - nikdy bych něco takového neudělal. Jsem velmi citlivý a neurotický člověk. Již sama myšlenka zabít je pro mne hrůzná - u soudu to pochopili bez výhrad - proti zabíjení mám náboženské předsudky. Místo toho jsem pracoval v nemocnici - přikládal do kotlů - je to strašně těžká práce - nemohl jsem to dělat dál - tak mě nechali, abych se věnoval výchovné činnosti. Snažil jsem se tu vychovávat Eustace a Josefínu - velice inteligentní dítě, ale těžko zvladatelné. Všichni se chovali ke mně co nejvlídněji - pan Leonides, paní Leonidesová a slečna de Havilandová. A teď dojde k něčemu tak strašnému... A vy podezíráte mne - mne - z vraždy!“

Inspektor Taverner hleděl na něho rozvážně, zkoumavě.

„To jsem neřekl,“ poznamenal.

„Ale myslel jste si to! Víím, že jste si to myslel! Všichni si to myslí! Dívají se tak! Já - nemohu s vámi mluvit dál. Není mi dobře.“

Spěšně opustil pokoj. Taverner pomalu otočil hlavu a podíval se na mne.

„Vyděsil se k smrti.“

„Ano, to víím, ale že by byl vrahem?“

„Já si myslím,“ řekl seržant Lamb, „že nikdy by na to neměl dost odvahy.“

„Nikdy by nikoho nepraštil do hlavy, nebo nezastřelil pistole,“ souhlasil vrchní inspektor. „Ale co bylo potřeba udělat při tomto zvláštním zločinu? Jen si trochu pohrát s dvěma lahvičkami... Jen pomoci celkem bezbolestným způsobem velice starému muži ze světa.“

„Takřka euthanasie,“ řekl seržant.

„A potom za nějaký čas by se oženil se ženou, která zdědí sto tisíc liber osvobozených od dědické daně a která nejméně tolik liber už vlastní, a ještě navíc má perly, rubíny a smaragdy, o zlatě nemluvě!“

„No dobrá,“ povzdychl si Taverner. „To všechno je teorie a domněnka! Dal jsem si práci, abych ho pěkně vyděsil, ale to nic nedokazuje. Může být stejně vyděšený, i když je nevinný. V každém případě dost pochybuji, že on to skutečně udělal. Spíš to udělala žena - jen proč pro všechno na světě nezahodila tu lahvičku s insulinem, nebo ji nevypláchla?“ Obrátil se k seržantovi. „Nezmínil se někdo ze služebnictva, že mezi nimi něco bylo?“

„Služebná tvrdí, že jsou ,do sebe zamilováni.“

„Podle čeho tak soudí?“

„Jak na ni hledí, když mu nalévá kávu.“

„Z toho nekouká nic, co by se dalo předložit soudu! Určitě mezi nimi k ničemu nedošlo?“

„K ničemu, co by někdo viděl.“

„Vsadím se, že by je určitě viděli, kdyby k vidění něco bylo. Vííte, začínám věřit, že mezi nimi opravdu nic nebylo.“ Podíval se

na mne. „Jděte tam a promluvte si s ní. Rád bych věděl, jaký na vás udělá dojem.“

Řekl jsem, i když trochu váhavě...

IX

Brenda Leonidesová seděla přesně tam, kde jsme ji opustili. Když jsem vstoupil, prudce ke mně vzhledla.

„Kde je inspektor Taverner? Vráti se?“

„Teď ne.“

„Kdo jste vy?“

Konečně tu byla otázka, na kterou jsem od rána čekal.

Odpověděl jsem přijatelně pravdivě.

„Jsem ve styku s policií, ale jsem také přítelem rodiny.“

„Rodina! Ty bestie! Všechny je nenávídím.“

Hleděla na mne a pohybovala ústy. Tvářila se zachmuřeně, vyděšeně a zlostně.

„Vždycky se ke mně chovali sprostě - vždycky! Od prvního okamžiku. Proč bych si nemohla vzít jejich drahocenného otce? Co jim bylo po tom? Všichni dostali hromadu peněz. On jim je dal. Sami na to neměli hlavu, aby nějaké vydělali. Proč by se muž neměl znovu oženit - i když je trochu starý? Ale on ve skutečnosti nebyl vůbec starý - necítil se tak. Měla jsem ho moc ráda. Měla jsem ho ráda,“ Podívala se na mne vyzývavě.

„Chápu,“ řekl jsem. „Chápu.“

„Asi tomu nebudete věřit - ale je to tak. Z mužů mi bylo nanic. Chtěla jsem mít domov, potřebovala jsem někoho, kdo by mě zahrnoval pozorností a říkal mi příjemné věci. Aristide dovedl roztomile vyprávět, dovedl člověka rozesmát a byl chytrý. Vymýšlel si obratně všemožné způsoby, jak obcházet všechna ta hloupá nařízení. Byl moc, moc chytrý. Mrzí mě, že už není naživu. Je mi to líto.“

Zaklonila se na pohovce. Měla poměrně široká ústa, která se jí zkrivila ve zvláštní, ospalý úsměv.

„Byla jsem tu šťastná. Byla jsem v bezpečí. Navštěvovala jsem všechny módní salóny, o kterých se mi dřív jen snilo. Byla jsem jednou z těch, co si to můžou dovolit. A Aristide mi dával nádherné dárky.“ Natáhla paži a prohlížela si rubín, který se skvěl na její ruce.

Chvilku mi připadalo, jako bych se nedíval na paži a ruku, ale na napřažený kočičí drápek a její hlas mi zněl jako předení. Stále se sama pro sebe usmívala.

„Co je na tom špatného?“ dožadovala se. „Byla jsem na něho milá. Udělala jsem ho šťastným.“ Naklonila se dopředu. „Víte, jak jsem se s ním seznámila?“

Aniž by počkala na odpověď, pokračovala:

„Bylo to u Veselého trojlístku. Objednal si míchaná vajíčka na toustu. Když jsem mu je nesla, plakala jsem. „Posaďte se a povězte mi, co vás trápí“, řekl. „Ne, to nejde,“ řekla jsem, „dostala bych padáka, kdybych něco takového udělala.“ „Ne, nedostala,“ řekl, „patří mi to tady.“ Potom jsem si ho prohlédla. Nejdřív mi připadal jako takový divný mužiček, ale měl v sobě nějakou zvláštní sílu. Řekla jsem mu všechno... Oni vás už asi o všem informovali - udělali ze mne pořádnou mrchu - ale nebyla jsem taková. Měla jsem velmi dobrou výchovu. Vlastnili jsme obchod - opravdu vybraný obchod - ručně šité zboží. Nikdy jsem nepatřila mezi dívky, které mají spoustu chlapců, nebo si kazí pověst. Ale Terry byl jiný. Byl to Ir a odjel za moře... Nikdy mi nenapsal ani řádku, asi jsem byla bláhová. A přišlo to, chápete. Dostala jsem se do maléru jako nějaká ubohá, malá služka...”

V jejím hlasu bylo cítit snobské opovržení.

„Aristide byl báječný. Slíbil, že dá všechno do pořádku. Vyprávěl mi, jak je osamělý. Řekl, že bychom se okamžitě mohli vzít. Bylo to jako sen. A potom jsem se dozvěděla, že je to sám pan Leonides, majitel mnoha obchodů, restaurací a nočních klubů. Zní to dost jako pohádka, nemyslíte?“

„Tak trochu,“ řekl jsem suše.

„Svatbu jsme měli v malém kostelíku v City, a potom jsme odjeli za hranice.“

„A dítě?“

Vrhla na mne pohled, který jako by se vracel z velké dálky.

„Nakonec se žádné nenarodilo. Všechno byl omyl.“

Usmála se a ústa se jí opět stáhla k jedné straně v pokřivený úsměv.

„Dala jsem si závazek, že mu budu dobrou ženou, a byla jsem. Objednávala jsem jídla, která měl rád, oblékala se do šatů, které si oblíbil, a dělala všechno, abych ho potěšila. A on byl šťastný. Ale nikdy se nemohl odtrhnout od své rodiny. Stále přicházeli, byli u něho pečení vaření a žili na jeho účet. Stará slečna de Havilandová - myslela jsem si, že odejde, až se ožení. Řekla jsem mu to. Ale Aristide řekl: „Byla tu tak dlouho! Má tu svůj domov.“ Ve skutečnosti byl rád, že je má všechny kolem sebe a že jim vládne. Chovali se ke mně ohavně, ale on si toho snad nevšímal nebo mu to nevadilo. Roger mě nenávidí - mluvil jste s Rogerem? Vždycky mě nenáviděl. Žárlí. A Filip je tak nafoukaný, že sotva se mnou promluví. Teď všichni dělají, jako bych ho já zavraždila - ale já ho nezabila - neudělala jsem to!“ Naklonila se ke mně. „Věřte mi, prosím, neudělala jsem to.“

Jak jsem ji poslouchal, vzbudila ve mně soucit. Pohrdavý způsob, jakým o ní mluvila Leonidesova rodina, jak horlivě se snažili uvěřit tomu, že ten zločin spáchala ona - to všechno mi připadalo v tuto chvíli vysloveně kruté. Byla to osamocená, bezbranná, uštěvaná žena.

„A když jsem to nebyla já, myslí si, že to udělal Laurence.“

„Jak je to s Laurencem?“ zeptal jsem se.

„Laurence je mi strašně líto. Je to jemný člověk, nemohl jít do války. Ne proto, že by byl zbabělec. Nešel proto, že je to citlivý člověk. Snažila jsem se mu dodat odvahy a povzbudit ho, aby se cítil šťastný. Musí učit ty strašné děti. Eustace se mu pořád vysmívá a Josefína - no, s Josefínou jste se setkal. Víte, co je zač.“

Řekl jsem, že jsem se dosud s Josefínou nesetkal. „Někdy mi připadá, že to dítě to nemá v hlavě v pořádku.“

Je to tichošlápek, který strašným způsobem vyzvídá a vypadá tak podivně... Někdy mě z ní mrazí v zádech.“

Nechtěl jsem hovořit o Josefíně. Vrátil jsem se k Laurenci Brownovi.

„Jaký je to člověk?“ zeptal jsem se. „Odkud přišel?“

Vyjádril jsem se neohrabaně. Začervenala se.

„Nechová se nijak výjimečně. Podobá se mi... Jakou šanci jsme mohli mít proti všem!“

„Nezdá se vám, že to trochu dramatizujete?“

„Ne, nedramatizuji. Chtějí, aby to vypadalo, jako že to udělal Laurence - nebo já. Podařilo se jim dostat na svou stranu i toho policistu. Jakou šanci mám já?“

„Měla byste zachovat klid,“ řekl jsem.

„Proč by ho nemohl zabít někdo z nich? Nebo někdo zvenčí? Nebo ze služebnictva?“

„Je tu určitý nedostatek motivu.“

„Ale, motiv! Jaký motiv jsem měla já? Nebo Laurence?“

Cítil jsem se dost trapně, když jsem řekl:

„Mysleli si asi, že vy a - Laurence - jste se do sebe zamilovali - že se chcete vzít.“

Prudce se napřímila.

„Něco takového tvrdit je hanebné! A není to pravda! Nikdy jsme o něčem takovém nehovořili. Přišlo mi ho jen líto a snažila jsem se mu dodat odvahy. Byli jsme přáteli, to je všechno. Věřte mi, nebo ne?“

Věřil jsem jí. Totiž tomu, jak to formulovala, že s Laurencem byli jen přáteli. Ale i když si to možná neuvědomila, ve skutečnosti toho mladého muže milovala.

Leželo mi to v hlavě, když jsem šel dolů po schodech a hledal Sofii.

Když už jsem byl u vchodu do salónu, z jedné dveří na konci chodby vystrčila hlavu Sofie.

„Ahoj,“ zavolala, „pomáhám Nannii s obědem.“

Chtěl jsem jít za ní, ale vyšla na chodbu, zavřela za sebou dveře, vzala mě za ruku a vedla do salónu, který byl prázdný.

„Tak co,“ řekla, „mluvil jsi s Brendou? Co si o ní myslíš?“

„Abych řekl pravdu, bylo mi jí líto.“

Sofie se zatvářila pobaveně.

„Chápu,“ řekla. „Tak tě dostala.“

Cítil jsem se trochu podrážděný.

„Důležité je, že chápu její stanovisko. Ty zřejmě ne.“

„Její stanovisko k čemu?“

„Řekni upřímně, Sofie, byl k ní vůbec někdo z vaší rodiny milý, nebo třeba jen dost slušný od té doby, co sem přišla?“

„Ne, nebyli jsme na ni milí. Proč bychom měli být?“

„Když už nic jiného, tak jste s ní aspoň měli vlídně zacházet jako slušní lidé.“

„Vidím, že Brenda musela tu svou pohádku vykládat na výbornou.“

„Sofie, zdá se, že jsi - opravdu nevím, co to do tebe vjelo.“

„Jsem jen upřímná a nic nepředstírám. Díval ses na to z Brendina stanoviska, jak jsi řekl. Teď se na to podívej z mého. Nemám ráda takový typ mladé ženy, která si vymyslí nešťastný příběh a na podkladě toho si vezme velmi bohatého starce. Na takový názor mám nezadatelné právo a neexistuje žádný důvod, proč bych měla cokoliv předstírat.“

„Ten příběh byl vymyšlený?“ zeptal jsem se.

„S tím dítětem? To nevím. Ale myslím že ano.“

„A je ti protivné, že dědeček se nechal napálit?“

„Kdepak, dědeček se nenechal napálit.“ Sofie se usmála. „Chtěl Brendu. Chtěl hrát dobrotivého krále Cophetua k žebravé dívce. Přesně věděl, co dělá, a vyšlo to krásně podle plánu. Z dědečkova hlediska ten sňatek byl zcela úspěšnou záležitostí - stejně jako všechny jeho ostatní akce.“

„Když byl přijat Laurence Brown jako domácí učitel, byl to jeden z dalších úspěchů tvého dědečka?“ zeptal jsem se ironicky.

Sofie svraštila čelo.

„Víš, tím si nejsem tak jistá. Chtěl, aby Brenda byla šťastná a bavila se. Možná ho napadlo, že klenoty a šaty nestačí. Možná si myslel, že by chtěla prožít nějakou milostnou romanci. Počítal snad s tím, že někdo jako Laurence Brown, někdo opravdu slabošský, jestli mi rozumíš, by to mohl sehrát. Krásný, oduševnělý, přátelský vztah s příměsemi melancholie by zabránil Brendě mít skutečný poměr s někým mimo domov. Nezdá se mi u dědečka vyloučené, že něco na ten způsob vymyslel. Víš, bylo v něm kus ďábla.“

„To muselo být,“ řekl jsem.

„Nemohl ovšem předvídat, že by to vedlo k vraždě... a proto,“ pronesla Sofie s náhlou prudkostí v hlase, „proto skutečně nevěřím tomu, i kdybych moc ráda, skutečně nevěřím, že to udělala. Kdyby plánovala, že ho zavraždí - nebo kdyby to plánovali spolu s Laurencem - dědeček by o tom věděl. Pro tebe je to pravděpodobně přitažené za vlasy...“

„Přiznávám, že je,“ řekl jsem.

„To jsi neznal dědečka. Určitě by mlčky neschválil vlastní vraždu!“

„Ona má strach, Sofie,“ řekl jsem. „Je hodně vyděšená.“

„Vrchní inspektor Taverner a jeho roztomilí, veselí chlapci? Ano, ti dovedou hezky vylekat. Laurence asi dostal hysterický záchvat?“

„Málem ano. Myslím, že se dost nechutně předváděl. Nechápu, co může žena vidět na takovém muži.“

„Nechápeš? Laurence je ve skutečnosti hodně sexuálně přitažlivý.“

„Takový slaboch,“ řekl jsem nevěřicně.

„Proč si muži vždycky představují, že jediný typ, který přitahuje druhé pohlaví, musí být nutně neotesaný primitiv? Laurence má v sobě dostatek sexappealu, ale to si myslím neuvědomuješ.“ Pohlédla na mne. „Brenda tě vtáhla pěkně do svých osidel.“

„Nebud' směšná. Ve skutečnosti není ani moc hezká. A určitě nemusela...“

„Předvádět svůj sexappeal? Ne, jen tě přiměla, abys ji litoval. Ve skutečnosti není krásná, není vůbec chytrá - ale má jednu význačnou charakteristickou vlastnost. Dovede dělat nepříjemnosti. Podařilo se jí jednu takovou vyvolat i mezi námi dvěma.“

„Sofie!“ zvolal jsem užasle.

Odcházela ke dveřím.

„Zapomeň na to, Karle. Musím připravit oběd.“

„Půjdu a pomohu ti.“

„Ne, zůstaneš tady. Nannie by to přivedlo z konceptu, kdyby

měla v kuchyni džentlmena.“

„Sofie,“ zavolal jsem na ni, když vycházela ze dveří.

„Prosím, co máš ještě?“

„Týká se to jen služebnictva. Proč tu není některé z děvčat v zástěrce a neotevívá nám dveře?“

„Dědeček měl kuchaře, služebnou, pokojskou a komorníka. Měl rád sloužící. Platil jim královsky, samozřejmě, a získal si je. Clemency s Rogerem mají jen posluhovačku na denní úklid. Nemají rádi služebné - nebo spíš Clemency je nemá ráda. Kdyby se Roger každý den pořádně nenajedl v City, asi by hladověl. Clemency si pod pojmem jídlo představuje hlávkový salát, rajska jablíčka a syrovou karotku. Někdy sice nějaký čas služebné v naší rodině jsou, za čas ale matka popustí uzdu svému temperamentu a ony odcházejí. Na nějakou dobu přijmeme uklízečky a pak to začne znovu. Naštěstí Nannie je tu nastálo a dovede se se vším výborně vypořádat. - Tak teď už to víš.“

Sofie odešla. Zapadl jsem do jednoho bohatě zdobeného křesla a oddal se svým úvahám.

V horním patře jsem pochopil Brendino stanovisko. Tady teď mi Sofie vysvětlila své. Plně jsem si uvědomil oprávněnost Sofiina hlediska, které bychom mohli nazvat hlediskem Leonidesovy rodiny. Cítili odpor vůči cizímu člověku v domě, který tu získal své postavení způsobem, který pokládali za nečestný. Byli zcela v zajetí svých práv.

Ale byla tu ještě lidská stránka - kterou já viděl a oni ne. Oni byli, a bylo tomu tak vždycky, bohatí a dobře zaopatření. Vůbec neměli představu o tom, jakému pokušení je vystaven člověk poznamenaný bojem o život. Brenda Leonidesová chtěla mít bohatství, kolem sebe hezké věci a chtěla být zajištěná - a mít domov. Vynutila si to výměnou za to, že učiní svého starého chotě šťastným. Cítil jsem k ní sympatii. Určitě jsem k ní cítil sympatii, když jsem s ní hovořil... Pociťoval, jsem k ní stejnou sympatii ještě teď?

Dvojí přístup k jedné a téže věci, které hledisko je však to správné?

Předchozí noc jsem strašně málo spal. Ráno jsem byl vzhůru, abych doprovodil Tavernera. A teď, v teplém, vůni květin prosyceném ovzduší salónu Magdy Leonidesové se mi ponořenému do měkkého objetí velkého křesla začaly klížit oči. V duchu jsem měl před sebou Brendu, Sofii a obraz starého muže. Dospěl jsem myšlenkami do příjemného, mlhou zastřeného stavu.

Usnul jsem...

Procital jsem tak zvolna, že jsem si zpočátku ani neuvědomil, že jsem spal.

Cítil jsem vůni květin. Přede mnou se objevila kulatá bílá skvrna a vznášela se prostorem. Trvalo to pár vteřin, než jsem si uvědomil, že hledím na lidský obličej - obličej zavěšený ve volném prostoru, vzdálený přibližně jednu nebo dvě stopy ode mne. Ten obličej mi připomínal šotka. Byl kulatý, s vyklenutým obočím, vlasy sčesanými dozadu a jako korálky malýma, černýma očima. Ale určitě byl připojen k tělu - k malému vyzáblému tělíčku. To stvoření se na mne dívalo velice vážně. „Nazdar,“ řeklo. „Nazdar,“ opakoval jsem s přivřenýma očima.

„Já jsem Josefína.“

To jsem si už vyvodil. Sofiina sestra Josefína byla podle mého soudu asi jedenáct nebo dvanáct let stará. Bylo to fantasticky ošklivé dítě, které se velice podobalo svému dědečkovi. Možná, že zdědila i jeho mozek.

„Vy jste Sofiin nápadník,“ řekla Josefína.

Uznal jsem správnost této poznámky.

„Ale přišel jste sem s vrchním inspektorem Tavernerem. Proč jste přišel s vrchním inspektorem Tavernerem?“

„Je to můj přítel.“

„Opravdu je? Nemám ho ráda. Nebudu mu o těch věcech vyprávět.“

„O jakých věcech?“

„O kterých vím. Víím o spoustě věcí. Ráda víím o všem.“

Usedla na opěradlo křesla a dala se do pátravé prohlídky mého obličeje. Začal jsem se cítit dost nesvůj.

„Dědeček byl zavražděný. Víte o tom?“

„Ano,“ řekl jsem, „vím.“

„Otrávil ho. Eserinem.“ Vyslovila to slovo velice pečlivě. „Je to zajímavé, že?“

„Asi ano.“

„Mne to s Eustacem moc zajímá. Oba máme rádi detektivky. Vždycky jsem si přála být detektivem. Ted' se mi to podařilo. Odhaluji stopy a zapisuju si je.“

Měl jsem pocit, že je to malý d'áblík.

Přešla opět k předmětu svého zájmu.

„Ten muž, co přišel s vrchním inspektorem Tavernerem, je taky detektiv, že? Podle knih se detektiv v civilu pozná podle bot, které nosí. Ale tenhle detektiv měl na nohou semišové boty.“

„Starý pořádek se mění,“ řekl jsem.

Josefína si to vysvětlila po svém.

„Ano,“ řekla, „myslím, že tu ted' bude spousta změn. My se odstěhujeme a budeme bydlet v jednom domě v Londýně na nábřeží. Matka už to chtěla dávno. Bude mít velkou radost. Myslím, že otec nebude taky nic namítat, když jeho knihy budou mít úspěch. Předtím si to nemohl dovolit. Přišel o strašně moc peněz kvůli Jezabel.“

„Jezabel?“ dožadoval jsem se vysvětlení.

„Ano, neviděl jste to?“

„Ach tak, to byla hra? Ne, neviděl. Byl jsem v cizině.“

„Dlouho neběžela. Byl to ten nejhorší propadák. Nemyslím, že matka je typ herečky na Jezabel, nebo vy si to myslíte?“

Vzpomínal jsem, jakými dojmy na mne zapůsobila Magda. Ani v broskvovém negližé, ani v šatech neskýtala nějakou představu Jezabel, ale byl jsem ochoten uvěřit tomu, že existují ještě další Magdy, které jsem dosud neviděl.

„Asi ne,“ řekl jsem velmi opatrně a nechal ji vyprávět dál. „Dědeček vždycky říkal, že to bude propadák. Říkal, že by do takovýhle hry nikdy neinvestoval žádný peníze. Ale matka jí byla přímo posedlá. Mně samotné se to moc nelíbilo. Ve skutečnosti se to ani trochu nepodobalo tomu biblickému příběhu. Myslím, že

Jezabel nebyla tak zlá, jako je v bibli. Chovala se čistě vlastenecky a ve skutečnosti byla docela příjemná. Přesto to mělo prima konec. Vyhodili ji z okna. Jen žádný psi nepřiběhli, aby ji sežrali. Myslím, že to byla škoda, nemyslíte? Nejradši mám tu část, jak ji psi žerou. Podle matky nemůžete mít na jevišti psy, ale nevím proč. Mohli by to být cvičení psi. Zacitovala s gustem: „Celou ji sežrali až na dlaně jejích rukou. Proč nesežrali dlaně jejích rukou?“

„To opravdu nevím,“ řekl jsem.

„Nenapadlo vás, že ti psi byli takoví zvláštní? To naši psi nejsou. Ti jednoduše sežerou všechno“

Josefína ještě pár vteřin dumala nad tou biblickou záhadou.

„Mrzí mě, že ta hra propadla,“ řekl jsem.

„Ano. Matku to strašně rozčililo. Recenze byly prostě strašné. Když je četla, propukla v pláč a plakala celý den. Hodila podnos se snídaní na Gladys a Gladys dala výpověď. Bylo to dost legrační.“

Zřejmě má ráda dramatické situace, pomyslel jsem si.

„U dědečka provedli posmrtné ohledání mrtvol,“ pokračovala po chvíli Josefína. „Aby zjistili, na co zemřel.“

„Je ti líto, že dědeček zemřel?“ zeptal jsem se.

„Nijak zvlášť. Moc ráda jsem ho neměla. Nedovolil, abych chodila do baletní školy.“

„Chtěla jsi chodit do baletní školy?“

„Ano, matka byla pro, ani otec nebyl proti, ale dědeček prohlásil, že je to k ničemu.“

Sklouzla z opěradla křesla, odkopla střevíce a snažila se předvést něco, čemu se myslím odborně říká postavit se na špičky.

„Musíte mít ovšem správné obutí,“ vysvětlovala, „a i pak se vám někdy udělají na špičce u nohou abscesy.“ Natáhla si opět střevíce a zeptala se lhostejně:

„Líbí se vám tenhle dům?“

„Jistě to tvrdit nemohu,“ řekl jsem.

„Asi ho teď prodají. Ledaže by v něm Brenda bydlela dál.“

A strýc Roger a teta Clemency asi teď nepojedou pryč.“

„Oni měli odjet?“ zeptal jsem se.

„Ano. Měli odjet v úterý. Někam za hranice. Měli odletět. Teta Clemency si koupila nový lehký kufr.“

„Neslyšel jsem, že by měli odjet do ciziny,“ řekl jsem.

„Ne, nikdo o tom nevěděl,“ řekla Josefína. „Bylo to tajemství. Nechtěli to nikomu říct, dokud nebudou pryč. Chtěli tu nechat pro dědečka dopis.“

Ještě dodala:

„Neměl být připíchnutý k polštářku na špendlíky. O tom se píše jen v starodávných knížkách a ženy to dělávaly, když odcházely od svých manželů. Ale teď by to byla hloupost, protože nikdo už nemá polštářky na špendlíky.“

„Ovšemže nemá. Josefíno, nevíš, proč tvůj strýc Roger chtěl odejít?“

Vrhla na mne úkosem vychytralý pohled.

„Myslím, že ano. Mělo to něco společného s kanceláří strýčka Rogera v Londýně. Řekla bych - ale nejsem si jistá - že něco zpronevěřil.“

„Proč si to myslíš?“

Josefína přistoupila blíž a těžce mi dýchla do obličeje.

„Ten den, co dědečka otrávil, strýc Roger byl s ním strašně dlouho zavřený v jeho pokoji. Stále spolu hovořili. A strýc Roger řekl, že nikdy za moc nestál, že dědečka zklamal - že tu ani tak nejde o peníze - že má pocit, že si nezaslouží důvěry. Byl strašně rozčilený.“

Podíval jsem se na Josefínu se smíšenými pocity.

„Josefíno, ještě ti nikdo neřekl, že naslouchat za dveřmi není pěkné?“

Josefína rázně přikývla.

„Ovšemže mi to řekli. Ale když chcete něco vypátrat, musíte naslouchat za dveřmi. Vsadím se, že vrchní inspektor Taverner to taky dělá, vy ne?“

Přemýšlel jsem, co odpovědět, ale Josefína hovořila dál:

„A v každém případě, když to nedělá on, dělá to ten druhý, ten

v těch semišových botách. A nahlízejí do psacích stolů, čtou všechny jejich dopisy a pátrají po všech jejich tajemstvích. Jenomže jsou hloupí! Nevědí, kde to mají hledat!“

Josefína hovořila s chladnou nadřazeností:

„S Eustacem toho víme spousty- ale já toho vím víc než Eustace. A nesvěřím se mu s tím. Říká, že ženy nemohou být nikdy velkými detektivy. Ale podle mne mohou. Zaznamenávám si všechno do zápisníku a potom, až už si policie nebude vůbec vědět rady, předstoupím a řeknu, - vím, kdo to udělal.“

„Přečetla jsi hodně detektivek, Josefíno?“

„Hromadu.“

„Asi si myslíš, že víš, kdo zabil tvého dědečka?“

„No, mám na to svůj názor - ale musím odhalit ještě víc stop.“
Odmělčela se a dodala: „Vrchní inspektor Taverner si myslí, že to udělala Brenda, je to tak? Nebo Brenda společně s Laurencem, protože se milují.“ „Takové věci bys neměla říkat, Josefíno.“ „Proč ne? Jsou do sebe zamilovaní.“ „To si jen myslíš.“

„Ne. Navzájem si píšou. Milostné dopisy.“ „Josefíno! Jak to víš?“

„Protože jsem je četla. Hrozně ubrečené dopisy. Ale Laurence je měkkota. Strašně moc se bál, aby nemusel bojovat ve válce. Radši byl ve sklepech a přikládal pod kotle. Když tady nad námi letěly řízené střely, zezelenal - byl doopravdy zelený. Museli jsme se tomu s Eustacem moc smát.“

Venku zastavilo nějaké auto. Josefína byla bleskově u okna, tupý nosík přitlačený k okenní tabuli. „Kdo je to?“ zeptal jsem se.

„To je pan Gaitskill, dědečkův právník. Přijel asi kvůli poslední vůli.“

Rozčilením bez sebe vyběhla z pokoje, bezpochyby aby pokračovala ve svém slídění.

Do pokoje vstoupila Magda Leonidesová. K mému překvapení šla rovnou ke mně a vzala mě za obě ruce.

„Můj milý,“ řekla, „bohudíky, že jste tu zůstal. Muže je tu tolik zapotřebí.“

Pustila mi ruce, přešla ke křeslu s vysokým opěradlem, trochu

ho posunula stranou, letmo se na sebe podívala v zrcadle a potom zvedla ze stolu malou emailovou kazetu. Stála a zamyšleně ji otvírala a zavírala. Byla to atraktivní póza.

Ve dveřích se náhle objevila Sofiina hlava a slyšel jsem, jak výstražně šeptá: „Gaitskill!“ „Vím,“ řekla Magda.

O chvíli později Sofie vešla do místnosti, doprovázena malým postarším mužem. Magda odložila emailovou kazetu a vyšla jim vstříc.

„Dobré jitro, milostivá paní. Chci zajít nahoru. Zdá se, že došlo k nějakému nedorozumění. Váš manžel mi napsal v domněnku, že vlastním poslední vůli starého pána, jenže já ji v úschově nemám. Víte o té záležitosti něco konkrétního?“ „O poslední vůli ubohého starouška?“ Magda údivem široce otevřela oči. „Ne, ovšemže ne. Snad nechcete říct, že ji ta potvora nahoře zničila?“

„Počkejte, milostivá paní,“ varovně na ni zahrozil prstem, „jen žádné divoké dohady.“

„Ale - on vám ji snad poslal - určitě ji poslal - když ji podepsal. Dokonce nám o tom vykládal.“

Gaitskill pokrčil rameny a odešel z pokoje.

„Miláčku, ta ji určitě zničila,“ vykřikla Magda.

„Nesmysl, maminko, takovou hloupost by neudělala.“

„Vůbec to není hloupost. Když nebude žádná poslední vůle, všechno shrábne.“

„Pst Gaitskill se vrací.“

Právník opět vešel do pokoje. Doprovázel ho vrchní inspektor Taverner a za nimi přicházel Filip.

„Pan Leonides určitě svou poslední vůli svěřil bance, aby byla uchována v bezpečí,“ řekl Gaitskill.

Taverner zavrtěl hlavou.

„Spojil jsem se s bankou. Kromě jistých cenných papírů, které patřily panu Leonidesovi, nebyly tam žádné soukromé listiny.“

Ozval se Filip:

„Jestli snad Roger - nebo teta Edith... Sofie, měla bys je snad požádat, aby sem přišli dolů.“

Ale Roger Leonides, když se pak s ostatními zúčastnil tajné porady, prohlásil:

„To je nesmysl - absolutní nesmysl. Otec podepsal poslední vůli a jasně řekl, že ji příští den pošle panu Gaitskillovi.“

„Jestli mi slouží paměť,“ pan Gaitskill se zaklonil v křesle s přimhouřenýma očima, „bylo to 24. listopadu minulého roku, kdy jsem odeslal panu Leonidesovi hrubý návrh vypracovaný podle jeho instrukcí. Pan Leonides hrubý návrh schválil, vrátil mi ho a já mu v patřičnou dobu odeslal poslední vůli k podpisu. Když uplynul týden, odvážil jsem se mu připomenout, že jsem dosud neobdržel poslední vůli řádně podepsanou a ověřenou, a zeptal se ho, jestli je tu něco, co by si přál změnit. Odpověděl mi, že je naprosto spokojený a dodal, že ji podepsal a poslal do své banky.“

„Zcela správně,“ řekl Roger dychtivě. „Bylo to někdy koncem listopadu v loňském roce - pamatuješ se, Filipe? Otec nás jednou večer zavolaal a přečetl nám poslední vůli.“

Taverner se obrátil k Filipu Leonidesovi.

„Vy se na to také pamatujete, pane Leonidesi?“

„Ano,“ řekl Filip.

Magda zavzdychala, zřejmě příjemně vzrušena: „Kolem poslední vůle se vždycky asi odehraje nějaké drama.“

„A slečna Sofie?“

„Ano,“ řekla Sofie, „pamatuji se na to velmi dobře.“

„A ustanovení této poslední vůle?“ zeptal se Taverner.

Pan Gaitskill se chystal svým korektním způsobem odpovědět, ale Roger Leonides ho předešel.

„Byla to naprosto jednoduchá poslední vůle. Elektra a Joyce zemřely a jejich podíl na majetku se vrátil otci. Joycein syn William byl zabit při jedné akci v Buřme a peníze, co po něm zůstaly, přešly na jeho otce. Filip, já a naše děti jsou jedinými příbuznými, kteří zůstali. Otec to jasně vyjádřil. Odkázal padesát tisíc nezdaněných liber tetě Edith, sto tisíc nezdaněných liber Brendě a Brendě také tento dům, nebo jiný vhodný dům v Londýně, který bude pro ni zakoupen, záleží na ní, pro kterou

z těchto dvou možností se rozhodne. Zbytek se rozdělí na tři hromádky, jedna bude má, druhá bude patřit Filipovi a ta třetí bude rozdělena mezi Sofii, Eustace a Josefínu, přičemž podíl posledních dvou bude svěřenským majetkem až do doby jejich dospělosti. Myslím, že je to tak správné, nemám pravdu, pane Gaitskille?“

„Jsou to - zhruba řečeno - hlavní body dokumentu, který jsem sestavil,“ souhlasil pan Gaitskill, byl zřejmě trochu roztrpčen, že nemohl obsah toho dokumentu odrecitovat sám.

„Otec nám svou poslední vůli přečetl,“ řekl Roger. „Zeptal se, jestli nemáme nějaké připomínky. Samozřejmě žádné nebyly.“

„Brenda měla připomínku,“ řekla slečna de Havilandová.

„No ovšem,“ řekla Magda s pikantním podtextem. „Řekla, že by nesnesla, aby její drahý staroušek hovořil o smrti. Řekla, že ji při tom mrazí. A když bude on po smrti, ona že nechce vůbec nic z těch ohavných peněz!“

„Bylo to typické, Brenda nikdy nezapře svůj původ,“ řekla slečna de Havilandová.

Tato poznámka mi připadala krutá a kousavá. Náhle jsem si uvědomil, jak slečna de Havilandová Brendu nenávidí.

„Poslední vůle pana Leonidese, to bylo velice rozumné a poctivé majetkové vypořádání,“ řekl korektně pan Gaitskill.

„A co se stalo, když ji přečetl?“ zeptal se inspektor Taverner.

„Když to přečetl, podepsal to,“ řekl Roger.

Taverner se předklonil.

„Jak a kdy to podepsal?“

Roger se prosebně podíval na svou ženu. Clemency na ten pohled zareagovala a odpověděla.

„Chcete vědět přesně, jak to bylo?“

„Sdělte nám to laskavě, paní Leonidesová.“

„Tchán položil poslední vůli na psací stůl a požádal jednoho z nás - myslím, že Rogera - aby zazvonil. Roger tak učinil. Když se na zazvonění dostavil Johnson, tchán ho požádal, aby přivedl Janet Woolmerovou, služebnou. Když přišli oba dva, podepsal poslední vůli a požádal je, aby pod jeho podpis připojili svá

jména.“

„Takový postup je správný,“ řekl pan Gaitskill. „Poslední vůle musí být podepsána zůstavitelem za přítomnosti dvou svědků, kteří musí současně a na stejném místě připojit své podpisy.“

„K čemu došlo potom?“ zeptal se Taverner.

„Tchán jim poděkoval a oni odešli. Vzal poslední vůli, vložil ji do podlouhlé obálky a zmínil se, že ji příští den pošle panu Gaitskillovi.“

„Všichni souhlasíte s tím, že to je přesný popis toho, co se stalo?“ řekl inspektor Taverner rozhlížeje se kolem.

Souhlasili.

„Poslední vůle podle vás ležela na psacím stole. Jak jste byli daleko od toho psacího stolu?“

„Nebyli jsme moc blízko. Ten nejbližší byl vzdálen možná pět nebo šest yardů od psacího stolu.“

„Když pan Leonides četl poslední vůli, seděl za psacím stolem?“

„Ano.“

„Vstal, nebo odešel od psacího stolu, když přečetl poslední vůli, předtím než ji podepsal?“

„Ne.“

„Mohli si sloužící přečíst tu listinu, když ji podepisovali?“

„Ne,“ řekla Clemency. „Tchán překryl horní část listiny archem papíru.“

„Zcela správně,“ řekl Filip. „Obsah poslední vůle se netýkal sloužících.“

„Chápu,“ řekl Taverner. „Vlastně - nechápu.“

Rychlým pohybem vytáhl podlouhlou obálku a naklonil se dopředu, aby ji předal právníkovi.

„Podívejte se na to,“ řekl, „a povězte mi, co to je.“

Pan Gaitskill vytáhl z obálky složenou listinu. Prohlížel si ji s opravdovým úžasem a neustále ji obracel v rukou.

„Vůbec tomu nerozumím. Kde to bylo, smím-li se zeptat?“

„V sejfě, mezi ostatními dokumenty pana Leonidese.“

„Ale co je to?“ vyptával se Roger. „A proč se kolem toho dělá

tolik řečí?“

„Je to poslední vůle, kterou jsem připravil k podpisu pro vašeho otce, Rogere - ale - nechápu, že není podepsána! Všichni jste přece potvrdili...“

„Cože? No, asi je to jen koncept.“

„Ne.“ řekl právník. „Pan Leonides mi původní koncept vrátil. Potom jsem sepsal poslední vůli - tuto poslední vůli,“ poklepal na ni prstem - „a poslal jsem mu ji k podpisu. Podle vašeho svědectví podepsal poslední vůli před vámi přede všemi - a dva svědci připojili též své podpisy - nicméně tady ta poslední vůle není podepsaná.“

„Ale to není možné,“ vykřikl Filip Leonides s takovým elánem, s jakým jsem se u něj dosud nesetkal.

„Jak na tom byl váš otec se zrakem?“ zeptal se Taverner.

„Měl glaukom. Při čtení samozřejmě užíval silná skla.“

„Měl ta skla ten večer?“

„Určitě. Neodložil brýle předtím, než to podepsal. Bylo to tak, že ano?“

„Zcela správně,“ řekla Clemency.

„A nikdo - jste si tím všichni jisti - se nepřiblížil k psacímu stolu, než byla poslední vůle podepsána?“

„Teď nevím,“ řekla Magda s očima obrácenými v sloup. „Kdyby si to člověk mohl celé znovu představit.“

„Nikdo se nepřiblížil k psacímu stolu,“ řekla Sofie. „A dědeček seděl po celou dobu za ním.“

„Psací stůl se nacházel na stejném místě jako nyní? Nebyl blíž ke dveřím, oknu nebo draperii?“

„Stál tam, kde je teď.“

„Snažím se vypátrat, jak mohlo dojít k jisté záměně,“ řekl Taverner. „Nějaká tady musela nastat. Pan Leonides byl zřejmě přesvědčen, že podepisuje dokument, který právě přečetl nahlas.“

„Nemohly být podpisy vymazány?“ zeptal se Roger.

„Ne, pane Leonidesi. Určitě by zůstaly po vymazání nějaké stopy. Je tu ještě jedna možnost. Že tato listina není tou, kterou poslal pan Gaitskill panu Leonidesovi a kterou ve vaší

přítomnosti podepsal.“

„Naopak, mohu odpřisáhnout, že toto je ta původní listina,“ řekl pan Gaitskill. „Tady je malý kaz papíru - nahoře v levém rohu - při troše fantazie připomene letadlo. Tenkrát jsem si toho všiml.“

Rodinní příslušníci zírali bezmocně jeden na druhého.

„Něco takového jsem ve své praxi ještě nezažil,“ řekl pan Gaitskill.

„Všechno je to nepříjemné,“ řekl Roger. „Byli jsme přece tady. K žádné záměně nemohlo dojít.“

Slečna de Havillandová suše zakašlala.

„Jak se jeví situace teď? To bych ráda věděla.“

Z Gaitskilla se okamžitě stal opatrný právník.

„Celá záležitost se bude muset velice pečlivě přezkoumat,“ řekl. „Tato listina ovšem ruší všechny dřívější poslední vůle a závěti. Existuje velký počet svědků, kteří viděli podepisovat pana Leonidese to, co určitě pokládal za svou poslední vůli a čemuž naprosto věřil. Hm. Velice zajímavé. Fakticky malý právní problém.“

Taverner se podíval na hodinky.

„Obávám se, že jsem vás zdržel od oběda,“ řekl.

„Nechcete tu zůstat a poobědvat s námi, vrchní inspektore?“ zeptal se Filip.

„Děkuji vám, pane Leonidesi, ale mám schůzku s doktorem Crayem ve Swinly Dean.“

Filip se obrátil k advokátovi.

„Vy s námi poobědváte, Gaitskille?“

„Děkuji vám za pozvání, Filipe.“

Všichni povstali. Nenápadně jsem se přitočil k Sofii.

„Mám odejít nebo zůstat?“ Zeptal jsem se šeptem. Vyznělo to legračně, jako slova jedné viktoriánské písně.

„Myslím, abys, šel,“ řekla Sofie.

Tiše jsem vyklouzl z pokoje za Tavernerem. Josefína poskakovala sem a tam u dveří potažených zeleným sukem, které vedly k zadní části bytu. Zdálo se, že ji něco strašně moc

pobavilo.

„Ta policie je ale hloupá,“ poznamenala.

Sofie vyšla ze salónu.

„Cos tu prováděla, Josefíno?“

„Pomáhala jsem Nannii.“

„Myslím, že jsi poslouchala za dveřmi.“

Josefína se na ni ušklíbla a vzdálila se.

„S tím dítětem je tak trochu problém,“ řekla Sofie.

XI

Když jsem vcházel do služební místnosti v Yardu, Taverner právě končil se zřejmě strastiplným vyprávěním.

„A máte to,“ řekl. „Hromadu z nich jsem obrátil naruby - a co jsem se dozvěděl - vůbec nic! Žádné motivy. Nikdo není v peněžní tísní. A všechno, co máme proti té ženě a jejímu mládenci, je, že po ní házel očkem, když mu nalévala kávu!“

„Ale, ale, Tavernere,“ řekl jsem. „Mohu vám sdělit něco, co ještě nevíte?“

„Můžete? Opravdu můžete? No dobrá, co jste zjistil?“

Posadil jsem se, zapálil si cigaretu, pohodlně se opřel a spustil:

„Roger Leonides plánoval se ženou na příští úterý odjezd do zahraničí. V den smrti starého pána se Roger o něčem bouřlivě dohadoval se svým otcem. Starý Leonides zjistil, že něco neklape, a Roger přiznal svou vinu.“

Tavernerův obličej znachověl.

„Odkud jste se to všechno u sta hromů dozvěděl?“ zeptal se. „Jestli jste to výťah ze sloužících...“

„Nemám to od sloužících. Získal jsem to od soukromého vyšetřovatele.“

„Co tím chcete říct?“

„A musím dodat, že v souladu s principy těch nejlepších detektivních příběhů on, nebo spíš ona - nebo snad ještě lépe ono - vypilo policii rybník! A taky si myslím,“ pokračoval jsem, „že můj soukromý detektiv, ať už je to on, ona nebo ono, má trochu víc věcí pod palcem.“

Taverner otevřel ústa a opět je zavřel. Najednou nevěděl, jak začít.

„Roger!“ řekl. „Tak Roger je tou černou ovčí, co?“

Necítil jsem se ve své kůži. Rogera Leonidese jsem měl docela rád. Vzpomněl jsem si na jeho útulný, přívětivý pokoj a na dobrý dojem, který ve mně ten přátelsky působící muž zanechal a jen se sebezapřením jsem navedl honící psy spravedlnosti na jeho stopu. Byla tu možnost, samozřejmě, že všechno, co vyprávěla Josefína,

není spolehlivé, ale to se mi opravdu nezdálo.

„Tak to vám napovídalo to děcko?“ řekl Taverner. „Zdá se, že ví o všem, co se tady v tom domě šustne.“

„Děti už jsou takové,“ pronesl otec suše.

Pokud byla tato informace pravdivá, měnilo to celou situaci. Jestliže Roger „zpronevěřil“ finance Sdruženého pohostinství, jak Josefína sebejistě naznačila, a jestliže starý pán na to přišel, mohlo být pro Rogera životně důležité umlčet starého Leonidese a odjet z Anglie dřív, než pravda vyjde najevo.

Bylo dohodnuto, aby se bez prodlení začaly zkoumat finanční záležitosti Sdruženého pohostinství.

„Jestli je to tak, bude to pěkný krach,“ poznamenal otec. „Je to obrovský koncern. Točí se v něm milióny.“

„Jestli je opravdu v tísní, jsme doma,“ řekl Taverner. „Pak to všechno mohlo být takto: Otec pošle pro Rogera. Roger se sesype a přizná se. Brenda Leonidesová je v kině. Rogerovi postačí jen odejít z otcova pokoje, zajít do koupelny, vyprázdnit lahvičku s insulinem, naplnit ji silným roztokem eserinu a je to. Mohla to taky udělat jeho žena. Přešla do druhého křídla budovy, když se ten den vrátila domů - říká, že šla pro dýmku, kterou tam Roger zapomněl. Ale mohla tam taky zajít, aby vyměnila obsah lahvičky dřív, než se vrátila Brenda, aby mu dala injekci. Byla by toho docela schopná a klidně to mohla udělat.“

Přikývl jsem. „Ano, dovedu si ji představit jako skutečného pachatele. Je dost chladnokrevná na to, aby udělala cokoliv! Ale nezdá se mi, že by si Roger Leonides jako prostředek k vraždě vybral jed - tenhle trik s insulinem má v sobě něco ženského.“

„Spousta travičů byli muži,“ řekl otec suše.

„Vím, pane,“ řekl Taverner. „Jak bych nevěděl!“ dodal vzrušeně. „Přesto však se mi nezdá, že Roger je tímhle typem.“

„Pritchard byl dobrým společníkem,“ připomněl mu otec.

„Řekněme, že y tom si byli blízcí.“

„Soustředíme-li se na lady Macbeth, působí na tebe takovým dojmem, Karle?“ zeptal se otec, když Taverner odešel.

V duchu jsem si představil štíhlou, elegantní postavu, stojící

u okna v tom asketicky zařízeném pokoji.

„Ne tak docela,“ řekl jsem. „Lady Macbeth byla v podstatě chtivá žena. Clemency Leonidesová mi tak nepřipadá. Nezdá se mi, že by jí šlo o bohatství.“

„Ale mohlo by jí jít, v zoufalství, o bezpečí jejího muže?“

„To ano. A určitě by byla schopna - no, brutality. Jsou různé druhy brutality.“ Opakoval jsem Sofiin výrok.

Vzhlédl jsem a uvědomil si, že mě starý pán pozoruje.

„Co máš na mysli, Karle?“

Neodpověděl jsem.

Vyzvali mě, abych druhý den opět přišel. Zastihl jsem otce s Tavernerem pohromadě.

Zdálo se, že Taverner je spokojený sám se sebou. Vypadal trochu vzrušeně.

„Sdružené pohostinství je na huntě,“ řekl otec.

„Každou minutu může zkrachnout,“ řekl Taverner.

„Včera večer jsem zaznamenal, že došlo k silnému poklesu akcií, ale zdá se, že dneska ráno šly opět nahoru,“ řekl jsem.

„Musíme na to jít hodně opatrně,“ řekl Taverner. „Nedávat přímé otázky. Nic, co by mohlo způsobit paniku - nebo co by mohlo našeho džentlmena unikajícího spravedlnosti vyděsit. Máme však jisté důvěrné zdroje informací a tady ta je dost přesná, Sdružené pohostinství je na pokraji krachu.“

Možná, že nemůže vyrovnat své finanční závazky. Pravda je asi taková, že bylo po léta naprosto nesprávně řízeno.“

„Rogerem Leonidesem?“

„Ano. Měl nejvyšší pravomoc.“

„A sám si pomohl k penězům...“

„Ne,“ řekl Taverner. „Nevypadá to na to. Řečeno bez obalu, může být vrahem, ale nezdá se, že by podváděl. Abych řekl pravdu, připadá mi dost jako - hlupák. Asi se mu nedostávalo rozvahy při jednání. Pouštěl se do takových věcí, u kterých se měl držet zpátky - a váhal a ustupoval tam, kde měl do toho jít. Převáděl pravomoc na nejméně vhodné lidi. Důvěřoval těm nepravým. Pokaždé, při každé příležitosti udělal chybný krok.“

„Takoví lidé jsou,“ řekl můj otec, „a ani nemusejí být skutečně hloupí. Nedovedou odhadnout ostatní, to je všechno. A nadchnou se pro něco v nesprávnou dobu.“

„Ten člověk se vůbec neměl věnovat obchodním záležitostem,“ řekl Taverner.

„Pravděpodobně by se taky nevěnoval, kdyby nebyl synem Aristida Leonidese,“ řekl otec.

„Když mu to starý pán předával, byl to určitě vzkvétající podnik. Musel to být zlatý důl! Jeden by si myslel, že se Roger bude držet zpátky a necháte ji podnik běžet sám.“

„Ne,“ otec potřásl hlavou. „Žádný podnik neběží sám. Vždycky je třeba udělat nějaké rozhodnutí - tady někoho propustit - tam někoho jmenovat - pořád je třeba přinejmenším řešit drobné problémy. A pokud jde o Rogera Leonidese, jeho reakce byla asi vždycky špatná.“

„Máte pravdu,“ řekl Taverner. „Je to poctivý chlap, když se to tak z jedné strany vezme. Zaměstnával ty nejhorší nuly jenom proto, že je měl rád, nebo že tam pracovali dlouhý čas. A potom, někdy míval divoké, nepraktické nápady a trval na tom, aby se uskutečnily, i bez ohledu na ohromné náklady.“

„Ale nic trestného?“ zeptal se honem otec.

„Ne, nic trestného.“

„Proč tedy vraždil?“ divil jsem se.

„Mohl být hlupák a nemusel být lump,“ řekl Taverner, „ale výsledek je tentýž. Jediná věc, která by mohla zachránit Sdružené pohostinství od krachu, je skutečně ohromná suma, složená příští“ (podíval se do zápisníku) „nejpozději příští středu.“

„Takovou sumu by zdědil, nebo si myslel, že zdědí, na základě poslední vůle svého otce?“

„Přesně tak.“

„Ale takovou sumu by nemohl převzít v hotovosti.“

„Ne. Ale dostal by úvěr. Což je totéž.“

Starý pán přikývl.

„Snad mohlo být jednodušší zajít za starým Leonidesem a požádat ho o pomoc?“ poznamenal.

„Myslím, že šel,“ řekl Taverner. „Myslím, že právě ten jejich rozhovor vyslechlo to děcko. Starý Rogera asi bez obalu odmítl, to si dovedu představit, nebude přece vyhazovat peníze. Určitě s ním výběh.“

V duchu jsem si pomyslel, že v tomhle bude mít Taverner pravdu. Aristide Leonides odmítl financovat Magdinu hru - věděl, že hra nepřinese žádný finanční efekt. Ukázalo se, že se nemýlil. Vůči své rodině byl velkorysý, ale zbytečně neinvestoval peníze do nevýnosných podniků. A v Sdruženém pohostinství šlo o tisíce a možná o statisíce. Rozhodně to odmítl a jediná možnost, jak se mohl Roger vyhnout finančnímu krachu, byla smrt jeho otce.

Ano, motiv tu rozhodně byl, a to stoprocentní.

Otec se podíval na hodinky.

„Požádal jsem ho, aby sem přišel,“ řekl. „Každou chvíli tu může být.“

„Rogera?“

„Ano.“

„Nenavštívíte můj salón, řekl pavouk mouše,“ pronesl jsem šeptem.

Taverner na mne pohoršené pohlédl.

„Dostane od nás všechny potřebné záruky,“ řekl vážně.

Dostavil se těsnopisec, jeviště bylo připraveno. Zanedlouho zazněl bzučák a o pár minut později do pokoje vstoupil Roger Leonides.

Vpadl nedočkavě - a dost neohrabaně - zakopl při tom o židli. Připomínal mi velkého dobráckého psa. V tu chvíli jsem začal být definitivně přesvědčen, že to nebyl on, kdo vlastní rukou přelil eserin do lahvičky s insulinem. Podařilo by se mu ji rozbít, vylít, nebo celou operaci buď tak, nebo jinak zpackat. Ne, říkal jsem si, všechno vykonala Clemency, i když Roger byl do toho zasvěcený.

Slova se z něho jen řinula.

„Chtěl jste se se mnou sejít? Vypátral jste něco? Nazdar, Karle. Neviděl jsem vás. Je to od vás milé, že jste se tu ukázal. Ale prosím vás, povězte mi, sire Arture-“

Takový milý člověk - opravdu milý. Ale spousta vrahů byli milí lidé - aspoň to o nich jejich překvapení přátelé později řekli. S pocitem Jidáše jsem se usmál na pozdrav.

Otec se tvářil obezřele, byl chladně úřední. Prohodily se prázdné fráze. Výpověď... zaznamenaná... bez donucení... právní zástupce...

Roger Leonides nad tím vším mávl rukou.

Zahlédl jsem na obličej vrchního inspektora sardonický úsměšek. Pochopil jsem, co si inspektor myslí:

„Vždycky jsou si jisti sami sebou, tihle mládenci. Nemohou udělat chybu. Na to jsou moc chytří!“

Nenápadně jsem se posadil do kouta a poslouchal.

„Nepozval jsem vás sem, pane Leonidesi, abych vám předal čerstvé informace, ale abych nějaké informace získal od vás - ty, které jste nám předtím neposkytl.“

Roger Leonides vypadal zmateně.

„Ale já jsem vám řekl všechno - absolutně všechno!“

„Myslím, že ne. Rozmlouval jste se zesnulým ten den, kdy zemřel?“

„Ano, ovšem, pili jsme spolu čaj. Vyprávěl jsem vám o tom.“

„Ano, řekl jste nám o tom, ale neřekl jste nám, o čem jste rozmlouvali.“

„Jen - tak - jsme hovořili.“

„O čem?“

„Co se ten den přihodilo, o domácnosti, o Sofii...“

„A co Sdružené pohostinství? Padla o něm zmínka?“

Asi jsem do té chvíle doufal, že Josefína si celou historku vymyslela, ale teď jsem svou naději nadobro ztratil.

Roger změnil obličej. Objevilo se v něm takřka zoufalství.

„Ach, ty můj bože,“ řekl. Klesl do křesla a rukama si přikryl obličej.

Taverner se usmíval jako spokojená kočka.

„Uznáváte, pane Leonidesi, že jste nebyl vůči nám příliš upřímný?“

„Jak jste se o tom dozvěděli? Myslel jsem, že o tom nikdo neví

- nechápu, jak o tom někdo může vědět.“

„Máme prostředky, jak takové věci vypátrat, pane Leonidesi.“
Následovala velkolepá přestávka. „Teď snad uznáte, že bude lépe, když nám řeknete pravdu.“

„Ano, ano, ovšem. Povím vám o tom. Co chcete vědět?“

„Je to pravda, že Sdružené pohostinství je na pokraji zhroutilí?“

„Ano. Teď už se to nedá odvrátit. Určitě přijde krach. Kéž by býval otec zemřel, aniž o tom věděl. Tolik se stydím - cítím se tak zahanbený...“

„Je tu nebezpečí trestního stíhání?“

Roger prudce vstal a začal nervózně přecházet po místnosti.
„Ne, to ne. Dojde k bankrotu - ale k čestnému bankrotu. Když do toho vložím svá soukromá aktiva, což také udělám, věřitelé budou vyplaceni, dostanou dvacet šilinků za libru. Ne, stydím se za to, že jsem zklamal svého otce. Převedel podnik na mne, svůj největší podnik, svůj milovaný podnik. Nikdy do ničeho nezasahoval, nikdy se neptal, co dělám. Prostě mi - důvěřoval... A já ho tak zklamal.“ Otec řekl suše:

„Říkáte, že vám pravděpodobně nehrozilo žádné soudní stínání? Proč jste tedy plánoval se ženou odjezd do ciziny, aniž jste komu sdělil svůj záměr?“ „To víte taky?“

„Ano, pane Leonidesi.“

„Což to nechápete?“ Dychtivě se předklonil. „Nemohl bych se mu podívat do očí. Víte, vypadalo by to, že chci, aby mě znovu postavil na nohy. On - on mě měl moc rád. Určitě by mi chtěl pomoci. Ale já nemohl - nemohl jsem už dál - znamenalo by to znovu se dostat do šlamastyky - já na to nestačím. Chybí mi schopnosti. Nejsem takový, jako byl můj otec. Vždycky jsem si toho byl vědom. Dělal jsem, co jsem mohl. Ale nemělo to cenu. Byl jsem na tom tak bídě - bože můj, ani nevíte, jak bídě jsem na tom byl! Snažil jsem se vymotat z těch zmatků a doufal jsem, že to dám do pořádku a že náš staroušek se p tom nikdy nedoví. A pak to přišlo - nebyla už žádná naděje, že se vyhneme krachu. Clemency - má žena - to pochopila a souhlasila se mnou.

Vymysleli jsme tady ten plán. Nikomu nic neříkat. Odjet pryč. A pak ať propukne bouře. Otcí bych nechal psaní a se vším se mu v něm svěřil - jak jsem se styděl a poprosil ho o odpuštění. Vždycky byl ke mně tak dobrý - ani nevíte jak! A pak už by bylo pozdě na to, aby mohl pro mne něco udělat. Tak jsem si to přál. Neprosit ho - aby ani neměj dojem, že ho chci prosit o pomoc. Znovu sám někde začít. Žít jednoduše a skromně. Něco pěstovat. Kávu - ovoce. Mít jen to nejnútnejší k životu. Pro Clemency by to bylo tvrdé, ale přísahala, že nebude proti tomu. Je obdivuhodná - opravdu obdivuhodná žena.“

„Chápu,“ otcův hlas zněl stroze. „Co vás přimělo k tomu, že jste změnil svůj názor?“

„Změnil svůj názor?“

„Ano. Co vás přimělo k rozhodnutí jít za svým otcem a požádat ho přece jenom o finanční výpomoc?“

Roger na něho upřeně hleděl.

„Ale já to neudělal!“

„Tak to dokažte, pane Leonidesi.“

„Pochopili jste to všechno špatně. Já k němu nešel. To on pro mne poslal. Něco se mu doneslo z City. Asi nějaká hláška. Přiměl mě, abych k tomu něco řekl. Pak jsem se ovšem sesypal... Řekl jsem mu všechno. Řekl jsem mu, že nešlo ani tak o peníze - jako o pocit, že ho zklamal, když mi tak důvěřoval.“

Roger křečovitě polkl.

„Ten zlatý staroušek,“ řekl. „Nedovedete si představit, jak mile se ke mně choval. Žádné výčitky. Jen samá laskavost. Řekl jsem mu, že nechci žádnou pomoc, že se obejdu bez ní - že radši odjedu, jak jsem to plánoval. Ale nechtěl o tom ani slyšet. Trval na tom, že mě zachrání - že postaví Sdružené pohostinství opět na nohy.“

Taverner řekl ostře:

„Chcete, abychom uvěřili, že vám chtěl otec poskytnout finanční pomoc?“

„Určitě chtěl. Napsal svým makléřům na různá místa a dal jim instrukce.“

Myslím, že si všiml, jak se v obličejích obou mužů zračí nedůvěra. Zrudl.

„Podívejte, stále mám u sebe ten dopis,“ řekl. „Měl jsem ho dát na poštu. Ale potom jsem ovšem v tom - v tom zmatku a zděšení na to zapomněl. Pravděpodobně ho nosím v kapse.“

Vytáhl náprsní tašku a začal ji prohledávat. Konečně našel, co chtěl. Byla to zmačkaná obálka se známkou. Byla adresována pánům Greatorex a Hanbury, jak jsem si mohl přecíst, když jsem se naklonil.

„Přečtete si to, když mi nevěříte.“

Otec roztrhl obálku. Taverner ho obešel a stoupl si za něho. Tehdy jsem ten dopis nečetl, ale později ano. Dával pokyny pánům Greatorexovi a Hanburymu, aby investovali jisté částky a aby následujícího dne byl vyslán zástupce jejich firmy a provedl určité příkazy ve věci obchodních záležitostí Sdruženého pohostinství. Některé z nich mi byly nesrozumitelné, ale jejich účel byl dost jasný. Aristide Leonides chtěl postavit Sdružené pohostinství opět na vlastní nohy.

Taverner řekl:

„Vystavíme vám stvrzenku, že si ten dopis prozatím u sebe nechávám, pane Leonidesi.“

Roger stvrzenku převzal. Vstal a zeptal se:

„Víc nepotřebujete? Chápete už, jak to všechno bylo?“

Taverner se zeptal:

„Pan Leonides vám dal to psaní a vy jste potom odešel? Co jste dělal dál?“

„Rychle jsem se vrátil do svého bytu. Právě přišla žena. Vyprávěl jsem jí, co mi otec navrhl. Jaký to byl báječný člověk! Opravdu - sotva jsem věděl, co dělám.“

„A váš otec onemocněl - jak dlouho potom?“

„Počkejte - za půl hodiny, možná za hodinu. Přihlala se Brenda. Byla vyděšená. Řekla, že otec vypadá divně. Já - já jsem tam s ní běžel. Ale to všechno jsem vám vyprávěl už předtím.“

„Nezašel jste vůbec do koupelny sousedící s pokojem vašeho otce během předchozí návštěvy?“

„Myslím, že ne. Ne- ne, jsem si tím jist. Proč, snad si nemyslíte, že bych já...“

Otec chtěl zřejmě zmírnit jeho rozladění. Vstal a potřásl mu rukou.

„Děkuji vám, pane Leonidesi,“ řekl. „Hodně jste nám pomohl. Ale měl jste nám to říci už předtím.“

Za Rogerem zapadly dveře. Vstal jsem a šel se podívat na dopis, který ležel na otcově stole.

„Mohl by to být padělek,“ řekl Taverner s nadějí v hlase.

„Mohl,“ řekl otec, „ale nezdá se mi to. Myslím, že všechno musíme vidět přesně tak, jak to je. Starý Leonides chtěl syna vytáhnout z té šlamastyky. Bylo by to mnohem účinnější než všechno to, co by mohl Roger udělat po jeho smrti. Zvláště teď, když proskočila zpráva, že nebyla nalezena žádná poslední vůle a v důsledku toho skutečná výše Rogerova dědictví není stanovena, není Rogerova situace lehká. Přinejmenším přináší prodlení - a nesnáze. Jak se věci mají - krach je na cestě. Ne, Tavernere, Roger Leonides a jeho žena neměli žádný motiv, aby starého pána odklidili z cesty. Naopak...“

Zarazil se a zamyšleně opakoval, jako by ho náhle něco napadlo: „Naopak...“

„Co máte na mysli, pane?“ zeptal se Taverner.

Starý pán zvolna řekl: „Kdyby žil Aristide Leonides jen dalších čtyřiaadvacet hodin, Roger by z toho vyšel bezpečně. Ale on nežil čtyřiaadvacet hodin. Zemřel náhle a za dramatických okolností během jedné hodiny a pár minut.“

„Hm,“ řekl Taverner. „Myslíte, že někdo v domě chtěl, aby Roger zkrachoval? Že měl někdo protichůdný finanční zájem? To není pravděpodobné.“

„Jaká je situace, pokud jde o poslední vůli?“ zeptal se otec. „Kdo vlastně dostane peníze starého Leonidese?“

Taverner podrážděně zavzdychal.

„Dobře znáte právníky. Nedostanete z nich jednoznačnou odpověď. Existuje předchozí poslední vůle. Sepsali ji, když se oženil s druhou paní. Odkazuje jí tutéž částku, trochu méně

slečně de Havilandové a zbytek stejným dílem Filipovi a Rogerovi. Myslel jsem si, když tato poslední vůle není podepsaná, bude platit ta stará, ale nezdá se to být tak jednoduché. Za prvé sepsání nové poslední vůle učinilo tu předchozí neplatnou a existují svědci, kteří potvrdí „záměr zůstavitele“ a to, že byla podepsána. Potom značnou část peněz dostane vdova - nebo rozhodně zákonný podíl.“

„Takže na tom, že poslední vůle zmizela, může pravděpodobně vydělat jedině Brenda Leonidesová?“

„Ano. Jeli v tom nějaký podvod, potom se pravděpodobně za tím skrývá ona. Zřejmě v tom podvod byl, ale ať mě šlak trefí, jestli vím, jak to bylo provedeno.“

Měl jsem stejný pocit. Byli jsme asi opravdu neuvěřitelně hloupí...

XII

Když nás Taverner opustil, chvíli bylo ticho.

Potom jsem se zeptal:

„Táto, jací jsou vrahové?“

Starý pán se na mne zamyšleně podíval. Rozuměli jsme si tak dobře, že přesně věděl, co mám na mysli. A velice vážně na mou otázku odpověděl.

„Ano,“ řekl. „Je to teď důležité - pro tebe velice důležité... Vražda se dostala do tvé blízkosti. Nemůžeš se na ni dívat zvenku.“

Amatérsky jsem se vždycky zajímal o některé okázalejší „případy“, kterými se zabývalo vyšetřovací oddělení, ale - jak to teď otec vyjádřil - zajímal jsem se o ně zvenku - prohlížel si je jako ve výkladní skříni. Teď se však vražda stala rozhodujícím činitelem v mém životě, což Sofie pochopila mnohem rychleji než já.

Starý pán pokračoval:

„Nevím, jestli ses touhle svou otázkou obrátil na toho pravého. Mohl bych tě odkázat na dvojici psychiatrů, kteří pro nás pracují. Jsou to takoví suší patroni, všechno mají přesně rozškatlukované. Taky Taverner by ti mohl podat důvěrné informace. Ale ty chceš, předpokládám, slyšet, co si já, na základě svých zkušeností se zločinci, osobně o tom myslím?“

„Právě to bych chtěl,“ řekl jsem vděčně.

Otec namaloval prstem kroužek na desce psacího stolu.

„Jací jsou vrahové? Někteří“ - v obličeji se mu rozestřel melancholický úsměv - „byli docela příjemní mládenci.“

Vypadal jsem v této chvíli asi trochu ohromeně a amatérsky.

„Ale ano, byli takoví,“ řekl. „Docela milí mládenci jako ty a já - nebo jako ten muž, co tu právě teď byl - Roger Leonides. Pochop to, vražda je amatérský zločin. Mluvím ovšem o takovém druhu vraždy, co máš na mysli - ne o gangsterských vraždách. Moc často má člověk pocit, jako by tihle docela milí mládenci byli skoro náhodně zaskočeni vraždou. Dostali se do nepříjemné

situace, nebo po něčem intenzívně toužili, po penězích nebo po ženě - a zabíjeli, aby to získali. To, co u většiny z nás působí jako brzda, u nich nepůsobí. Víš, dítě uskutečňuje své tužby bez skrupulí. Zlobí se na své koťátko, řekne já tě „zabiju“ a praští ho kladivem do hlavy. Pak mu to zlomí srdce, protože koťátko už se neprobudí k životu! Spousta děcek se snaží vytáhnout nemluvně z kočárku a „utopit je“, protože to mrně rušivě zasahuje do jejich zábav. Děti ale velice záhy dorostou do stadia, kdy už si člověk uvědomuje, že za to či ono bude potrestán. Zkrátka - předem pozná, co je špatné. Někteří lidé však, nemýlím-li se, morálně nedozrávají. Proto ne každý vrah cítí výčitky svědomí... A to je snad Kainovo znamení. Vrahové žijí izolovaně, jsou „mimořádní“ - vražda je špatná - ale ne pro ně - pro ně je nutná - oběť si „o to řekla“, byl to jediný možný způsob.“

„Co myslíš, kdyby někdo nenáviděl starého Leonidese, řekněme, že by ho nenáviděl hodně dlouho, mohl by to být důvod?“ zeptal jsem se.

„Čistá nenávist? Řekl bych, že je to dost nepravděpodobné.“ Otec se na mne překvapeně podíval. „Když řekneš nenávist, předpokládám, že tím míníš antipatii vyhanou do krajnosti. Nenávist z žárlivosti je něco jiného - vyrůstá z lásky a zklamání. Podle všech Konstance Kentová měla moc ráda malého bratříčka, kterého zabila. Přála si asi přenést na sebe pozornost a lásku, které mu byly věnovány. Myslím, že lidé mnohem častěji zabíjejí ty, které milují, než ty, které nenávidí. Možná, že je to proto, že jen ti, které milujeme, nám opravdu mohou udělat život nesnesitelným.“

Ale to všechno ti moc nepomůže, nemám pravdu?“ pokračoval. „Co bys chtěl, jestli tě dobře chápu, je nějaký projev, nějaké univerzální znamení, které by ti pomohlo rozeznat vraha ve skupině zřejmě normálních a příjemných lidí?“

„Ano, to bych potřeboval.“

„Je tu nějaký společný jmenovatel? Nevím. Víš, jestli tu nějaký je,“ na chvíli se zamyslel, „přikláněl bych se k tomu, že je to marnivost.“

„Marnivost?“

„Ano, nikdy jsem se nesetkal s vrahem, který nebyl marnivý ... Je to marnivost, která je nakonec zničí, alespoň v devíti případech z deseti. Mohou se bát, že je chytí, ale nezabrání jim v tom, aby byli nafoukaní a chlubití, a obvykle věří tomu, že jsou příliš chytří na to, aby je chytili.“ Ještě dodal: „A je tu ještě jiná věc - vrah potřebuje mluvit.“ „Mluvit?“

„Ano. Víš, když spácháš vraždu, cítíš se asi strašně osamělým. Rád by ses s tím se vším někomu svěřil - ale za žádnou cenu nemůžeš. A to tě vede k tomu, že si to tím víc přeješ. A tak - když nemůžeš mluvit o tom, jak jsi to udělal, můžeš aspoň mluvit o samotné vraždě - diskutovat o ní, předstoupit s nějakou teorií - udělat prostě dojem.

Kdybych byl sebou, Karle, dal bych si právě na tohle pozor. Jdi tam zase mezi ně, stýkej se s nimi a přiměj je, aby mluvili. Nebude to ovšem jednoduchá věc. Ať jsou vinní nebo nevinní, budou rádi, že si mohou pohovořit s cizím člověkem, protože tobě mohou říci věci, které by si nemohli říkat navzájem. Ve skutečnosti je to tak, že osoba, která má co skrývat, by si vlastně neměla dovolit něco vyprávět. Tohle dobře věděli mládenci, kteří ve válce pracovali u výzvědné služby. Když je zajali, řekli jen jméno, hodnost a číslo, ale nic víc. Lidé, kteří se pokoušeli podat falešné informace, skoro vždycky selhali. - Přiveď tu rodinu k tomu, aby se rozhovořila, Karle, a dávej pozor, až někdo uklouzne, nebo se na chvilku nějak sám odhalí.“

Vyprávěl jsem mu potom, s čím se mi Sofie svěřila, o krutosti v rodině - o různých druzích krutosti. Zajímalo ho to.

„Ano,“ řekl. „Tvá mladá přítelkyně tam na něco přišla. Většina rodin má nějakou vadu, šterbinu ve své zbroji. Většina lidí se může vypořádat s jednou slabostí - ale nemůže se vypořádat s dvěma slabostmi různého druhu. Dědičnost, to je zajímavá věc. Vezmi de Havilandovskou krutost a k tomu to, co bychom mohli nazvat Leonidesovskou bezohledností v mravním slova smyslu. De Havilandové jsou v pořádku, protože nejsou bezohlední, a Leonidesové jsou v pořádku, i když jsou bezohlední, jsou

laskaví, ale vezmi potomka, který zdědil oba tyto povahové rysy, chápeš, co tím chci říct?“

„Nepřemýšlel jsem o tom zrovna v tomhle smyslu.“

Otec pokračoval:

„Nerad bych ti zatěžoval hlavu dědičností. Ta záležitost je dost těžko pochopitelná a komplikovaná. Ne, chlapče, jdi tam a přinut' je, ať s tebou hovoří. Tvá Sofie se v jedné věci ani trochu nemýlí. Jak tobě, tak jí neprospěje nic než pravda.“

Když jsem odcházel z pokoje, ještě dodal:

„A buď opatrný na to dítě.“

„Josefínu? Myslíš, abych jí neprozradil, k čemu se chystám?“

„Ne, to jsem nemyslel. Myslel jsem - abys na ni dohlédl. Neradi bychom, aby se jí něco přihodilo.“

Překvapeně jsem se na něho podíval.

„Jen do toho, Karle. Někde v té rodině je chladnokrevný zabiják. Zdá se, že o tom, co se děje, ví toho nejvíc malá Josefína.“

„Určitě věděla všechno o Rogerovi - i když došla k závěru, že je podvodník.“

„Ovšem. Svědectví dítěte bývá tím nejlepším svědectvím, co existuje. Pro mne by bylo vždycky spolehlivé. U soudu samozřejmě neobstojí. Děti nevydrží, když se jim kladou přímé otázky. Něco zamumlají, nebo se tváří hloupě a řeknou, že nic nevědí. Nejlepší je, když se mohou něčím blýsknout. Právě tak se chovalo to dítě vůči tobě. Chtělo se předvést. Takovým způsobem z ní můžeš dostat ještě víc. Neklad' jí žádné otázky. Předstírej, že si myslíš, že o ničem neví. To ji zaujme.“

Dodal ještě:

„A dávej na ni pozor. Může toho vědět trochu moc a ohrozit tak něčí bezpečnost.“

XIII

Odebral jsem se do domu, v němž umřel starý Leonides s pocitem mírného provinění. Přestože jsem Tavernerovi opakoval důvěrná Josefínina sdělení o Rogerovi, zatajil jsem před ním její tvrzení, že Brenda a Laurence si navzájem posílali milostné dopisy.

Omlouval jsem sám sebe, předstíraje, že Josefína podlehla romantice a tohle si vymyslela. Ve skutečnosti jsem však cítil zvláštní odpor k hromadění dalších důkazů proti Brendě Leonidesové. Dojímal mě patos jejího postavení v domě - byla obklopena nepřátelskou rodinou pevně semknutou proti ní. Kdyby takové dopisy existovaly, Taverner a jeho nohsledi by je určitě našli. Nelíbilo se mi uvalit nové podezření na ženu, která se nacházela v tak obtížném postavení. Navíc mě slavnostně ujistila, že mezi ní a Laurencem žádný milostný vztah neexistoval a já cítil, že se víc přikláním k tomu, abych věřil jí než tomu zlomyslnému skřítkovi Josefíně. Neřekla Brenda sama, že Josefína jako by „neměla všech pět pohromadě“?

Potlačil jsem v sobě nepříjemnou jistotu, že Josefíně to až moc dobře myslelo. Vzpomněl jsem si, jakou inteligenci vyznačují její černé oči.

Zavolal jsem Sofii a požádal ji, jestli mohu opět přijít.

„Prosím tě přijď, Karle.“

„Jak se to vyvíjí?“

„Nevím. Nic se neděje. Stále prohledávají dům. Po čem jdou?“

„Nemám ponětí.“

„Všichni jsme hodně nervózní. Přijď hned, můžeš-li. Zešílím, jestli si s někým nepromluví.“ Řekl jsem, že jedu rovnou.

Když mě taxík zavezl k hlavnímu vchodu, nebyl nikdo v dohledu. Zaplatil jsem taxíkáři a ten odjel. Byl jsem na rozpacích, jestli mám zazvonit nebo vejít. Dveře byly otevřené. Jak tam stojím a váhám, zaslechl jsem za sebou slabý šramot. Rychle jsem se ohlédl. V proluce živého plotu z tisových křovin stála Josefína a hleděla na mne s obličejem částečně zakrytým

velkým jablkem. Když jsem otočil hlavu, odvrátila se. „Nazdar, Josefíno.“

Neodpověděla, ale zmizela za živým plotem. Přešel jsem příjezdovou cestu a šel za ní. Posadila se na nepohodlnou, hrubě otesanou lavici blízko tůňky se zlatými rybkami, klátila nohama sem tam a ukusovala z jablka. Nad růžovým jablkem na mne pichlavě hleděly její oči a to, co jsem cítil, bylo jen nepřátelství.

„Zase jsem se vrátil, Josefíno,“ řekl jsem. Bylo to chabé zahájení, ale Josefínin upřený pohled a její mlčenlivost působily na mne dost odstrašujícím dojmem. S vynikajícím smyslem pro strategii stále neodpovídala. „Chutná ti to jablko?“ zeptal jsem se. Tentokrát se Josefína snížila k odpovědi. Její odpověď byla obsažena ve dvou slovech. „Je nahnilý.“

„Škoda,“ řekl jsem. „Nemám rád nahnilá jablka.“ „Nikdo je nemá rád.“ „Proč jsi na mne nepromluvila, když jsem tě pozdravil?“

„Nechtěla jsem.“ „Proč ne?“

Josefína odtáhla jablko od svého obličejce, aby ještě víc vynikl její projev opovržení. „Šel jste na policii a donášel jim,“ řekla. „Ach tak!“ dost mě to vyvedlo z konceptu. „Myslíš, o tom...“ „O strýčku Rogerovi.“

„Ale to bylo správné, Josefíno,“ ujistil jsem ji. „Docela správné. Vědí, že neudělal nic špatného - chci říct, že nezpronevěřil žádné peníze a tak.“

Josefína se na mne vztekle podívala. „Jak jste to všechno poplet.“

„Lituji.“

„Nevadilo mi to kvůli strýčku Rogerovi, ale proto, že takovým způsobem jako vy správný detektiv nepracuje.“

„Mrzí mě to, Josefíno. Moc mě to mrzí.“

„To vás taky má co mrzet.“ Káravě dodala: „Věřila jsem vám.“

Znovu jsem se jí omlouval. Zdálo se, že Josefína se poněkud utišila. Párkrát si opět kousla do jablka.

„Ale policie by musela všechno tohle vypátrat sama,“ řekl

jsem. „Ty - já - nemohli jsme to držet v tajnosti.“

„Myslíte, protože vyhlásí úpadek?“

Jako vždy Josefína byla dobře informována.

„Asi k tomu dojde.“

„Dnes večer budou o tom hovořit,“ řekla Josefína. „Otec, matka, strýc Roger a teta Edith. Teta Edith by mu pomohla svými penězi - jenomže je dosud nedostala - ale otec to asi nebude chtít udělat. Říká, že když se Roger dostal do pěkný kaše, musí vinit jen sám sebe a proč se mají zbytečně rozhazovat peníze. Matka o tom nechce ani slyšet, protože si přeje, aby otec investoval peníze do Edith Thompsonové. Víte to o Edith Thompsonové? Byla vdaná, ale neměla ráda svého muže. Milovala mladíka jménem Bywaters, který opustil loď a on šel, když divadlo skončilo, jinou ulicí a bodl ho do zad.“

Opět jsem obdivoval, kam až dosahují a jak jsou kompletní Josefininy znalosti. A taky smysl tohoto děvčátka pro dramatičnost, jak pouhými pár slovy vyjádřila všechno podstatné, jen nepatrně zakalila smysl nejasným užitím zájmen.

„Zdá se, že je to prima, ale myslím, že hra taková vůbec nebude,“ řekla Josefína. „Bude to zase jako Jezabel“ Povzdechla si. „Ráda bych věděla, proč psi nesežrali její dlaně.“

„Josefíno, vyprávěla jsi mi, že víš téměř najisto, kdo je vrah,“ řekl jsem.

„No a?“

„Kdo je to?“

Vrhla na mne pohled plný opovržení.

„Chápu,“ řekl jsem. „Nechceš to říct dřív, než budeš znát poslední kapitolu? Ani když ti slíbím, že se s tím nesvěřím inspektoru Tavernerovi?“

„Chybí mi ještě pár stop,“ odpověděla Josefína.

„V žádném případě vám bych se nesvěřila,“ dodala, když zahodila ohryzek do tůňky se zlatými rybičkami. „Jestli někoho děláte, tak je to Watson.“

Spolkl jsem tu urážku.

„Dobrá,“ připustil jsem. „Jsem tedy Watson. Ale i Watson

dostával údaje.“

„Dostával co?“

„Údaje o tom, co se stalo. A pak z nich vyvozoval chybné závěry. Neměla bys z toho strašnou legraci, kdybys mě viděla, jak dělám chybné závěry?“

Josefína na chvíli podlehla pokušení. Potom zavrtěla hlavou.

„Ne,“ řekla a dodala: „Stejně Sherlocka Holmesa moc nebaštím. Je strašně fousatý.“

„Jak je to s těmi dopisy?“

„Jakými dopisy?“

„Ty dopisy, co si podle tebe posílali Laurence Brown s Brendou.“

„Vymyslela jsem si to,“ řekla Josefína.

„Nevěřím ti.“

„Ano, je to tak. Často si vymýšlím. Baví mě to.“

Upřeně jsem se na ni díval a ona můj pohled opětovala.

„Podívej, Josefíno. Znáám jednoho pána v Britském muzeu, který se moc dobře vyzná v bibli. Když se od něho dozvím, proč psi nesežrali Jezabeliny dlaně, řekneš mi o těch dopisech?“

Tentokrát Josefína skutečně zaváhala.

Někde, nepříliš daleko se zlomila větev a vydala ostrý, praskavý zvuk. Josefína rezolutně prohlásila:

„Ne, neřeknu.“

Smířil jsem se s porážkou. Dost pozdě jsem si připomněl radu svého otce.

„Tak dobrá,“ řekl jsem, „jen si tak hrajeme. Přirozeně, že ve skutečnosti o ničem nevíš.“

Josefína zamrkala, ale návnadě odolala.

Vstal jsem. „Musím už jít a vyhledat Sofii,“ řekl jsem. „Pojď taky.“

„Zůstanu tady,“ řekla Josefína.

„Ne, nezůstaneš,“ poručil jsem jí. „Půjdeš se mnou.“

Bez dlouhých cavyků jsem ji postavil na nohy. Zdálo se, že je překvapená a chtěla by protestovat, ale dost zdvořile ustoupila - zčásti bezpochyby proto, že chtěla být při tom, jak bude rodina

reagovat na moji přítomnost.

V tu chvíli jsem nemohl říci, proč jsem tak horlivě usiloval o to, aby mě doprovázela. Napadlo mě to teprve, když jsme procházeli hlavním vchodem. Bylo to kvůli tomu, že tak náhle zapraskala ta větev...

XIV

Z velkého salónu doléhal šumot hlasů. Zaváhal jsem, ale nešel dovnitř. Dal jsem se chodbou a veden jakýmsi instinktem, otevřel čalouněné dveře. Chodba za nimi byla tmavá, ale náhle se otevřely další dveře a bylo vidět velkou osvětlenou kuchyň. Ve dveřích stála starší žena - dost tělnatá starší žena. Měla čistou sněhobílou zástěru ovázanou kolem objemného pasu. Hned jak jsem tu ženu spatřil, cítil jsem, že všechno je v pořádku. Takový pocit bezpečí může vytvářet jen dobrá Nannie. Je mi pětatřicet, ale cítil jsem se tak, jako čtyřletý malý chlapec, který se uchýlil do bezpečí.

Pokud vím, Nannie mě předtím nikdy neviděla, ale přesto mě teď hned oslovila:

„Jste pan Karel, nemám pravdu? Pojd'te do kuchyně, naleju vám šálek čaje.“

Byla to velká kuchyň a dýchala příjemnou atmosférou. Posadil jsem se ke stolu uprostřed místnosti a Nannie mi přinesla šálek čaje a na talíři dvě sladké sušenky. Zmocnil se mne zvláštní pocit, jako bych se vrátil do svého dětského pokoje. Všechn strach z tajemného a neznámého pominul - všechno bylo, jak má být.

„Slečna Sofie bude mít radost, že jste přišel,“ řekla Nannie. „Je teď dost předrážděná.“ S nelibostí dodala: „Všichni jsou předráždění.“

Ohlédl jsem se.

„Kde je Josefína? Přišla sem se mnou.“

Nannie zvláštním způsobem mlaskla a vyjádřila tak svůj nesouhlas.

„Naslouchá u dveří a zapisuje si všechno do toho bláznivého sešitu, co nosí u sebe,“ řekla. Měla by chodit do školy a hrát si se stejně starými dětmi. Řekla jsem to slečně Edith a ta s tím souhlasila - ale pán si přál, aby zůstala doma, že to tak bude pro ni nejlepší.“ „Asi ji má moc rád,“ řekl jsem.

„To měl, pane. Měl je všechny rád.“

Vzhlédl jsem trochu překvapeně, udivilo mě, proč mluví

o Filipově náklonnosti k dceři v minulém čase. Nannie zahlédla můj výraz, trochu se začervenala a vysvětlila mi:

„Když jsem řekla pán, mínila jsem starého pána.“

Dřív než jsem na to mohl odpovědět, dveře se prudce otevřely a vešla Sofie.

„Ach, Karle,“ řekla a rychle dodala: „Nannie, jsem tak ráda, že přišel.“

„Vím to, moje milá.“

Nannie posbírala spoustu hrnců a pánví a odešla s nimi do kuchyňské umývárny. Zavřela za sebou dveře.

Zvedl jsem se od stolu a přistoupil k Sofii. Objal jsem ji a přivinul k sobě.

„Drahoušku, ty se chvěješ,“ řekl jsem. „Co se stalo?“

Sofie se mi svěřila:

„Bojím se, Karle, mám strach.“

„Miluji tě,“ řekl jsem. „Kdybych tě tak mohl odvést...“

Uvolnila se z objetí a zavrtěla hlavou.

„Ne, to není možné. Musíme to dotáhnout až do konce. Ale víš, Karle, nelíbí se mi to. Nelíbí se mi, že někdo - někdo v tomhle domě - někdo, koho každý den potkávám a s kým každý den mluvím, je chladnokrevný, vypočítavý travič...“

A já nevěděl, jak na to odpovědět. Těžko můžete dát někomu, jako je Sofie, bezvýznamná ujištění.

Mluvila dál: „Kdyby jen člověk věděl.“

Plně jsem ji chápal.

„Víš, co mě skutečně děsí?“ zašeptala. „Že se možná nikdy nedovíme...“

A mně se v tu chvíli opravdu zdálo, že se nikdy nedovíme, kdo zabil starého Leonidese...

Ale také jsem si vzpomněl, že jsem se chtěl Sofie zeptat na něco důležitého.

„Pověz mi, Sofie, kolik lidí tady v domě vědělo o těch eserinových očních kapkách - myslím tím za a), že si je tvůj dědeček kapal do očí a za b), že by se jimi mohl člověk otrávit a za c), jaká může být smrtící dávka?“

„Chápu, kam míříš, Karle. Ale nevede to k ničemu. Víš, věděli jsme o tom všichni.“

„No dobrá, asi jste to nějak tušili, ale přesně...“

„Věděli jsme to přesně. Jednou po obědě jsme seděli všichni u dědečka a pili kávu. Víš, byl rád, když měl kolem sebe celou rodinu. Oči ho moc zlobily a Brenda přinesla eserin, aby mu do každého oka nakapala, a Josefína, která se vždycky na všechno ptá,“ řekla: „Proč je na té lahvičce napsáno Oční kapky - jen k zevnímu použití! Co by se stalo, kdybys celou lahvičku vypil?“ A dědeček se usmál a řekl: „Kdyby Brenda udělala chybu a jednoho dne mi místo insulínu vpíchla oční kapky - asi bych zalapal po dechu, zmodral v obličejí a potom zemřel, protože jak víš, nemám moc silné srdce.“ A Josefína řekla: „Jú“, a dědeček pokračoval: „A proto musíme dávat pozor, aby mi Brenda nevpíchla injekci eserinu namísto insulínu, je to tak?“ Sofie se odmlčela a potom dodala: „Tenkrát jsme to vyslechli všichni. Chápeš? Všichni jsme to slyšeli!“

Pochopil jsem. A najednou se mi začala vtírat myšlenka, že starý Leonides skutečně předvedl detailně vypracovaný plán pro svého vraha. Vrah nemusel vůbec nic vymýšlet, plánovat nebo navrhovat. Samotná oběť předvedla celkem jednoduchý návod, jak někoho usmrtit.

Zhluboka jsem vydechl. Sofie vystihla, nač myslím, a řekla: „Ano, je to dost otřesné, že?“

„Víš, Sofie, jedna věc mě na tom zaujala,“ řekl jsem váhavě.

„Ano?“

„Že máš pravdu a že to nemohla být Brenda. Nemohla to udělat přesně tím způsobem, o němž dědeček mluvil, když jste to všichni slyšeli - když jste si to všichni zapamatovali.“

„To nevím. V jistém smyslu je dost prostoduchá, víš.“

„Tak prostoduchá zase není,“ řekl jsem. „Ne, Brenda to být nemohla.“

Sofie ode mne odstoupila.

„Ty si nepřejesh, aby to byla Brenda, vid’?“ zeptala se.

Co jsem měl říci? Nemohl jsem - opravdu jsem nemohl

kategoricky prohlásit: „Ano, doufám, že to udělala Brenda.“

Proč jsem nemohl? Jen z pocitu, že Brenda stála na jedné straně úplně osamocená a na druhé straně proti ní v jednom šiku nepřátelské smýšlení mocné Leonidesovy rodiny? Z rytířskosti? Ze sympatie k slabšímu? K bezbrannému? Vzpomněl jsem si, jak seděla na pohovce v drahých smutečních šatech, jak beznadějný měla hlas - jaký děs vyzařovaly její oči.

Nannie se vrátila právě včas z umývárny nádobí. Nevím, jestli vycítila jisté napětí mezi mnou a Sofií.

Řekla odmítavě:

„Že se vám chce hovořit o vraždách a takových věcech. Zapomeňte na to, dejte na mne. Přenechte to policii. Je to jejich věc, ne vaše.“

„Ach, Nannie - ty si neuvědomuješ, že někdo tady v domě je vrah...“

„To je nesmysl, slečno Sofie, už mi dochází trpělivost. Copak nemáme pořád otevřený dveře u vchodu? Všechny dveře jsou otevřené, nic není zamčeno - nekoledujeme si o lupiče?“

„Ale tohle nemohl být lupič, nic nebylo ukradeno. Kromě toho, proč by měl přijít lupič a někoho otrávit?“

„Netvrdím, že to byl lupič, slečno Sofie. Řekla jsem jen, že všechny dveře byly otevřené. Mohl se sem dostat, kdo chtěl. Podle mě to byli teroristi.“ - Nannie spokojeně pokyvovala hlavou.

„Proč by proboha chudáka dědečka chtěli zavraždit teroristi?“

„No, každej tvrdí, že jsou příčinou všeho, co se semele. A jestli to nebyli teroristi, určitě to byli katolíci. Oni jsou tou nevěstkou babylónskou.“

Poslední slovo bylo ještě ve vzduchu, když Nannie zmizela opět v umývárnu nádobí.

Dali jsme se se Sofií do smíchu.

„Stará dobrá skalní protestantka,“ řekl jsem.

Sofie mě po chvíli vyzvala: „Pojď, Karle, půjdeme do salónu. Koná se tam jakési tajné rodinné sezení. Bylo plánováno na dnes večer - ale začalo předčasně.“

„Radši bych se do toho neplet, Sofie.“

„Jestli se vůbec chceš přiženit do téhle rodiny, měl bys vidět, jak vypadá bez rukaviček.“

„O čem se tam bude jednat?“

„O Rogerových záležitostech. Zdá se, že ses do toho už zamotal. Ale jestli si myslíš, že by Roger vůbec mohl zabít dědečka, pak jsi blázen. Vždyť Roger ho zbožňoval.“

„Opravdu mě ani nenapadlo, že to Roger udělal. Soudil jsem, že to mohla udělat Clemency.“

„Jen proto, že jsem ti to nasadila do hlavy. Ale tady se taky mylíš. Myslím, že Clemency by ani trochu nevadilo, kdyby Roger přišel o všechny peníze. Ve skutečnosti asi by ji to spíš potěšilo. Je posedlá takovým zvláštním druhem vášně nic nevlastnit. Pojd'me.“

Když jsme se Sofií vešli do salónu, všichni zmlkli. Začali si nás prohlížet.

Byli tam všichni. Filip seděl ve velké lenošce mezi okny potažené karmínovým brokátem a jeho krásný obličej vypadal jako chladná strnulá maska. Působil jako soudce, který právě vynáší rozsudek. Roger seděl obkročmo na velkém čalouněném sedátku u krbu. Načechrával si prsty vlasy, až je měl naježené po celé hlavě. Levou kalhotu měl vyhrnutou a vázanku uvázanou nakřivo. Zdálo se, že se mu nahrnula krev do tváří a že se chce hádat. Za ním seděla Clemency, její štíhlá postava jako by se ztrácela ve velkém čalouněném křesle. Uhýbala zrakem od ostatních a zdálo se, že nevzrušeně zkoumá táflování na stěnách. Edith seděla v dědečkově křesle rovně jako svíčka. S neuvěřitelnou energií pletla, rty měla přitom pevně sevřené. Na pohled ti nejhezčí v pokoji byli Magda s Eustacem. Vypadali jako portrét namalovaný Gainsboroughem. Seděli vedle sebe na pohovce - snědý, hezký chlapec se zachmuřeným obličejem a vedle něho trůnila Magda, vévodkyně od Tří štítů v malebných taftových šatech, s paží nataženou přes opěradlo pohovky a nožkou v brokátovém střevíci vystrčenou vpřed.

Filip se zamračil.

„Sofie, je mi líto, ale diskutujeme o rodinných záležitostech, které jsou soukromého rázu,“ řekl.

Pletací dráty slečny de Havilandové cvakaly. Připravoval jsem se, že se omluvím a odejdu. Sofie mě předešla. Měla jasný a rozhodný hlas.

„Chtěli bychom se s Karlem vzít,“ řekla. „Přeji si, aby tu Karel zůstal.“

„A proč by tu proboha nemohl zůstat?“ vykřikl Roger a s výbušnou energií vyskočil ze svého sedátka. „Říkám ti, Filipe, v tomhle není nic soukromého! Celý svět se o tom doví zítra nebo pozítří. V každém případě, můj chlapče,“ přistoupil ke mně a položil mi přátelsky ruku na rameno, „víte o tom všechno. Byl jste tam dnes ráno.“

„Povídejte nám o tom,“ vykřikla Magda naklánějíc se dopředu. „Jaké je to v Scotland Yardu? Člověk se o tom vždycky rád něco doví. Mají tam stůl? Psací stůl? Židle? Jaký druh záclon? Květiny tam asi nejsou. Mají diktafon?“

„Zadrž, maminko,“ řekla Sofie. „A vůbec, řekla jsi Vavasouru Jonesovi, aby tu scénu ze Scotland Yardu vystříhl. Tvrdila jsi, že to zeslabuje účinek.“

„Taky to z toho dělá detektivku,“ řekla Magda. „Edith Thompsonová je samozřejmě psychologické drama - nebo vzrušující psychologická hra - co vám připadá, že zní lip?“

„Vy jste tam dnes ráno byl?“ zeptal se mě Filip ostře. „Proč? No ovšem - váš otec...“

Zamračil se. Teď jsem si uvědomil velice jasně, že má přítomnost tu není žádoucí, ale Sofie mě pevně uchopila za paži.

Clemency přisunula dopředu křeslo.

„Posaďte se“, řekla.

Vděčně jsem se na ni podíval a přijal její nabídku.

„Říkejte si, co chcete, ale myslím, že bychom měli respektovat Aristidovo přání,“ řekla slečna de Havilandová, pokračující zřejmě tam, kde všichni přestali. „Až se ta záležitost s poslední vůlí urovná, pokud jde o mne, dám ti své dědictví zcela k dispozici, Rogere.“

Roger si zuřivě škubal vlasy.

„Ne, teto Edith, ne!“ vykřikoval.

„Chtěl bych se vyjádřit stejně,“ řekl Filip, „ale člověk musí vzít v úvahu všechny okolnosti...“

„Starouši Filé, copak to nechápeš? Nepřijmu ani penny od nikoho!

„Ovšemže nemůže nic přijmout!“ vpadla do toho Clemency.

„V každém případě, Edith, až se to s tou závětí urovná, zdědí svůj podíl,“ řekla Magda.

„Možná, že se to nemůže urovnat včas, nebo může?“ zeptal se Eustace.

„Nic o tom nevíš, Eustace,“ řekl Filip.

„Ten chlapec má naprosto pravdu,“ vykřikl Roger. „Trefil se do černého. Nic nemůže odvrátit krach. Nic.“

Řekl to tak, jako by to nějak vychutnával.

„Tady už opravdu nelze o ničem diskutovat,“ prohlásila Clemency.

„Ať je to jak chce, co na tom záleží?“ řekl Roger.

„Myslel bych, že na tom záleží hodně,“ procedil Filip sevřenými rty.

„Ne,“ ozval se na to Roger. „Ne! Záleží vůbec na něčem, co by sneslo nějaké srovnání s faktem, že otec už nežije? Otec zemřeli A my tu sedíme a diskutujeme o pouhých peněžních záležitostech?“

Filipovy bledé tváře nepatrně zrudověly.

„Snažíme se jen, abychom byli trochu prospěšní,“ řekl odměřeně.

„Já vím, Filé, starouši, já vím. Ale tady už to nejde. Nechme dnes již toho.“

„Možná, že bych mohl dát určitý obnos dohromady,“ řekl Filip. „Cenné papíry dost poklesly a část mých peněz je vázána takovým způsobem, že se jich nemohu dotknout: jsou to peníze převedené na Magdu a podobně - ale...“

Magda do toho vpadla:

„Ovšemže nemůžeš ty peníze vyzvednout, drahý. Snažit se

o to by nemělo smysl - a vůči dětem by to nebylo moc spravedlivé.“

„Nežádám nikoho o nic!“ křičel Roger. „Jsem už z toho celý ochraptělý. Jsem docela spokojený, že se to takhle vyvíjí.“

„Je to otázka prestiže,“ řekl Filip. „Otcovy. Naší.“

„Nebyla to rodinná živnost. Týkalo se to výlučně mne.“

„Ano,“ řekl Filip a podíval se na něho. „Byl to čistě tvůj podnik.“

Edith de Havilandová vstala a zakončila to: „Myslím, že jsme se o tom nadiskutovali až dost.“

V jejím hlase spolehlivě zaznívala autoritativní nota, která se nikdy nemine účinkem.

Filip s Magdou vstali. Eustace se odšoural z pokoje a já si všiml jeho strnulého kroku. Vůbec nebyl chromý, ale při chůzi pokulhával.

Roger se zavěsil do Filipa a řekl:

„Byl jsi skvělý, Filé. Už jen proto, že ti něco takového přišlo na mysl!“ - Bratři odešli společně.

Magda při odchodu zamumlala: „To je toho!“ Sofie prohlásila, že se musí postarat o můj pokoj.

Edith de Havilandová vstala a sbalila pletení. Podívala se na mne a zdálo se, že mi chce něco říct. Měla v pohledu něco téměř naléhavého. Přesto si to rozmyslela, povzdechla si a odešla za ostatními.

Clemency přistoupila k oknu, stála a hleděla do zahrady. Šel jsem k ní a postavil se vedle ní. Nepatrně pootočila hlavu. „Bohudíky, že to máme za sebou,“ řekla - a s odporem dodala: „Jak je ten pokoj nemožný!“

„Nemáte ho ráda?“

„Nemohu v něm dýchat. Pokaždé tu cítím prach a polomrtvé květiny.“

Zdálo se mi, že je vůči pokoji nespravedlivá. Ale věděl jsem, co tím míní. Určitě se to týkalo vnitřního zařízení.

Byl to ženský pokoj, cizokrajný, něžný, chráněný před divokými poryvy větru zvenčí. Nebyl to pokoj, kde by se muž

cítil dlouho šťastný. Nebyl to pokoj, kde můžete odpočívat, číst noviny, vykouřit dýmku a dát nohy na stůl. Přesto jsem mu dával přednost před pokojem nahoře, kterému Clemency vtiskla dle své představy abstraktní ráz. Celkem dávám přednost budoáru před operačním sálem.

Rozhlédla se kolem a řekla:

„Tohle je jen jeviště. Pozadí, proti kterému Magda hraje své role.“ Podívala se na mne. „Uvědomujete si nebo ne, co jsme právě teď dělali? Jednání druhé - rodinná porada. Magda to naaranžovala. Nešlo tu vůbec o nic. O ničem se tu nedalo hovořit, o ničem diskutovat. Všechno je rozhodnuto - skončeno.“

Její hlas neměl ani náznak smutku. Spíš v něm bylo cítit uspokojení. Zachytila můj pohled.

„Ach, vy to nechápete?“ řekla netrpělivě. „Jsme volní - konečně! Nechápete, že Roger byl ubožák - fakticky ubožák - už léta? Vždycky mu chyběl talent k obchodnímu podnikání. Líbí se mu takové věci jako koně, krávy, a rád se potuluje po venkově. Zbožňoval však svého otce – všichni ho zbožňovali. A právě to je v tomhle domě špatné - je příliš rodinný. Netvrdím, že starý pán byl tyran, nebo je nějak vykořisťoval a týral. To nedělal. Poskytoval jim peníze a svobodu. Byl jim oddán. A oni neustále byli oddáni jemu“.

„Je na tom něco špatného?“ „Myslím, že ano. Zdá se mi, že když děti vyrostou, máte se od nich odpoutat, ustoupit do pozadí, odplížit se, prostě je donutit, aby na vás zapomněly.“

„Donutit je? To je dost drastické, ne? Není jakýkoli nátlak tak jako tak špatný?“

„Kdyby ze sebe neudělal takovou osobnost...“

„Nemůžete ze sebe dělat osobnost,“ řekl jsem. „On byl osobnost.“

„Pro Rogera byl příliš velkou osobností. Roger ho uctíval. Chtěl dělat všechno tak, aby se zavděčil otci, chtěl být takovým synem, jakého si otec přál mít. Otec mu předal Sdružené pohostinství - které bylo obzvláštní radostí a pýchou starého muže a Roger se usilovně snažil pokračovat v šlépějích svého

otce. Neměl však jeho schopnosti. V obchodních záležitostech je Roger - ano, řeknu to otevřeně - blázen. Málem se z toho zhroutil. Celá léta byl nešťastný, snažil se ze všech sil, ale nakonec viděl, jak jde všechno od deseti k pěti. Nečekaně míval báječné „nápady“ a „plány“, které vždycky ztroskotaly a bylo to horší než předtím. Je to strašný pocit, když víte, že rok co rok máte nezdar. Nedovedete si představit, jak byl nešťastný. Já ano.“ Opět se otočila a hleděla mi přímo do očí. „Vy jste si myslel a dokonce to naznačil policii, že Roger mohl zavraždit svého otce - pro peníze! Ani nevíte, jak - jak je to doopravdy směšné?“

„Teď to vím,“ přiznal jsem skromně. „Když Roger cítil, že už to nemůže odvrátit - že musí přijít krach, ve skutečnosti se mu ulevilo. Ano, bylo to tak. Trápil se jen kvůli tomu, že se o tom krachu doví jeho otec. Kvůli ničemu jinému ne.“

Těšil se na nový život, který povedeme.“ Obličej se jí trochu zachvěl a hlas zjhl. „Kam jste měli namířeno?“ zeptal jsem se. „Na Barbados. Před nedávném zemřel můj vzdálený bratranec a odkázal mi tam maličkou farmu - nic moc. Ale měli jsme kam jít. Byli bychom zoufale chudí, ale vystačili bychom se živobytím - jen k životu je potřeba velmi málo. Byli bychom spolu - bezstarostní, pryč od všech ostatních.“

Povzdechla si.

„Roger je v tom komický. Trápil by se kvůli mně, kvůli tomu, že jsem chudá. Má asi leonidovský vztah k penězům pevně zakořeněný v mysli. Když jsem žila se svým prvním manželem, byli jsme strašlivě chudí - a Roger si myslí, že to bylo ode mne tak statečné a skvělé! Neuvědomuje si, že jsem byla šťastná - opravdu šťastná! Od té doby jsem se nikdy necítila tak šťastná. A přesto - nikdy jsem nemilovala Richarda jako miluji Rogera.“

Přivřela oči. Uvědomil jsem si hloubku jejího citu.

Otevřela oči, podívala se na mne a řekla:

„Takže chápete, nikdy bych nikoho nezabila pro peníze. Peníze nemám ráda.“

Byl jsem si naprosto jist, že to řekla tak, jak to myslela. Clemency Leonidesová patřila k těm vzácným lidem, jimž peníze

nic neříkají. Nemají v oblibě luxus, dávají přednost prostotě a mají nedůvěru k majetným.

Přesto existuje řada lidí, pro něž peníze nic neznamenají, ale kteří mohou být svedeni mocí, jež je penězům propůjčena.

Řekl jsem: „Nemusela jste chtít peníze pro sebe - ale když se s penězi rozumně zachází, dá se za ně pořídit spousta zajímavých věcí. Může se například dotovat nějaký vědecký výzkum.“

Podezřívám jsem totiž Clemency, že by mohla být fanatickou ve svém povolání. K mé poslední větě dodala pouze:

„Nevěřím, že by dotace byly moc prospěšné. Používá se jich nesprávně. Opravdu cenné objevy bývají dosaženy někým, kdo má nadšení a elán - a vrozenou představivost. Nákladná vybavení, speciální kurzy a pokusy nikdy nepřinesou to, co byste od nich očekával. Co se na ně vydává, obvykle přijde do nesprávných rukou.“

„Smíříte se s tím, že až odjedete na Barbados, přestanete pracovat?“ zeptal jsem se. „Předpokládám, že pořád ještě máte v úmyslu odjet?“

„Ach, ano, jen co nám to policie dovolí. Ne, vůbec mi nebude vadit, když se vzdám své práce. Proč by mělo? Nerada bych byla nečinná, a to na Barbadosu nebudu.“

Netrpělivě dodala:

„Jen kdyby se to všechno rychle objasnilo a mohli jsme odjet.“

„Clemency, nemáte vůbec žádnou představu, kdo to mohl udělat?“ zeptal jsem se. „Připusťme, že vy a Roger jste se toho nezúčastnili - a opravdu nemám důvod věřit, že ano, určitě, už vzhledem k vaší inteligenci, musíte mít nějakou představu, kdo to udělal.“

Vrhla na mne takový zvláštní pohled, bleskový, postranní pohled. Když promluvila, její hlas ztratil spontánnost. Vyjadřovala se neobratně, dost rozpačitě.

„Člověk může jen hádat, nic přesného neví. Dá se jen usuzovat, že Brenda a Laurence jsou zřejmě podezřelí.“ „Takže myslíte, že to udělali?“ Clemency pokrčila rameny.

Chvilí stála, jako by naslouchala, potom opustila pokoj a ve

dveřích se minula s Edith de Havilandovou. Edith šla rovnou ke mně. „Chci s vámi mluvit,“ řekla.

Náhle se mi v hlavě vybavila otcova slova: „Ať jsou vinní nebo nevinní, budou rádi, že si mohou pohovořit s cizím člověkem...“

Edith de Havilandová pokračovala: „Doufám, že jste si neudělal špatný obraz o Filipovi. Porozumět Filipovi není dost snadné. Může se vám zdát rezervovaný a chladný, ale vůbec to tak není. Má takový způsob chování. Nemůže za to.“

„Nezdálo se mi opravdu...“ začal jsem. Rychle to přešla.

„Jako teď - s Rogerem. Ve skutečnosti to není proto, že by byl skrbllík. Pokud jde o peníze, nikdy nešukdlí. A je opravdu laskavý, vždycky byl laskavý, ale potřebuje porozumění.“

Podíval jsem se na ni s výrazem člověka, který je ochotný porozumět. Pokračovala:

„Je to částečně proto, že byl tím druhým dítětem v rodině. U druhého dítěte k tomu dochází často - na cestě do života je hendikepováno. Víte, zbožňoval svého otce. Všechny děti samozřejmě měly strašně rády Aristida a on měl rád je. Ale Roger byl obzvlášť jeho pýchou, jeho radostí. Tím, že byl nejstarší - byl první. Myslím, že Filip to tak cítil. Hodně se uzavřel do sebe. Začal se věnovat knížkám, minulosti a věcem, které jsou odloučeny od každodenního života. Myslím, že trpěl - děti obyčejně trpí...“ Odmlčela se a pokračovala:

„Co chci opravdu říci, je asi to, že na Rogera vždycky žárlil. Myslím, že o tom snad ani nevěděl. Fakt, že Roger zkrachoval - připadá mi to divné o tom mluvit a jsem si jistá, že on sám si to ani neuvědomuje - ale zdá se mi, že Filipovi to snad ani není tak líto, jak by mu mělo být.“

„Ve skutečnosti chcete říci, že má z toho spíš radost, že Roger udělal ze sebe hlupáka.“

„Ano,“ řekla slečna de Havilandová. „Přesně tak jsem to myslela.“

Trochu se zamračila a dodala:

„Víte, bolestně se mě dotklo, že bratrovi okamžitě nenabídl

pomoc.“

„Proč by měl?“ řekl jsem. „Koneckonců, Roger provedl řadu hloupostí. Je to dospělý člověk. Nemá děti, takže se na něj nemusí brát ohled. Kdyby byl nemocný nebo opravdu potřebný, rodina by mu samozřejmě pomohla - ale jsem na pochybách, jestli Roger skutečně dá přednost tomu, začít sám od sebe nanovo.“

„Ach! To by určitě dal. Dbá jen o Clemency. A Clemency je podivuhodné stvoření. Vážně, má ráda nepohodlí a jen jeden šálek na čaj, z kterého pije. Asi bude moderní. Vůbec nemá smysl pro minulost, nemá smysl pro krásu.“

Cítil jsem, jak si mě prohlíží odshora dolů svýma pronikavýma očima.

„Pro Sofii je to strašná zkouška,“ řekla. „Je mi tak líto, že by to mělo zkalit její mládí. Víte, mám ráda všechny. Rogera, Filipa, a nyní Sofii, Eustace a Josefínu. Všechna ta roztomilá děcka. Marciiny děti. Ano, velice je mám ráda.“ Odmlčela se a dodala: „Ale chápejte, není to žádné modlářství.“

Náhle se otočila a odešla. Měl jsem pocit, že tou poslední poznámkou chtěla něco vyjádřit a že jsem jí docela nerozuměl.

XV

„Máš připravený pokoj,“ řekla Sofie.

Stála po mém boku a dívala se do zahrady. Ta teď vypadala ponuře a šedě se stromy s opadanými listy, klátícími větvemi ve větru.

Sofie ozvučila mé myšlenky jako ozvěna:

„Vypadá to tak pustě...“

Jak jsme se dívali, nějaká postava a zanedlouho další proklouzla živým tisovým plotem směrem od skalky. Obě vypadaly v slábnoucím světle šedě a nehmotně.

První byla Brenda Leonidesová. Byla zachumlaná do šedého činčilového pláště. V jejích pohybech bylo něco kočičího a kradmého. Proklouzla plavně příšeřím s jakousi tajuplnou elegancí.

Když mījela okno, viděl jsem jí do obličeje. Na tváři měla pokroucený, pokrivený úsměv, kterého jsem si všiml už nahoře. O pár minut později proklouzl příšeřím Laurence Brown.

Vypadal hubený a scvrklý. Jen tak se to dá vyjádřit. Nevypadali jako dva lidé na procházce, dva lidé, kteří si vyšli ven. Bylo v nich něco tajemného, nehmotného, jako by to byli duchové. Zapraskala větev a nevím, zda to způsobila Brendina nebo Laurencova noha.

Pod dojmem přirozeného sdružování představ jsem se zeptal:

„Kde je Josefína?“

„Pravděpodobně je s Eustacem v učebně.“ Zachmuřila se. „Eustace mi dělá starosti, Karle.“

„Proč?“

„Je tak náladový a divný. Od té doby, co je chudák ochrnutý, je takový zvláštní. Nerozumím tomu, co se v jeho hlavě děje. Někdy se zdá, že nás všechny nenávidí.“

„Pravděpodobně z toho ze všeho vyroste.“

„Ano, asi to tak bude. Ale trápí mě to, Karle.“

„Proč, miláčku?“

„Skutečně asi proto, že matku a otce to nikdy netrápí.“

Nechovají se ani jako matka s otcem.“

„To nemusí být chyba. Děti víc trpí tím, že se jim rodiče do všeho pletou, než naopak.“

„Máš pravdu. Víš, nikdy jsem o tom nepřemýšlela, až když jsem se vrátila z ciziny, ale oni jsou opravdu divná dvojice. Otec zahrabaný neustále do svých obskurních historických pramenů a matka, která se s rozkoší vyžívá v tom, že dělá scény. To tatmanství dnes večer, to byla celá ona. Vůbec to nebylo třeba. Chtěla jen sehrát scénu, jak se rodina radí. Víš, tady doma ji to nudí, a tak se pokouší o vzrušující drama.“

Na chvíli zapracovala fantazie a měl jsem vidění, jak Sofiina matka podává bezstarostně jed svému zestárlému tchánovi, aby mohla z první ruky sledovat vražedné drama a sama hrát hlavní roli. - Docela zábavná.představa! Jako takovou jsem ji zavrhl - ale byl jsem z toho trochu nespůj.

„Matku je třeba neustále hlídat,“ dodala Sofie. „Nikdy nevíš, co má za lubem!“

„Zapomeň na svou rodinu, Sofie,“ řekl jsem důrazně. „Strašně ráda bych zapomněla, ale teď je to trochu těžké. V Káhiře jsem byla šťastná, když jsem na ně na všechny zapomněla.“

Vzpomněl jsem si, že se Sofie nikdy nezmínila o svém domově nebo o svých příbuzných.

„Tak proto jsi o nich nikdy nemluvila?“ Zeptal jsem se. „Protože jsi chtěla na ně zapomenout?“

„Myslím, že ano. Vždycky jsme žili tak, a týká se to každého z nás, že jsme jeden druhému viděli až do žaludku. Máme - máme se navzájem moc rádi. Nejsme jako jiné rodiny, kde se všichni nenávidí až za hrob. To je jistě hodně zlé, ale ještě horší je, když všichni žijí v takovém divném propletení a mají přitom protichůdné zájmy a záliby...“

Sofie hovořila dál:

„Asi se pamatuješ, jak jsem ti vyprávěla, že jsme žili pohromadě všichni v křivém domku. To slovo křivý nebylo ve smyslu nečestný nebo nepoctivý. Chtěla jsem tím vyjádřit, že jsme nemohli dospívat samostatně, stát na vlastních nohou,

zpříma. Všichni se trochu kroutíme a pnome.“

Vzpomněl jsem si, jak Edith de Havilandová zamáčkla podpatkem býlí do země, když Sofie ještě dodala:

„Jako svlačec...“

A pak se najednou prudce otevřely dveře a mezi nás vpadla Magda:

„Drahouškové, proč jste si nerozsvítili? Je skoro tma.“

Stiskla vypínače a na stěnách a na stolech zazářila světla. Pomohl jsem jí se Sofií zatáhnout těžké růžové závěsy a octli jsme se v květinami provoněném interiéru. Magda se vrhla na pohovku a vykřikovala:

„To byla neuvěřitelná scéna, co? Eustace byl ale protivný! Vykládal mi, že podle něho to všechno bylo urážlivé. Chlapci dovedou být ale divní!“

Povzdechla si.

„Roger je takový mazlíček. Miluji ho, když si rozcuchá vlasy a začne všechno motat dohromady. Nebylo to rozkošné od Edith, když mu nabídla svůj podíl dědictví? Myslela to doopravdy, víte, to nebylo jen gesto. Ale bylo to strašně neuvážené - mohlo to Filipa přimět k rozhodnutí, že to udělá taky! Edith ovšem udělá pro rodinu všechno! V lásce staré panny k dětem je něco patetického. Jednou si zahrají takovou oddanou staropanenskou tetičku. Zvědavou, umíněnou a oddanou.“

„Muselo to být pro ni těžké, když jí zemřela sestra,“ ozval jsem se, protože jsem nechtěl být odsunut na vedlejší kolej. „Zvláště, když cítila tak velký odpor k starému Leonidesovi.“

Magda mě přerušila.

„Cítila odpor? Kdo vám to řekl? To je nesmysl. Ona ho milovala.“

„Maminko!“ vyrazila ze sebe Sofie.

„Jen se mi nesnaž tvrdit opak, Sofie. Přirozeně ve svém věku máš o lásce trochu jinou představu...“

„Řekla mi, že ho nikdy neměla ráda,“ ozval jsem se.

„Pravděpodobně ne, když sem poprvé přišla. Zlobila se na svou sestru, že si ho vzala. Troufám si tvrdit, že mezi nimi

vždycky byla nějaká vnitřní neshoda - ale určitě byla do něho zamilovaná! Drahoušku, vím, o čem mluvím! Ovšem, když šlo o sestru jeho zemřelé ženy, nemohl si ji vzít a řekla bych, že na to ani nepomýšlel - a pravděpodobně asi ona taky ne. Byla dokonale šťastná, když mohla mateřsky pečovat o děti a hádat se s ním. Ale když si vzal Brendu, nebylo jí to vhod. Ani trochu ne!“

„Ne víc než tobě a otci,“ řekla Sofie.

„Samozřejmě jsme byli proti tomu! Přirozeně! Ale Edith nejvíc. Drahoušku, všimla jsem si, jakým způsobem hleděla na Brendu!“

„No tak, maminko,“ napomenula ji Sofie.

Magda na ni vrhla láskyplný, napůl provinilý pohled, pohled nezbedného, zkaženého dítěte.

Hovořila dál a zřejmě jí vůbec nevadilo, že jejím slovům teď začala chybět jakákoliv návaznost.

„Tak jsem se rozhodla, Josefína musí chodit do školy.“

„Josefína? Do školy?“

„Ano. Ve Švýcarsku. Zítra v tom chci něco podniknout. Snad bychom ji tam měli poslat okamžitě. Vůbec jí neprospívá, že se zapletla do tak strašlivé záležitosti, jako je tato. Je z toho celá špatná. Potřebuje, aby měla kolem sebe děti stejného věku. Žít ve školním prostředí. Vždycky jsem si to myslela.“

„Dědeček si nepřál, aby chodila do školy,“ pronesla Sofie rozvážně. „Dost se proti tomu stavěl.“

„Náš starý roztomilý drahoušek nás měl nejradši tady pod dohledem. Hodně staří lidé bývají často svým způsobem sobečtí. Děti mají být obklopeny jinými dětmi. A Švýcarsko je tak zdravá země - všude se pěstují zimní sporty, a ten vzduch, a o tolik, o tolik lepší strava, než máme tady!“

„Teď to bude asi obtížné zařídit. Ty valutové předpisy...“ poznamenal jsem.

„Hlouposti, Karle. Se školním vzděláním se dneska čachruje. Taký můžeme provést výměnu za švýcarské dítě. Dá se použít všech možných cest. V Lausanne je Rudolf Alstir. Zítra mu pošlu telegram, aby všechno potřebné zařídil. Mohli bychom ji vypravit

koncem týdne!“

Magda načechrala polštář, usmála se na nás a šla ke dveřím. Chvilí zůstala mezi nimi stát a obdařila nás okouzlejícím pohledem.

„Nejdůležitější ze všeho je štěstí vás, mladých,“ řekla, pronesla to něžně. „Vždycky musíme myslet hlavně na vás.“

Když odešla, Sofie si hluboce povzdechla.

„To je celá matka,“ řekla. „Až příliš se někdy stará! Náhle se jí vynoří nějaký nápad, rozešle tisíce telegramů a všechno musí být zařízeno hned, na počkání. Proč má být Josefína poslána postrkem a v takovém spěchu do Švýcar?“

„Pravděpodobně se nechá unášet představou té školy. Myslím ale, že styk se stejně starými dětmi by byl pro Josefínu opravdu prospěšný.“

„Dědeček měl na to jiný názor,“ řekla Sofie umíněně.

Trochu mě to podráždilo.

„Má drahá Sofie, ty si opravdu myslíš, že starý pán, kterému je přes osmdesát, může nejlépe posoudit, co dítěti prospívá?“

„Dovedl to nejlíp posoudit u každého, kdo bydlí v tomto domě,“ řekla Sofie.

„Lépe než tvoje teta Edith?“

„Ne, to možná ne. Ta opravdu byla spíš pro tu školu. Připouštím, že Josefína se dostala do obtížné situace - nezbavila se toho strašného návyku čenichat. Ale bude to asi jen opravdu proto, že si hraje na detektiva.“

Šlo tu jen o Josefínino blaho, co přimělo Magdu k náhlému rozhodnutí? Přemýšlel jsem o tom. Josefína byla pozoruhodně dobře informována o všem, co předcházelo vraždě. Strkala nos do toho, do čeho jí určitě nic nemělo být. Strašně moc by jí prospěl zdravý život ve škole se spoustou her. Dost mě však udivila náhlost a naléhavost Magdina rozhodnutí - Švýcarsko bylo hezky daleko.

XVI

Otec mi dal radu:

„Jen je nech, ať si s tebou promluví.“

Poslechl jsem ho a když jsem se druhý den ráno holil, hodnotil jsem, do jaké míry to bylo úspěšné.

Edith de Havilandová se mnou hovořila - kvůli tomu mě vyhledala. Clemency se mnou mluvila (nebo já mluvil s ní?). V jistém smyslu se mnou hovořila i Magda - to jest tvořil jsem část publika při jednom jejím vystoupení. Přirozeně Sofie se mnou mluvila. Dokonce Nannie se mnou mluvila. Byl jsem vůbec nějak moudřejší po tom, co jsem se od nich od všech dozvěděl? Bylo proneseno nějaké významné slovo nebo užít nějaký zvláštní výraz? Navíc, získal jsem nějaký důkaz o té neobvyklé marnivosti, na kterou otec kladl důraz? Ne, nezískal. Nepodařilo se mi nic takového objevit.

Jediný člověk, který neprojevil vůbec žádnou touhu se mnou hovořit o čemkoliv, byl Filip. Nebylo to svým způsobem dost neobvyklé? Musel už vědět, že si chci vzít jeho dceru. Přesto jednal dál, jako bych vůbec nebyl v domě. Pravděpodobně mu moje přítomnost nebyla příjemná. Edith de Havilandová ho omlouvala. Sváděla všechno na jeho „způsob chování“. Sama však naznačila, že ji Filip znepokojuje. Proč?

Uvažoval jsem o Sofiině otci. V každém smyslu byl potlačenou individualitou. Jako dítě byl nešťastný, žárlivý. Musel se uzavřít do sebe. Našel si útočiště ve světě knih - ve studiu minulosti. Ta jeho promyšlená rezervovanost a chladnost mohly skrývat značné množství prudkého citu. Celkem chabý motiv, že by finančně získal otcovou smrtí, nebyl přesvědčivý - ani chvilku jsem neuvažoval o tom, že by Filip Leonides zabil svého otce proto, že sám neměl tolik peněz, co by si přál mít. Mohl tu však být nějaký hlubší psychologický důvod, proč si přál otcovu smrt. Filip se vrátil do otcova domu, aby v něm žil, a později se tam přestěhoval Roger následkem bleskové války - a Filip musel mít každý den na talíři, že Roger je u otce na prvním místě... Možná,

že to jeho zmučenou mysl trýznilo natolik, že viděl jediné možné východisko v otcově smrti? Dokonce mohl předpokládat, že z té smrti bude obviněn jeho starší bratr. Roger měl nedostatek peněz - byl na pokraji krachu. Filip mohl věřit, že tento motiv by se mohl zdát dostatečný, aby Roger okamžitě upadl v podezření? Byla Filipova duševní rovnováha porušena natolik, aby ho to přimělo k vraždě?

Řízl jsem se žiletkou do brady a zaklel jsem.

O co se k čertu snažím? Přišít vraždu Sofiinu otci? Kdyby se mi to podařilo, dostal bych se do pěkné kaše! Kvůli tomu si mě sem Sofie určitě nepozvala.

Nebo - kvůli tomu? Něco se skrývalo hned od začátku za Sofiinou naléhavou prosbou. Jestli ji neustále trápilo podezření, že její otec vraždil, nikdy by nesouhlasila s tím, abych si ji vzal v případě, že to podezření je oprávněné. A protože to byla Sofie, dívka ochotná hledět všemu tváří v tvář a se vším se čestně vyrovnat, chtěla znát pravdu, neboť nejistota by mezi nás postavila nekonečnou, trvalou hráz. To ona mi přece řekla: „Dokaž, že ta strašná záležitost, co mi leží v hlavě, není pravdivá - ale jestliže je pravdivá, pak mi dokaž její pravdivost - tak, abych se připravila na to nejhorší a mohla tomu čelit!“

Edith de Havilandová věděla, nebo měla podezření, že Filip je vinen. Co mínila tím „modlářstvím“?

A co chtěla Clemency vyjádřit tím zvláštním pohledem, který na mne vrhla, když jsem se jí zeptal, koho podezírá, a ona odpověděla: „Podezřelými jsou zřejmě Laurence a Brenda, je to tak?“

Celá rodina si přála, aby to byli Brenda s Laurencem, doufala, že by to mohli být Brenda s Laurencem, ale ve skutečnosti nevěřila, že to byli Brenda s Laurencem...

A celá rodina se ovšem mohla mýlit a nakonec to mohli být Brenda s Laurencem.

Nebo, mohl to být Laurence a Brenda ne. - Tohle řešení by bylo mnohem lepší.

Skončil jsem s ošetřením pořezané brady a šel dolů na snídani

plně odhodlán promluvit si s Laurence Brownem, jak to jen půjde.

Teprve při druhém šálku kávy mě napadlo, že tenhle dům na mne taky nějak křivě působí. Taky já jsem si přál odhalit nikoli pravdivé řešení, ale takové, které by mi nejlépe vyhovovalo.

Po snídani jsem prošel halou a vystoupil po schodech nahoru. Sofie mi řekla, že najdu Laurence v učebně, kde vyučuje Eustace a Josefínu.

Na odpočívadle před Brendinými dveřmi jsem zaváhal: Mám zazvonit a zaklepat, nebo rovnou jít dál? Rozhodl jsem se pokládat celý ten dům za nedílný domov Leonidesů a ne jako Brendinu soukromou rezidenci.

Otevřel jsem dveře a vešel dovnitř. Všude byl klid, zdálo se, že tam nikdo není. Po levé straně chodby se nacházely dveře, které vedly do velkého salónu. Byly zavřeny. Napravo byly dvojce otevřené dveře, ty vedly do ložnice a do přilehlé koupelny. Věděl jsem, že je to koupelna sousedící s ložnicí Aristida Leonidese a že tady býval uložen eserin a insulin.

Policie už zde s prohlídkou skončila. Pootevřel jsem dveře a vklouzl dovnitř. Hned mě napadlo, jak snadné by bylo pro kohokoli vyjít sem nahoru a dostat se nepozorovaně do koupelny, ať už přímo z domu nebo odněkud mimo dům.

V koupelně jsem zůstal stát a rozhlížel se kolem. Byla nákladně vybavená, se zapuštěnou vanou a obložená lesklými kachlíky. Po jedné straně umístili různé elektrické přístroje, ohřívač jídla s grilem, konvice na horkou vodu - menší nádobu na vaření, opékač topinek - vše, co mohl komorník starého pána potřebovat. Na stěně visela bíle natřená skříňka. Otevřel jsem ji. Uvnitř jsem viděl lékařské vybavení, dvě lékovky, oční lázeň, oční kapátko a několik tub opatřených štítky. Aspirin, boritý prášek, jódová tinktura, leukoplast, bandáže a podobně. Ve zvláštní přihrádce byla navršena zásoba insulinu, dvě podkožní injekce a čistý líh. V další přihrádce byla tuba označená Tablety - brát jednu nebo dvě v noci podle předpisu. V této přihrádce stála bezpochyby lahvička s očními kapkami. Vše bylo zcela

přehledné, dobře uspořádané a snadno dosažitelné.

Vrah mohl provést s lahvičkami, co chtěl, a potom tiše sejít po schodech dolů a nikdo vůbec nevěděl, že tu byl. To všechno samozřejmě nebylo nic nového, ale přesvědčilo mě to, jak nesnadný úkol měla policie řešit.

„Vyplašte je,“ radil mi Taverner, když jsem s ním naposled hovořil. „Nenechte je ani chvíli v klidu. Vsugerujte jim, že jsme k něčemu dospěli. Bud’me stále středem zájmu. Když se nám to podaří, dříve nebo později náš zločinec přestane nechávat věci tak, jak jsou, a bude se snažit být ještě chytřejší - a potom - ho dostaneme.“

No dobrá, zločinec až dosud na takový přístup nereagoval.

Opustil jsem koupelnu. Ještě tam nikdo nebyl. Když jsem procházel chodbou, míjel jsem po levé straně jídelnu a po pravé Brendinu ložnici a koupelnu. Tam přecházela jedna ze služebných. Dveře do jídelny byly zavřené. Zaslechl jsem za nimi hlas Edith de Havilandové, jak telefonuje s jakýmsi dodavatelem ryb. Do vyššího patra vedlo točité schodiště. Vystoupil jsem po něm nahoru. Věděl jsem, že je tam Editina ložnice a obývací pokoj, dvě další koupelny a pokoj Laurence Browna. Za nimi opět krátké schodiště vedlo dolů do velké místnosti, zřízené nad byty sloužících v zadní části domu. Této místnosti se užívalo jako učebny.

Zůstal jsem stát před dveřmi. Zevnitř byl slyšet mírně zvýšený hlas Laurence Browna.

Asi Josefínin zvyk čenichat musel být nakažlivý. Docela nestoudně jsem se opřel o zárubeň dveří a naslouchal.

Právě probíhala vyučovací hodina dějepisu a období, jehož se týkala, bylo francouzské direktorium.

Chvíli jsem naslouchal a - úžasem jsem rozevřel oči. Zjištění, že Laurence Brown je skvělým učitelem, mě dost překvapilo.

Nevím, proč mě to mělo tolik překvapit. Aristide Leonides si nakonec dovedl vždycky vybrat schopné lidi. Laurence sice zevnějškem připomínal myš, ale měl velký dar vzbudit u svých žáků nadšení a představivost. Dramatičnost thermidoru, výnos

o postavení Robespierrových stoupenců mimo zákon, Barrasova vznešenost, Fouchéova vychytralost - Napoleon jako napůl hladový dělostřelecký poručík - to všechno bylo reálné a živé.

Laurence náhle přerušil výklad a začal klást otázky Eustaceovi a Josefíně. Přiměl je, aby sami zaujali místa nejprve jedné a potom dalších postav historického dramatu.

Z Josefíny, jejíž hlas zněl jako by měla rýmu, toho moc nedostal, ale Eustace mluvil hlasem, který ztratil svůj obvyklý mrzutý tón. Eustace hýřil nápaditostí, inteligencí a projevil dychtivý zájem o historii, který nepochybně zdědil po svém otci.

Potom jsem zaslechl, jak odsouvají židle a šoupají jimi po podlaze. Ustoupil jsem na schodiště a zdánlivě přicházeli, když se dveře otevřely.

Vyšli Eustace s Josefínou.

„Nazdar,“ pozdravil jsem je.

Eustace se na mne překvapeně podíval.

„Máte nějaké přání?“ zeptal se zdvořile.

Josefína, nejevíc o mou přítomnost zájem, proklouzla kolem mne.

„Chtěl bych si jen prohlédnout učebnu,“ dal jsem mu dost chabou odpověď.

„Už jste si ji jednou prohlížel, ne? Hodí se tak opravdu jen pro mrňata.“

Přidržel mi otevřené dveře a já vstoupil.

Laurence Brown stál u tabule. Vzhlédl, začervenal se, zamumlal něco v odpověď na můj pozdrav a spěšně vyšel ven.

„Vylekal jste ho,“ řekl Eustace. „Moc snadno se lekne.“

„Máš ho rád, Eustace?“

„Je, ten je prima. Strašný bulík ovšem.“

„Ale není to špatný učitel?“

„Ne, opravdu je docela zajímavý. Ví toho strašně moc. Nikdy jsem nevěděl, že Jindřich VIII. psal básně samozřejmě Anně Bpleynové - docela slušné básně.“

Chvilí jsme pak spolu probírali taková témata, jako je Starý námořník, Chaucer, politické aspekty křížáckých výprav,

středověký vztah k životu... Pochopil jsem, že za Eustaceovým povýšeným a dost nevrlym chováním se skrývá zvědavý a zdatný intelekt. Pochopil jsem hodně brzy, odkud pramení jeho špatná nálada. Nemoc nebyla pro něho jen strašně zlým zážitkem, ale také frustrací a překážkou právě ve chvíli, kdy se začal radovat ze života.

„Měl jsem příští semestr hrát fotbal - hájil bych domácí barvy. Nedá se to skoro vydržet, zůstat doma a chodit na hodiny s tak otravným mrnětem, jako je Josefína. No ano, je jí teprve dvanáct.“

„Máš pravdu, ale nestudujete přece stejnou látku, že?“

„Ne, ona samozřejmě nedělá vyšší matyku - nebo latinu. Ale taky byste se nechtěl dělit o domácího učitele s holkou.“

Snažil jsem se utiřit jeho poraněnou mužskou ješitnost poznámkou, že Josefína je na svůj věk docela inteligentní děvče.

„Já si myslím, že je strašně hloupá. Přímou blázní po tom, aby něco vypátrala - obchází kolem, do všeho strká nos, dělá si poznámky do malého černého sešitu a předstírá, že toho spoustu objevila. Taková pitomá holka je to, nic víc,“ prohlásil Eustace nadutě. „Děvčata rozhodně nemohou být detektivy,“ dodal. „Řekl jsem jí to. Myslím, že máti to rozhodla správně a čím dřív se Jo spakuje do Švýcar, tím lip.“

„Nebudeš ji postrádat?“

„Postrádat takový mrně?“ řekl Eustace povýšeně. „Samozřejmě že ne. Propánakrále, tenhle barák je za všechny prachy! Máti pořád pendluje mezi námi a Londýnem, vynucuje si, aby poslušní dramatikové pro ni předělávali role a kvůli ničemu se strašně rozčiluje. A otec je zahrabaný ve svých knížkách a někdy ani neslyší, když na něho promluvíte. Nechápu, proč mám být zatížený tak zvláštními rodiči. Pak je tu strýc Roger - vždycky tak dobrý, že vás to až vyděsí. Teta Clemency je bezvadná, neotravuje vás, ale někdy mám dojem, že je trochu cvoklá. Teta Edith ujde, ale je stará. Co se sem vrátila Sofie, trochu to tu zvedlo náladu - i když někdy dost snadno vybuchne. Není tohle divná domácnost, co myslíte? Představte si, že máte

nevlastní babičku tak mladou, že může být vaší tetou nebo starší sestrou. Myslím, že tohle z vás udělá pěknýho blbce.“

Trochu jsem měl pochopení pro jeho pocity. Vzpomněl jsem si (velmi matně) na svou vlastní přecitlivělost v jeho věku. Na hrůzu, kterou jsem pociťoval, když se vyskytlo něco nějak neobvyklého, nebo když se moji blízcí příbuzní nějak odchýlili od normálu.

„Co tvůj dědeček?“ zeptal jsem se. „Měl jsi ho rád?“

Eustaceův obličej dostal zvláštní výraz.

„Dědeček byl rozhodně asociální!“

„V jakém smyslu?“

„Na nic jiného nemyslel než na zisk. Laurence tvrdí, že to je naprosto špatné. A byl to velký individualista. Tohle všechno by se mělo odstranit, nemyslíte?“

„No, on byl odstraněný,“ vyjádřil jsem se dost brutálně.

„Vlastně to bylo dobře, opravdu,“ řekl Eustace. „Nechci být necitelný, ale v tomhle věku nemůžete mít radost ze života!“ „On ji neměl?“

„Nemohl mít. V každém případě bylo na čase, že odešel. Měl...,“ Eustace se zarazil, když se do učebny vrátil Laurence Brown.

Laurence začal nervózně listovat v několika knížkách, ale myslím, že mě koutkem oka pozoroval.

Podíval se na náramkové hodinky a řekl:

„Eustaci, vrať se sem, prosím, přesně v jedenáct. Posledních pár dní jsme toho hodně zanedbali.“

„Jasně, pane.“

Eustace se odšoural ke dveřím a pískaje si vyšel ven. Laurence mi věnoval další ostrý pohled. Párkrát si navlhčil rty. Byl jsem přesvědčený, že se vrátil do učebny jen proto, aby si se mnou promluvil.

Po chvíli, když trochu bezcílně přehazoval knížky z jedné hromady na druhou, předstíraje, že hledá jednu pohřešovanou, konečně promluvil:

„E - jak jsou na tom?“ řekl rozpačitě.

„Kdo?“

„Policie.“

Pokrčil nos. Jako myš v pasti, pomyslel jsem si, jako myš v pasti.

„Policie se mi nesvěřuje,“ řekl jsem.

„Hm. Myslel jsem si, že váš otec je zastupujícím komisařem.“

„To je,“ řekl jsem. „Ale přirozeně by nevyzradil služební tajemství.“

Schválně jsem se vyjádřil tak, aby to znělo důležitě.

„Takže nevíte jak - co - snad...“ Hlas se mu vytrácel.

„Nebudou zatýkat, nebo budou?“

„Pokud vím, tak ne. Ale nemohu vědět, jestli je to opravdu tak, jak si myslím.“

Ať nemají chvilku klid, řekl inspektor Taverner. Vyděste je! No dobrá, Laurence Brown byl vyděšený jaksepatří.

Začal se mi překotně a nervózně svěřovat.

„Nedovedete si představit, jaké to je... to napětí... o ničem nevíte... oni prostě přijdou a odejdou - kladou otázky... otázky, které, zdá se, s případem vůbec nesouvisí...“

Zarazil se. Čekal jsem. Přál si mluvit, dobrá, ať tedy mluví.

„Tehdy jste tu byl, když vrchní inspektor měl tu ohavnou představu? Týkala se paní Leonidesové a mě... Ta představa byla ohavná. Člověk se cítí tak bezmocný. Není schopen předejít tomu, aby si lidé vymýšleli! Všechno je hanebně vylhané. Jen protože ona je - vlastně byla - o tolik let mladší než její manžel. Lidé dovedou vymýšlet strašné věci - strašné věci. Cítím - nemohu se toho pocitu zbavit, že to celé bylo spiknutí“

„Spiknutí? To je zajímavé.“

„Ta rodina, víte. Rodina pana Leonidese nikdy pro mne neměla pochopení. Vždycky byli povzneseni nade vše. Vždycky jsem měl pocit, že mnou opovrhují.“

Začaly se mu třást ruce.

„Jen proto, že byli vždycky bohatí a mocní. Dívali se na mě svrchu. Čím jsem pro ně byl? Jenom soukromým učitelem. Jenom ubožákem, který odmítl nastoupit vojenskou službu. Ale já

odmítl kvůli svědomí. Opravdu kvůli tomu!“

Neřekl jsem nic.

„Tak dobrá,“ vyrazil ze sebe. „Co když jsem měl - strach? Ustrašený voják všechno zbabrá. Kdybych měl plný strachu zmáčkout kohoutek - nepřiměl bych se k tomu. Jak si můžete být jistý, že ten, koho chcete zabít, je nacist? Může to být docela slušný mládenec - nějaký venkovský hoch - o politiku se nikdy nezajímal a najednou ho povolali, aby sloužil vlasti. Věřím, že válka je špatná.“

Stále jsem byl potichu. Věřil jsem, že když nebudu mluvit, dovím se víc, než kdybych s ním souhlasil nebo ho kritizoval. Laurence Brown se přel sám se sebou, a tím se docela pěkně odhalil.

„Všichni se mi tu vysmívali.“ Hlas se mu třásl. „Zdá se, že mám nějakou schopnost, jak sám sebe zesměšnit. Není to proto, že se mi skutečně nedostává odvahy - ale protože jsem všechno vždycky zbabral. Šel jsem do hořícího domu zachránit nějakou ženu, která tam údajně uvízla. Vmžiku jsem omámený kouřem zabloudil a požárníkům to dalo moc práce, než mě našli. Slyšel jsem, jak si povídali, nemoh to ten trouba nechat na nás? Když o něco usiluji, nemá to smysl, všichni jsou proti mně. Ať zabil pana Leonidese kdo chtěl, zařídil to tak, abych já byl tím podezřelým. Někdo ho zabil proto, aby mě zničil.“

„A co paní Leonidesová?“ zeptal jsem se.

Zrudl. Z jeho tváře se vytratil myší výraz a vypadal mužněji.

„Paní Leonidesová je anděl,“ řekl. „Opravdu anděl. Chovala se tak mile, tak laskavě ke svému staříckému manželovi, že to bylo obdivuhodné. Uvádět ji do nějaké spojitosti s podáním jedu je směšné - přímo směšné! A to ten tupý inspektor nepochopí!“

„Je asi pod dojmem případů, s kterými se ve své praxi setkal a v nichž postarší manželé byli otráveni roztomilými mladými ženuškami“, řekl jsem. „Nesnesitelný tupec“, ohodnotil ho Brown zlostně. Přešel ke knihovně v rohu místnosti a začal se přehrabávat y knížkách. Zdálo se, že z něho víc už nedostanu. Pomalu jsem opustil místnost.

Když jsem procházel chodbou, náhle se po levé straně otevřely dveře a málem na mne vletěla Josefína. Měla ušpiněné ruce i obličej a z jednoho ucha jí vlála velká pavučina. „Kdepak jsi byla, Josefíno?“

Nakoukl jsem pootevřenými dveřmi. Vedlo tam pár schodů nahoru do podkrovní obdélníkové místnosti a v šeru bylo vidět několik velkých nádrží. „V komoře s nádržemi na vodu.“ „Proč právě tam?“

Josefína odpověděla stručně a věcně: „Pátrala jsem.“

„Co se dá proboha vypátrat mezi nádržemi na vodu?“ Na to Josefína řekla pouze: „Musím se jít umýt.“ „Řekl bych, že bys opravdu měla.“

Josefína vklouzla dveřmi do nejbližší koupelny. Ještě se ohlédla, aby mi oznámila:

„Řekla bych, že teď je čas na další vraždu, co myslíte?“ „Jak to - na další vraždu?“

„No, v knížkách touhle dobou vždycky bývá druhá vražda. Odkráglujou někoho, kdo něco ví, aby to nemoh říct.“

„Čteš moc detektivky, Josefíno. Ve skutečnosti život není takový. A jestli někdo v tomhle domě něco ví, určitě o tom bude mlčet.“

„Někdy je to něco, o čem neví, že to ví.“ Její odpověď se takřka ztrácela v hluku vody, která prudce vytékala z kohoutku.

Přivřel jsem oči úsilím, abych podivná slova toho děvčete promyslel. Potom jsem nechal Josefínu její očistě a odebral se o patro níž.

Právě když jsem prošel dveřmi na schodiště, ze salónu chvatně vycházela Brenda. Přistoupila až ke mně, položila mi ruku na rameno a podívala se mi do očí.

„Nuže?“ zeptala se. Žádala o informace, stejně jako předtím Laurence, jenže trochu jiným způsobem. A její jediné slovo bylo daleko účinnější.

Potřásl jsem hlavou.

„Nic,“ řekl jsem.

Povzdechla si dlouze.

„Tolik se bojím,“ řekla. „Karle, mám takový strach...“

Byla doopravdy vyděšená. Tady v tom malém prostoru se to přenášelo i na mne. Chtěl jsem ji uklidnit, nějak jí pomoci. Opět jsem měl ten svíravý pocit, že v tomto nepřátelském prostředí se musí cítit strašně osamělá.

Docela dobře by mohla vykřiknout: „Kdo stojí vůbec na mé straně?“

A jakou by dostala odpověď? Laurence Brown? A kým byl koneckonců Laurence Brown? Žádnou spolehlivou oporou. Byl to v jistém smyslu slaboch. Vzpomněl jsem si, jak se předešlé noci oba plížili ze zahrady.

Chtěl jsem jí pomoci. Vážně jsem jí chtěl pomoci. Ale nebylo toho moc, co jsem jí mohl říct nebo pro ni udělat. A v podvědomí jsem měl trapný pocit viny, jako by mě Sofie sledovala opovržlivým pohledem. Vzpomněl jsem si na to, co řekla: „Tak tě dostala.“

Sofie nechápala, nechtěla pochopit Brendinu pozici. Brenda byla osamocená, podezřelá z vraždy a nikdo při ní nestál.

„Zítra dojde k soudnímu řízení,“ řekla Brenda. „Co - co se stane?“

V tomto směru jsem ji mohl uklidnit.

„Nic,“ řekl jsem. „Bude odročeno, aby policie mohla provést další šetření. Ale pravděpodobně to dá zelenou tisku. Zatím se neobjevila v novinách ani zmínka, že nešlo o přirozenou smrt. Leonidesové mají značný vliv. Ale odročené soudní řízení - no, to začne pěkný tanec.“

(Člověk se někdy vyjadřuje divně! Tanec! Proč jsem si vybral právě takové slovo?)

„Budou - budou moc zlí?“

„Být vámi, odmítl bych jim jakýkoli interview. Víte, Brendo, měla byste mít právníka...“ Ucouvla a poděšeně zalapala po dechu. „Ne - ne - ne v tom smyslu, jak si to představujete. Ale někoho, kdo by hájil vaše zájmy a radil vám jak postupovat, co říkat a co dělat a co neříkat a nedělat. Víte, jste strašně moc osamělá,“ dodal jsem.

Stiskla mou paži mnohem pevněji.

„Ano, vy jste to pochopil,“ řekla. „Pomohl jste mi, Karle, pomohl...“

Sestoupil jsem dolů s hřejivým pocitem uspokojení... Potom jsem zahlédl Sofii stojící u vchodu. Měla chladný hlas.

„Kdes byl tak dlouho?“ zeptala se. „Volali tě z Londýna. Otec chce s tebou mluvit.“

„Mám jet do Yardu?“ „Ano.“

„Rád bych věděl, co ode mne chtějí. Neřekli ti to?“ Sofie zavrtěla hlavou. V očích měla strach. Přitáhl jsem ji k sobě. „Netrap se tím, miláčku,“ řekl jsem. „Vrátím se brzy.“

XVII

V otcově pracovně bylo ve vzduchu cítit jisté napětí. Starý pán seděl za svým stolem, vrchní inspektor Taverner se opíral o okenní rám. V křesle pro návštěvníky seděl pan Gaitskill a vypadal vzrušeně.

„... chce to zvlášť důvěrný přístup,“ řekl kysele.

„Ovšem, ovšem,“ konejšil ho otec. „Á, vítej, Karle, pospíšil sis. Vzalo to dost nečekaný obrat.“

„Neodůvodněný,“ řekl pan Gaitskill.

Něco zřejmě velice otrásló tím právníkem. Za ním stál vrchní inspektor Taverner a zubil se na mne.

„Mohu to stručně shrnout?“ řekl otec. „Pan Gaitskill dostal dnes ráno tak trochu překvapující sdělení, Karle. Bylo od pana Agrodopolouse, majitele Delfského restaurantu. Je to velice starý pán, původem Řek a jako mladý muž získal pomoc a přátelství Áristida Leonidese. Zůstal vždycky hluboce zavázán svému příteli a dobrodinci a zdá se, že Aristide Leonides se na něho spoléhal a vkládal v něho velkou důvěru.“

„Nikdy bych nevěřil, že Leonides měl tak podezřívavou a tajnůstkářskou povahu,“ řekl pan Gaitskill. „Byl ovšem v pokročilém věku - dalo by se říct prakticky senilní.“

„Asi se tu dostala ke slovu jeho národnost,“ řekl otec mírně. „Víte, Gaitskille, když je člověk hodně starý, obrací se v duchu k svému mládí a k přátelům z té doby.“

„A to jsem Leonidesovy záležitosti řídil přes čtyřicet let,“ řekl pan Gaitskill. „Abych byl přesný, tak čtyřicet tři let a šest měsíců.“

Taverner se opět zazubil.

„Co se stalo?“ zeptal jsem se.

Pan Gaitskill mi chtěl odpovědět, ale otec ho předešel.

„Pan Agrodopolous poznamenal ve svém sdělení, že se řídil jistými pokyny, které mu dal jeho přítel, Aristide Leonides. Stručně. Asi tak před rokem byl pověřen panem Leonidesem, aby předal zapečetěnou obálku panu Gaitskillovi ihned po smrti

Leonidese. V případě, že pan Agrodopolous zemře dřív, měl tentýž příkaz splnit jeho syn, kmotřenec pana Leonidese.

Pan Agrodopolous se omlouvá za zdržení, ale vysvětluje ho tím, že dostal zápal plic a dozvěděl se o smrti starého přítele teprve včera odpoledne.“

„Ta záležitost je vysloveně amatérská,“ řekl pan Gaitskill.

„Když pan Gaitskill otevřel zapečetěnou obálku a seznámil se s jejím obsahem, pokládal za svou povinnost...“

„Za těchto okolností,“ doplnil pan Gaitskill.

„Abychom se s ním seznámili i my. Jde o poslední vůli, řádně podepsanou a ověřenou a průvodní dopis.“

„Takže poslední vůle se nakonec objevila?“ řekl jsem.

Pan Gaitskill zbrunátněl.

„Není to tatáž poslední vůle,“ vyštěkl. „To není ten dokument, který jsem sepsal na žádost pana Leonidese. Tohle bylo napsáno jeho vlastní rukou, což je pro každého laika tou nejriskantnější věcí. Zdá se, že pan Leonides měl záměr udělat ze mne úplného idiota.“

Vrchní inspektor Taverner se snažil vlít trochu balzámu do převládající hořkosti.

„Byl to velice starý džentlmen, pane Gaitskille,“ řekl. „Víte, když lidé zestárnou, často mívají sklony k podivínství - ne že by byli ztřeštění, ale bývají jen trochu výstřední.“

Pan Gaitskill popotáhl nosem.

„Pan Gaitskill nám zatelefonoval a sdělil nám to hlavní, co obsahuje poslední vůle,“ řekl otec. „Požádal jsem ho, aby sem přišel a vzal s sebou oba dva dokumenty. Zároveň jsem zavolał tebe, Karle.“

Nechápal jsem dost dobře, proč zavolał právě mne. Když se to tak vezme, tak mně do toho vůbec nic nebylo, komu odkázal starý Leonides své jmění.

„Liší se nějak ta poslední vůle?“ zeptal jsem se. „Myslím, jestli rozděluje svůj majetek nějak jinak?“

„Opravdu se liší,“ řekl pan Gaitskill.

Otec na mne upřeně hleděl. Vrchní inspektor Taverner dával

bedlivý pozor, aby se na mne nepodíval. V jistém smyslu jsem se cítil nějak nesvůj... Něco se dělo v jejich hlavách - a bylo to něco, k čemu jsem neměl klíč.

Podíval jsem se tázavě na Gaitskilla.

„Nic mi do toho není,“ řekl jsem. „Ale...“

Odpověděl.

„Testamentární pořízení pana Leonidese není přirozeně žádným tajemstvím. Předpokládal jsem, že je mou povinností předložit fakta nejdřív policii, aby určila, jak mám dál postupovat. Soudím,“ odmlčel se, „že mezi vámi a slečnou Leonidesovou existuje nějaká - řekli bychom dohoda?“

„Doufám, že si ji vezmu,“ řekl jsem, „ale v současné době nebude se zasnoubením souhlasit.“

„Velice správné,“ řekl pan Gaitskill.

Měl jsem na to jiný názor. Ale teď nebyla vhodná doba pro diskusi.

„Touto poslední vůlí,“ pokračoval pan Gaitskill, „datovanou 29. listopadu loňského roku, po upsání sto tisíc liber své manželce, odkazuje pan Leonides absolutně všechn majetek, movitý i nemovitý, své vnučce Sofii Kateřině Leonidesové.“

Vyrazilo mi to dech. Čekal jsem všechno možné, ale určitě ne tohle.

„Nechal celý ten krám Sofii,“ uklouzlo mi. „To je zvláštní. Z jakého důvodu?“

„Vyložil své důvody zcela jasně v průvodním dopise,“ řekl otec. Sebral arch papíru, který ležel před ním na psacím stole. „Nejsou námitky proti tomu, aby si to Karel přečetl, pane Gaitskille?“

„Máte mě ve svých rukou,“ řekl pan Gaitskill chladně. „Ten dopis aspoň dává vysvětlení - a možná taky omlouvá nezvyklé jednání pana Leonidese, i když sám o tom pochybuji.“

Starý pán mi předal dopis. Byl psán drobným, nervózním rukopisem a hodně tmavým inkoustem. Z rukopisu se dala vyčíst povaha a osobitost pisatele. Vůbec to nebyl rukopis starého muže - snad kromě pečlivě vykreslovaného tvaru písmen, který byl

typický pro minulost, kdy se pěstoval krasopis.

Drahý Gaitskille, (bylo psáno) až obdržíte tento dopis, budete se divit a možná, že se urazíte. Mám však své vlastní pohnutky, abych tak jednal, i když vám to může připadat zbytečně tajnůstkářské. Již dlouho věřím v silného jedince. V rodině bývá vždycky jeden silný charakter (poznal jsem to už jako chlapec a nikdy na to nezapomněl) a na něho obvykle připadne povinnost nést břímě a pečovat o zbylou část rodiny. V mé rodině jsem jím byl já. Přijel jsem do Londýna, usadil se tu, podporoval matku a letité prarodiče ve Smyrně, vypros: til jednoho ze svých bratrů z okovů zákona, zabezpečil a ochránil sestru před nešťastným manželstvím, a podobně. Bůh mi byl milostiv, dopřál mi dlouhého života a já se mohl plně věnovat svým dětem a pečovat o ně i o jejich děti. Mnohé z nich mi vzala smrt. Jsem šťasten, že ti, co zůstali, jsou pod mou střechou. Až zemřu, břímě, které jsem nesl, musí přejít na někoho jiného. Přemýšlel jsem, jestli mám rozdělit svůj majetek pokud možno rovnoměrně mezi své drahé - ale kdybych to jak udělal, nakonec by to nevedlo k pravé rovnosti. Lidé se nerodí stejní - aby se vyrovnaly rozdíly mezi nimi, které jsou dílem přírody, musí se obnovit rovnováha. Jinými slovy, někdo musí nastoupit na mé místo, musí vzít na sebe břímě odpovědnosti za zbytek rodiny. Když jsem vše důkladně zvážil, nepokládám za vhodného kandidáta na tuto funkci ani jednoho ze svých synů. Můj nejdražší syn Roger nemá smysl pro obchodní podnikání a ačkoli má milou povahu, je příliš vznětlivý, aby jednal rozvážně. Můj syn Filip je tak nejistý sám sebou, že nedělá nic jiného, než ustupuje ze života. Vnuk Eustace je velice mladý a neřekl bych, že má důvtip a potřebný úsudek. Je nevšímavý, snadno se dá ovlivnit názory jiných, s kterými se seznámí. Zdá se mi, že potřebné kvality má jen vnučka Sofie. Myslí jí to, dobře usuzuje, má odvalu, uvažuje čestně a bez předsudků a domnívám se, že má šlechetnou povahu. Do jejích rukou svěřuji péči o rodinu - a péči o mou laskavou švagrovou, Edith de Havilandovou, za jejíž dlouholetou oddanost rodině jsem hluboce vděčný.

To podává vysvětlení přiloženého dokumentu. Co bude těžší

vysvětlit - nebo spíš vysvětlit vám, můj starý příteli - je podvod, jehož jsem se dopustil. Myslel jsem si, že bude rozumné nedal podnět k dohadům, jak naložím se svými penězi, a vůbec jsem neměl v úmyslu seznámit rodinu s tím, že mou dědičkou má být Sofie. Jelikož oba moji synové mají již na sebe převedeny dost značné částky, nezdá se mi, že mé testamentární pořízení je nějak pokoří.

Abych umlčel zvědavé dohady, požádal jsem vás, abyste mi sestavil poslední vůli. Tuto poslední vůli jsem nahlas přečetl shromážděné rodině. Položil jsem ji na psací stůl, překryl archem pijavého papíru a požádal, aby přišli dva sloužící. Když se dostavili, trochu jsem pijavý papír posunul, abych odkryl spodní část dokumentu. Podepsal jsem se a přiměl je, aby se tam také podepsali. Nemusím vám říkat, že to, co já i oni podepsali, byla poslední vůle, kterou teď předkládám, a ne ta vámi koncipovaná, kterou jsem nahlas přečetl.

Nedoufám ani, že budete mít porozumění pro to, co mě přimělo provést ten trik. Chci vás jen požádat o prominutí, že jsem to před vámi skrýval. Velmi starý muž si rád ponechá svá malá tajemství.

Děkuji Vám, drahý příteli, za píli, s kterou jste se vždycky věnoval mým záležitostem. Vyříd'te Sofii, že ji mám upřímně rád. Požádejte ji, aby pečovala o rodinu a chránila ji před zlem.

Upřímně Váš Aristide Leonides.

Četl jsem tento pozoruhodný dokument se stále vzrůstajícím zájmem.

„To je zvláštní,“ řekl jsem.

„Strašně zvláštní,“ řekl pan Gaitskill, vstávaje. „Opakuji, mám ten dojem, že můj starý přítel, pan Leonides, měl důvěřovat mně.“

„Gaitskille,“ řekl otec, „starý pán měl jednu vrozenou vlastnost, rád si stílel z lidí. Bavilo ho, když udělal nějaký podtrh, jestli to tak mohu říct.“

„Máte pravdu,“ přisvědčil vrchní inspektor Taverner. „Byl poťouchlík k pohledání!“ Jeho tón prozrazoval, že mu to bylo

spíš sympatické než nikoliv.

Gaitskill vypochoďoval bez známek uklidnění. Jeho profesionální cítění bylo hluboce raněno.

„Bylo to pro něho tvrdé,“ řekl Taverner. „Gaitskill, Callum Gaitskill je úctyhodná firma. Když starý Leonides prováděl nějakou pochybnou transakci, nebylo to nikdy prostřednictvím této firmy. Na to měl půl tuctu jiných právníků, kteří za něho jednali. Ten v tom doved chodit! Byli jsme bláhoví! Když na to přijde, jediným člověkem, který mohl zneužít poslední vůle, byl náš staroušek sám. Jenže nás nikdy nenapadlo, že by to mohl chtít udělat!“

Vzpomněl jsem si na Josefínin bohorovný úsměv, když řekla:

„Nejsou ti policajti hloupí!“

Ale Josefína přece nebyla při tom, když se četla poslední vůle. A i kdyby poslouchala za dveřmi (čemuž bych byl ochoten věřit), sotva by uhádla, co její dědeček provádí. Proč tedy to nadřazené chování? O čem věděla, co ji přimělo říct, že policajti jsou hloupí? Nebo se zase jen předváděla?

Náhle jsem si uvědomil ticho, které se rozhostilo v místnosti, a prudce jsem vzhlédl. Oba dva, otec i Taverner, na mě hleděli. Nevím, co mě k tomu přimělo, ale najednou jsem provokativně vyhrkl:

„Sofie o tom neměla ani zdání! Nevěděla vůbec nic.“

„Ne?“ řekl otec.

Nerozeznal jsem v té chvíli dost dobře, jestli je to souhlas nebo otázka. „Určitě ji to ohromí!“ „Ano?“ „Ohromí!“

Nastala pauza. Náhle na otcově psacím stole zazvonil telefon. Měl až pronikavý zvuk.

Otec zvedl sluchátko - poslouchal a potom řekl: „Přepojte ji.“

Podíval se na mne.

„Je to tvá dívka. Chce nám něco říct. Něco naléhavého.“

Vzal jsem si sluchátko.

„Sofie?“

„Karle? Jsi to ty? Jde o - Josefínu!“ Měla nepatrně rozechvělý hlas.

„Co je s Josefínou?“

„Dostala ránu do hlavy. Má otřes. Je - je na tom dost špatně...

Možná, že se z toho nedostane...“

Obrátil jsem se k otci a Tavernerovi.

„Josefína byla omráčena,“ řekl jsem.

Otec převzal ode mne sluchátko. Když ho měl v ruce, řekl ostře:

„Upozorňoval jsem vás, abyste na to dítě dávali pozor...“

XVIII

Bezodkladně jsme s Tavernerem ujížděli rychlým policejním vozem jako o závod směrem na Swinly Dean.

Vzpomněl jsem si, jak se Josefína náhle objevila mezi cisternami a jak lehkomyšlně pronesla, že „je tak čas na druhou vraždu.“ To ubohé dítě nemělo potuchy, že by se pravděpodobně samo mohlo stát obětí „té druhé vraždy.“

Akceptoval jsem plně výtku, kterou mi otec mlčky připsal. Měl jsem samozřejmě na Josefínu dávat pozor. I když já ani Taverner jsme nenarazili na žádnou skutečnou stopu k traviči starého Leonidese, Josefína pravděpodobně ano. To, co jsme pokládali za dětské hloupůstky a „předvádění se,“ mohlo velmi dobře být něčím zcela jiným. Josefína, jejímž oblíbeným sportem bylo slídění a čmuchání, si mohla uvědomit z nějaké kusé informace, že sama nemůže odhadnout její skutečnou cenu.

Vzpomněl jsem si na okamžik, kdy v zahradě zapraskala větev.

Tehdy jsem tušil, že někde nablízku číhá nebezpečí. Také jsem se podle toho choval, ale později mi mé podezření připadalo melodramatické a nereálné. Teď jsem si ale uvědomil, že šlo o vraždu a že ať už ji spáchal kdokoli, dává v sázku svůj krk. Logicky týž člověk by neváhal zopakovat zločin, kdyby mu to zajistilo bezpečí.

Magda možná nějakým záhadným mateřským instinktem vycítila, že Josefíně hrozí nebezpečí, a to ji snad přimělo k náhlému horečnému spěchu, aby dostala dítě do Švýcar.

Sofie vyšla, aby nás přivítala. Dozvěděli jsme se, že Josefínu převezla sanitka do všeobecné nemocnice. Doktor Grey jim oznámí hned, jak to bude možné, výsledek rentgenologického vyšetření.

„Jak se to stalo?“ zeptal se Taverner.

Sofie nás vedla kolem domu na malý opuštěný dvorek. V jednom koutě byly pootevřené dveře.

„Je tu něco jako prádelna,“ vysvětlovala Sofie. „Tady v spodní

části dveří je vyřezaný otvor pro kočky a Josefína si do něho často stoupala a houpala se sem a tam.“

Vzpomněl jsem si, jak jsem se sám v mládí houpával na dveřích.

Prádelna byla malá a dost tmavá. Byly tam naskládány dřevěné bedny, pár starých hadic, trochu zapomenutého zahradního náradí a nějaký rozbitý nábytek. Přímo uprostřed dveří na zemi ležel mramorový klín k zajištění otevřených vrat, měl podobu lva.

„To je dveřní zarážka z hlavního vchodu,“ vysvětlovala Sofie. „Někdo ji musel položit nahoru na dveře do rovnováhy.“

Taverner se dotkl rukou horního okraje dveří. Byly to nízké dveře, převyšovaly ho přibližně jen o jednu stopu.

„Prostoduchá past,“ řekl.

Na zkoušku rozkýval dveře sem a tam. Potom se sklonil k mramorovému špalku, ale nedotkl se ho.

„Bral to někdo do ruky?“

„Ne,“ řekla Sofie, „určitě bych nikomu nedovolila, aby se toho dotkl.“

„Zcela správně. Kdo našel Josef inu?“

„Já. Nepřišla v jednu hodinu na oběd. Nannie ji volala. Asi čtvrt hodiny předtím prošla kuchyní a Nannii řekla, že si bude hrát na dvorku s míčem, nebo se houpat na dveřích. Šla jsem pro ni.“

Sofie se odmlčela.

„Říkáte, že si tak obvykle hrála? Kdo o tom věděl?“

Sofie pokrčila rameny.

„Myslím, že asi každý v tomhle domě.“

„Kdo ještě užíval prádelny? Zahradníci?“

Sofie zavrtěla hlavou.

„Sotva tam kdy někdo z nich zajde.“

„A na tenhle malý dvorek není z domu vidět?“ ověřoval si Taverner. „Kdekdo mohl vyklouznout z domu nebo obejít průčelí a nastrojit tu past. Ale mohlo to být riskantní...“

Odmlčel se, hleděl na dveře a lehce s nimi pohyboval sem

a tam.

„Ani trochu spolehlivé. Zásah nebo minutí cíle. Spíš minutí než zásah. Josefína měla však tu smůlu. U ní to byl zásah.“

Sofie se zachvěla.

Upřeně hleděl na podlahu. Bylo na ní několik stop po tupém úderu.

„Zdá se, že to někdo nejdřív zkoušel... aby se přesvědčil, kam to spadne ... Úder asi nebyl v domě slyšet.“

„Ne, nic jsme neslyšeli. Nenapadlo nás, že něco není v pořádku. Až když jsem šla ven a našla ji tu ležet obličejem k zemi - ruce i nohy roztažené...“ Sofiin hlas se trochu chvěl. „Ve vlasech měla krev.“

„To je její šátek na krk?“ Taverner ukázal na kostkovaný vlněný šál ležící na zemi.

„Ano.“

Použil šátku a opatrně zvedl mramorový špalek.

„Mohly by tu být otisky prstů,“ podotkl, ale znělo to dost beznadějně. „Spíš asi ten, kdo to udělal, byl - opatrný.“ Obrátil se ke mně. „Co si tu prohlížíte?“

Díval jsem se na dřevěnou kuchyňskou židli s rozlámaným opěradlem, která byla mezi ostatním haraburdím. Na sedadle měla zbytky hlíny.

„Zvláštní,“ řekl Taverner. „Někdo si stoupl na tu židli se zablácenýma botama. Proč asi?“ Potřásl hlavou. „V kolik hodin přesně jste ji našla, slečno Leonidesová?“

„Muselo být pět minut po jedné.“

„A vaše Nannie ji viděla asi dvacet minut předtím vyjít ven. Kdo byl tím posledním, kdo se zdržoval v prádelně dřív, než se tam objevila Josefína?“

„Nemám zdání. Pravděpodobně Josefína sama. Víím, že se dnes ráno po snídani Josefína na těch dveřích houpala.“

Taverner přikývl.

„Takže mezi tou dobou někdo nastražil past. Podle vás ten kousek mramoru je dveřní zarážka, které užíváte u hlavního vchodu? Nezačali jste tu zarážku postrádat? A nevzpomínáte si

kdy?“

Sofie zavrtěla hlavou.

„Asi ji nikdo dnes nepostrádal. Používali jsme ji pochopitelně jen tehdy, když jsme chtěli, aby dveře zůstaly otevřené. A dnes byly celý den zavřené, protože se ochladilo.“

„Nemáte zdání, kde se dnes ráno všichni zdržovali?“

„Já jsem byla na procházce. Eustace a Josefína měli až do půl dvanácté vyučování - s přestávkou o půl jedenácté. Otec byl asi celou dobu ráno v knihovně.“ „A matka?“ „Právě vycházela z ložnice, když jsem se vracela z procházky - bylo asi čtvrt na jednu. Ta nevstává moc časně.“

Šli jsme zpátky do domu. Doprovodil jsem Sofii do knihovny. Jako obvykle tam seděl v křesle Filip a vypadal bledě a vyčerpaně. U nohou se mu choulila Magda a tiše plakala. Sofie se zeptala:

„Už se ozvali z nemocnice?“

Filip zavrtěl hlavou.

Magda zavzlykala.

„Proč mě nenechali, abych ji doprovázela? Moje děťátko - moje směšné, ošklivé děťátko. Říkávala jsem jí, že je podvržené dítě, a zlobila ji tím. Jak jsem mohla být tak krutá? Teď nám umře. Víím, že umře.“

„Utiš se, drahá,“ řekl Filip. „Utiš se.“

Vycítil jsem, že v rodinném prostředí plném úzkosti a žalu není pro mne místo. Nenápadně jsem se vytratil a vyhledal Nannii. Seděla v kuchyni a tiše stkala.

„Zasloužila jsem si to, pane Karle, za všechny ty ošklivé věci, co jsem si myslela. Za to všechno jsem si to zasloužila.“

Nesnažil jsem se přijít na kloub tomu, co tím mínila.

„V tomto domě panuje zlo. Je tady zakořeněno. Nepřála jsem si ho poznat nebo tomu uvěřit. Někdo zabil našeho pána a tentýž člověk chtěl zabít Josefínu.“

„Proč by se snažil zabít Josefínu?“

Nannie odtáhla od oka růžek kapesníku a pronikavě se na mne podívala.

„Víte moc dobře, jaká byla, pane Karle. Ráda o všem věděla. Vždycky byla taková, už jako maličké děcko. Skrývala se pod stolem v jídelně, poslouchala, co si služky povídají, a pamatovala si to, aby je mohla vydírat. Chtěla mít pocit důležitosti. Víte, bylo to tak, naše paní ji přehlížela. Nebyla hezké dítě jako ty dvě ostatní. Vždycky to bylo takové ošklivé mrně. Naše paní jí říkávala podvržené dítě. Tohle paní vyčítám, protože podle mne to dítě kvůli tomu zahořklo. A nějakým zvláštním způsobem si znepřátelilo lidi tím, že o nich leccos vypátralo a dalo jim na vědomí, že to ví. A to není opatrné, když je tu nablízku travič!“

Ne, to nebylo opatrné. A přivedlo mě to na jinou myšlenku. Zeptal jsem se Nannie: „Nevíte, kde měla malý černý sešit - takový zápisník, do kterého si všechno zaznamenávala?“

„Vím, co máte na mysli, pane Karle. Nadělala s tím hodně tajností. Viděla jsem ji, jak má tužku v puse, píše do toho sešitu a opět tužku cucá. „Nedělej to“, řekla jsem jí, „otrávíš se olovem“, a ona na to „ale ne, neotrávím, protože v tužce není žádné olovo. Je v ní grafit“, ačkoli nechápu, proč by tam nemělo být, když se přece říká tužka, a z toho jasně vyplývá, že je v ní olovo.“

„Snad je to tak,“ souhlasil jsem. Ale ve skutečnosti měla pravdu. (Josefína měla vždycky pravdu!) „Co je s tím zápisníkem? Nevíte, kde ho měla?“ „Nemám ani zdání, pane. Byla to jedna z věcí, s kterou se nikomu nesvěřovala.“ „Neměla ho u sebe, když jste ji našli?“ „Ach ne, pane Karle, u sebe neměla žádný zápisník.“ Sebral někdo ten zápisník? Nebo ho měla schovaný ve svém pokoji? Napadlo mi, že bych se tam měl jít podívat.

Nevěděl jsem přesně, kde má Josefína svůj pokoj a když jsem váhavě postával na chodbě, dolehl ke mně Tavernerův hlas: „Pojďte sem, do dětského pokoje. Viděl jste už někdy něco takového?“

Překročil jsem práh a zůstal stát jako sloup.

Pokojík vypadal, jako by se přes něj přehnalo tornádo. Z prádelníku byly vytaženy všechny zásuvky a jejich obsah

vysypán na podlahu. Z postýlky byly staženy matrace a lůžkoviny. Vlněné pokrývky byly naházeny na hromadu. Židle byly obráceny nohama vzhůru, obrazy sňaty ze stěn a fotografie vytrženy z rámců.

„Proboha,“ zvolal jsem. „Co tohle mělo za smysl?“

„Co myslíte?“

„Někdo něco hledal.“

„Přesně tak.“

Rozhlédl jsem se kolem a překvapeně hvízdal.

„Ale proboha kdo - těžko sem mohl někdo přijít a tohle všechno udělat, aby ho ani neslyšeli - ani neviděli?“

„Proč ne? Paní Leonidesová bývá ráno v ložnici, dělá si manikýru, telefonuje si s přáteli a chystá si garderobu. Filip sedí v knihovně a listuje v knihách. Chůva je v kuchyni, loupe brambory a čistí fazole. V rodině, kde každý zná zvyky toho druhého, je to dost jednoduché. A řeknu vám jedno. Tuhletu prácičku mohl udělat každý v domě - nastražit past na zvědavou dívku a vyplenit její pokoj. Ale byl to někdo, kdo pospíchal, kdo neměl moc času, aby v klidu hledal.“

„Někdo v domě, říkáte?“

„Ano, prověřil jsem si to. Každý vykazuje nějaký čas, který se nedá doložit. Filip, Magda, chůva, vaše děvče. Nahoře je to stejné. Brenda strávila větší část rána sama. Laurence a Eustace měli půlhodinovou pauzu - od půl jedenácté do jedenácti - strávil jste tu dobu částečně s nimi - ale ne docela. Slečna de Havilandová byla sama v zahradě. Roger byl ve své studovně.“

„Jen Clemency byla pracovně v Londýně.“

„Ne, ani ona se z toho nevyvlíkně. Zůstala dnes doma, že ji bolí hlava - a kvůli té bolesti hlavy byla sama ve svém pokoji. Každý z nich - zatraceně každý z nich! A nevím kdo! Nemám zdání. Kdybych věděl, co tu hledali...“

Očima bloudil po zpustošeném pokoji...

„A kdybych věděl, jestli to našli...“

Najednou jsem si na něco vzpomněl...

A zrovna v tu chvíli se mě Taverner zeptal:

„Co dělalo to dítě, když jste je naposledy viděl?“

„Počkejte,“ řekl jsem.

Vypadl jsem z pokoje a běžel po schodech nahoru. Prošel jsem dveřmi po levé straně a dostal se do hořejšího patra. Otevřel jsem dveře od místnosti s nádržemi na vodu, vystoupil dva schody uvnitř a rozhlížel se kolem se sehnutou hlavou, protože strop byl nízký a svažoval se k jedné straně.

Když jsem se zeptal Josefíny, co tu dělá, řekla, že „dělá detektiva.“

Nechápu, co se dalo vypátrat v pavučinami pokryté mansardě, plné nádrží na vodu. Ale taková podkrovní místnost by mohla sloužit za dobrý úkryt. Pokládal jsem za pravděpodobné, že Josefína tu něco ukryla, něco, o čem moc dobře věděla, že jí to nepatří. Jestli je to tak, nalézt tu věc by mi nemělo trvat dlouho.

Strávil jsem tím jen tři minuty. Objevil jsem krabici s dopisy zabalenou do kousku hnědého papíru, pečlivě skrytou za největší nádrž, odkud ke zvláštní atmosféře tohoto místa přispíval tajuplný syčivý zvuk.

Přečetl jsem si první dopis.

Ach, Laurenci, můj miláčku, moje jediná láska... Bylo to tak báječné včera večer, když jsi mi citoval tu báseň. Věděla jsem, že byla určena mně, i když jsi se na mě nepodíval. Aristide řekl „dobře čtete verše“. Jsem přesvědčena, drahý, že se brzy všechno vyplní. Budeme rádi, že se to nikdy nedozvěděl, že zemřel šťastný. Byl ke mně dobrý. Nechci, aby trpěl. Ale skutečně si myslím, že to nemůže být žádný požitek žít po osmdesátce. Já bych nechtěla! Brzy budeme navždy spolu. Jak to bude báječné, až ti budu moct říkat: Můj drahý, drahý manželi... Nejdražší, byli jsme stvořeni jeden pro druhého. Miluji tě, miluji tě, miluji tě - konec naší lásky je v nedohlednu, cítím...

Bylo toho tam mnohem víc, ale nechtěl jsem číst dál. Neradostně jsem šel po schodech dolů a svěřil balíček do rukou Tavernera.

„Je možné, že tady to hledal náš neznámý přítel,“ řekl jsem. Taverner si přečetl několik pasáží, hvízdal a probíral se ostatními

dopisy.

Pak se na mne podíval s výrazem kočky, která vylízala tu nejlepší smetanu.

„Dobrá,“ řekl klidně. „Tohle pěkně zavaří paní Brendě Leonidesové. A panu Laurenci Brownovi. Tak přece to byli oni, po celou tu dobu...“

XIX

Připadá mi to zvláštní, když se ohlédnu zpátky, jak najednou a zcela vyprchal můj soucit a sympatie k Brendě Leonidesové objevením jejích dopisů, dopisů, které napsala Laurenci Brownovi. Snad moje ješitnost nesnesla odhalení, že se Brenda s bláznivou zaslepeností cukrovala s Laurencem Brownem a záměrně mi lhala? Nevím. Nejsem žádný psycholog. Věřím spíš tomu, že prameny mé sympatie vysušilo pomyšlení na ubohou malou Josefínu.

„Podle mého tu přihlouplou past nastražil Brown,“ řekl Taverner, „vysvětlilo by to, co mě trochu mátl.“ „Co vás mátl?“

„No, bylo to provedeno takovým zženštilým způsobem. Podívejte, řekněme, že to dítě se zmocnilo těch dopisů - dopisů, které jsou absolutně usvědčující! První věc, kterou uděláte, budete se je snažit dostat zpátky, ale vy je nemůžete dostat zpátky, protože je nemůžete najít. Zbývá vám jen jedno, zabránit tomu děcku, aby v tom dál pokračovalo. Jednu vraždu jste už spáchal a nemáte zábrany spáchat další. Víte, že se ráda houpe na dveřích u opuštěného dvorku. Nejideálnější by bylo počkat za dveřmi, až přijde, a srazit ji pohrabáčem, železnou tyčí nebo kusem vodovodní trubky. Všechno je tam po ruce. Proč manipulovat s mramorovým lvíčkem položeným na horním okraji dveří, který ji stejně tak může jako nemusí zasáhnout a i když na ni padne, nemusí ji jaksepatří vyřídit. Ptám se vás - proč?“ „No dobrá,“ řekl jsem, „Jakou máte na to odpověď?“ „Zpočátku mě napadla jen jedna věc, že někdo to chtěl sladit se svým alibi. Někdo chtěl mít parádní alibi na dobu, kdy byla Josefína sražena. Tahle domněnka však neobstojí, protože za prvé nikdo pravděpodobně nemá žádné alibi a za druhé někdo je povinen dohlížet na to dítě během oběda a ten by tu prostoduchou past s mramorovým špalkem objevil a celý způsob provedení bychom měli jako na talíři. Kdyby ovšem vrah odstranil ten špalek dříve, než dítě našli, pak by nás to mohlo zmást. Ale jak, to celé nedává

žádný smysl.“

Rozhodil ruce.

„A k jakému vysvětlení jste dospěl teď?“

„Hraje tu roli charakteristická osobní zvláštnost toho, kdo to provedl. Osobní vlastnost Laurence Browna. Nemá rád násilí, nemůže se přinutit k tomu, aby prováděl fyzické násilí. Nedokázal by stát za dveřmi a praštit to dítě do hlavy. A tak narychlo nastraží past a odejde, aby neviděl, co se stane.“

„Ano, to chápu,“ řekl jsem. „Opakuje se zase eserin v lahvičce s insulinem?“

„Přesně tak.“

„Myslíte, že to udělal a Brenda o tom nevěděla?“

„Vysvětlovalo by to, proč nezahlodila insulinovou lahvičku. Mohli to ovšem spolu dohodnout - nebo mohla úplně sama vymyslet ten trik s jedem - docela příjemná smrt pro jejího starého manžela, a to všechno v nejlepším úmyslu! Ale vsadím se, že tu past nenastražila. Ženy mají vždycky nedůvěru k funkci mechanismů. A mají pravdu. Podle mě s eserinem to byl její nápad, ale přiměla svého oblouzeného otroka, aby to provedl. Patří mezi ty, kteří to obvykle zařídí tak, aby se vyhnuli nějaké problematické činnosti. Potom si uchovají neposkvrněné svědomí.“

Odmlčel se a pokračoval:

„Myslím, že s těmi dopisy budeme mít pro korunního prokurátora případ. Budou to muset hezky jasně vysvětlit! Potom, dostane-li se z toho to děcko, všechno bude v nejlepším pořádku. Vrhł na mne pohled. „Jaký je to pocit, když je člověk zasnoubený s miliónem liber sterlingů?“

Zarazil jsem se. Zapomněl jsem v rozruchu posledních pár hodin úplně na tu objevenou poslední vůli.

„Sofie to dosud neví“, řekl jsem. „Chcete, abych jí to pověděl?“

„Domnívám se, že Gaitskill zítra šetrně sdělí špatné, vlastně pro někoho radostné zprávy po soudním řízení.“ Taverner se odmlčel a zamyšleně se na mne podíval.

„Rád bych věděl, jak na to bude reagovat rodina,“ řekl.

XX

Soudní řízení probíhalo zcela podle mé předpovědi. Na žádost policie bylo odročeno.

Měli jsme dobrou náladu, protože noc předtím přicházely z nemocnice zprávy, že Josefínino poranění není tak vážné, jak jsme se obávali, a že se holčička rychle uzdraví. Doktor Grey řekl, že momentálně nesmí přijímat žádné návštěvy, ani svou matku.

„Zvlášť ne svou matku,“ zašeptala mi Sofie. „Objasnila jsem to doktoru Greyovi. Naštěstí i on naši matku dobře zná.“

Musel jsem se zatvářít dost nejistě, protože Sofie řekla prudce:

„Proč se tak tváříš?“ „No - matka by jistě...“

„Baví mě, že máš ještě pár roztomilých, staromódních představ, Karle. Ale nevíš dost dobře, čeho všeho je teď matka schopná. Náš drahoušek za to nemůže, ale jednoduše by se to neodbylo bez velkého dramatického výstupu. A dramatické scény nejsou nejlepší pro toho, kdo se zotavuje z poranění hlavy.“

„Ty myslíš opravdu na všechno, moje drahá.“ „No, někdo teď musí logicky uvažovat, když dědeček odešel.“

Podíval jsem se na ni zamyšleně. Došlo mi, že bystrost starého Leonidese zůstala uchována. Tíha jeho povinností tím přešla na Sofiiria bedra.

Po soudním řízení nás Gaitskill doprovodil zpátky ke Třem štítům. Odkášlal si a pronesl důležitě:

„Mám za úkol seznámit vás všechny s jistým sdělením.“

Rodina se proto shromáždila v Magdině salónu. Cítil jsem v tu chvíli celkem příjemné uspokojení člověka v zákulisí.

Věděl jsem předem, co Gaitskill řekne. Připravil jsem se, abych si přesně všiml, jak na tu zprávu budou jednotliví členové rodiny reagovat.

Gaitskill mluvil stručně a rezervovaně. Podařilo se mu Potlačit jakýkoli osobní pocit a rozmrzelost. Nejdříve přečetl dopis Aristide Leonidese a potom samotnou poslední vůli. Bylo strašně zajímavé dívat se kolem. Přál jsem si Jen abych měl najednou oči

všude.

Brendě a Laurenci jsem ani moc pozornosti nevěnoval. Tato poslední vůle poskytovala Brendě stejné finanční zajištění jako ta předcházející. Soustředil jsem se v první řadě na Rogera a Filipa, a potom na Magdu a Clemency.

Můj první dojem byl, že se všichni chovají velmi dobře.

Filip měl pevně sevřené rty, krásnou hlavu opřenou o vysoké opěradlo křesla, na kterém seděl. Neřekl ani slovo.

Magda naopak promluvila hned, jak pan Gaitskill skončil, a její sytý, pronikavý hlas se zavlnil nad jeho matnými tóny, jako když příliv zaplaví drobnou říčku.

„Sofie, drahoušku - jak je to výjimečné - jak romantické. Představte si našeho starouška, jak byl vychytralý a jak dovedl klamat - docela jako roztomilé staré děťátko. Nedůvěřoval nám? Myslel si, že bychom se zlobili? Nikdy se nezdálo, že má radši Sofii než nás ostatní. Ale vskutku je to vzrušující.“

Magda náhle lehce vyskočila, přetancila k Sofii a poklonila se jí velkolepým dvorným pukrletem.

„Paní Sofie, vaše chudobná a zlomená stará matička vás prosí o almužnu.“ Hlas se jí zabarvil cockneyským kňučivým přízvukem. „Měla byste pro mne měďák, drahoušku? Vaše máti by šla ráda do bijáku.“

Rukou sevřenou v spár škubala neodbytně před Sofií.

Filip, aniž by se pohnul, pronesl sevřenými rty:

„Prosím tě, Magdo, nemáš žádný důvod dělat ze sebe zbytečně šaška.“

„Ale Roger,“ vykřikla Magda a náhle se otočila k Rogerovi. „Chudinka Roger. Staroušek se chystal, že ho zachrání a dříve než to mohl udělat, zemřel. A teď Roger nedostane vůbec nic. Sofie,“ stala se pánovitou, „jednoduše musíš s Rogerem něco udělat.“

„Ne,“ ozvala se Clemency. Postoupila krůček dopředu. V obličeji měla vzdorovitý výraz. „Nechceme nic. Vůbec nic.“

Roger přešel k Sofii šouravým krokem jako velký roztomilý medvěd.

Láskyplně ji vzal za ruce.

„Nechci ani penny, moje dívenko. Hned, jak se ta záležitost vyjasní - nebo utichne, k čemuž to spíše směřuje, nevím - odjedeme s Clemency do Západní Indie a budem tam žít prostým životem. Kdyby mě okolnosti dohnaly až do krajnosti, obrátím se na hlavu rodiny“ - podmanivě se na ni zazubil - „ale do té doby nechci ani penny. Doopravdy jsem velice skromný člověk, drahá - zeptej se Clemency, že je to tak.“

Náhle do toho nečekaně vpadl hlas Edith de Havilandové.

„To všechno je moc hezké,“ řekla. „Měl bys však věnovat trochu pozornosti tomu, jak se teď věci jeví. Když zkrachuješ, Rogere, a odplížíš se potom někam na konec světa, aniž by ti Sofie podala pomocnou ruku, bude kolem toho spousta zlomyslných řečí a to nebude Sofii příjemné.“

„Copak záleží na veřejném mínění?“ zeptala se povzneseně Clemency.

„Víme, že tobě na něm nezáleží, Clemency,“ řekla Edith de Havilandová ostře, „ale Sofie žije v tomto světě. Je to děvče s dobrou hlavou a dobrým srdcem a vůbec nepochybuji o tom, že Aristide to udělal zcela správně, když vybral ji, aby rozhodovala o rodinném jmění - i když opomenutí dvou synů během jejich života snad neodpovídá našim anglickým tradicím - ale mám ten dojem, že by to bylo neblahé, kdyby se o Sofii rozneslo, že se tady v tom případě chová lakotně - a že nechá Rogera zkrachovat, aniž by se snažila mu nějak pomoci.“

Roger přistoupil ke své tetě, objal ji a přitiskl k sobě. „Teto Edith“, řekl. „Jsi náš drahoušek a vždycky houževnatě bojuješ za to, co považuješ za správné, ale vůbec nic nechápeš. Já a Clemency víme, co chceme - a co nechceme!“ Clemency, již se náhle na hubených lících objevily barevné flíčky, stála a vyzývavě na ně hleděla.

„Žádný z vás nerozumí Rogerovi,“ řekla. „Nikdy jste mu nerozuměli! Asi mu nikdy nebudete rozumět? Půjďme, Rogere.“

Odešli z pokoje, právě když pan Gaitskill začal odkašlávat a srovnávat papíry. Na tváři měl výraz hlubokého nesouhlasu.

Předchozí výstup se mu vůbec nelíbil. To bylo jasné.

Nakonec jsem se podíval na Sofii. Stála zpříma a ztepile u krbu s bradičkou vystrčenou nahoru a s vyrovnaným pohledem. Zdědila právě ohromný majetek, ale musel jsem myslet hlavně na to, jak se teď bude cítit osamělá. Mezi ní a její rodinou byla postavena hráz. Napříště se s nimi bude rozcházet v názorech a tušil jsem, že už je si toho vědoma a vyrovnává se s tím. Starý Leonides na ni uvalil těžké břímě - věděl to a ona to taky věděla. Věřil, že má dost silná bedra, aby tu tíhu unesla, ale právě teď mi jí bylo nevýslovně líto.

Dosud ještě nepromluvila - neměla k tomu opravdu příležitost, ale teď na ní budou brzy vyžadovat, aby něco řekla. Už za náklonností, kterou jí projevila rodina, jsem mohl vycítit skryté nepřátelství. Dokonce i v Magdině graciézním předvádění bylo podle mé představy trochu škodolibosti. A byly tu další temné spodní proudy, které se dosud nedostaly na povrch.

Odkašlávání pana Gaitskilla ustoupilo preciznímu a uměřenému projevu.

„Dovolte mi, abych vám pogrataloval, Sofie,“ řekl. „Stala jste se velice bohatou ženou. Neradil bych vám, abyste jednala nějak - eh - zbrkle. Předem vám mohu vyplatit v hotovosti, kolik potřebujete na běžné výdaje. Budete-li si přát, můžeme probrat vaše plány do budoucna, rád vám poskytnu podle svých schopností tu nejlepší radu. Až vám zbude dost času, abyste si důkladně všechno rozvážila, sdělte mi to a navštivte mě v Lincolns Inn.“

„Roger,“ začala umíněně Edith de Havilandová.

Pan Gaitskill se do toho rychle vložil.

„Roger se musí o sebe postarat sám,“ řekl. „Je to dospělý muž - myslím, že je mu čtyřiapadesát. A Aristide Leonides rozhodl docela správně, víte. Roger není žádný obchodník. A nikdy nebude.“ Podíval se na Sofii. „Jestli opět postavíte Sdružené pohostinství na nohy, nemějte žádné iluze, že Roger ten podnik může úspěšně řídit.“

„Ani ve snu by mě nenapadlo postavit Sdružené pohostinství

opět na vlastní nohy,“ řekla Sofie.

Bylo to po prvé, kdy promluvila. Měla odměřený a rozhodný hlas.

„Udělat to by bylo proti zdravému rozumu,“ dodala.

Gaitskill na ni hleděl se svráštěným obočím a usmíval se pod vousy. Potom se s každým rozloučil a odešel.

Chvilku bylo ticho, všichni si uvědomili, že rodina osaměla.

Potom se Filip upjatě zvedl.

„Musím se vrátit do knihovny,“ řekl. „Ztratil jsem spoustu času.“

„Otče...“ Sofie mluvila nejistě, téměř prosebně.

Cítil jsem, jak se chvěje a couvá, když na ni Filip upřel svůj chladný, nepřátelský pohled.

„Musíš mi prominout, že jsem ti negratuloval,“ řekl. „Ale dost mě to šokovalo. Nikdy bych nevěřil, že mě otec tak poníží - že přehlédne, jak jsem mu byl celý život oddán - ano, oddán.“

Poprvé v něm zvítězila lidská přirozenost a rozlomila krunýř ledového sebeovládání.

„Bože můj,“ zaúpěl. „Jak mně to mohl udělat? Vždycky se choval vůči mně nespravedlivě - vždycky.“

„Ach ne, Filipe, ne, nesmíš si něco takového připouštět,“ vykřikla Edith de Havilandová. „Nepokládej to za další podceňování. Není to tak. Když lidé zestárnou, obracejí se přirozeně k mladší generaci... Ujišťuji té, že v tom není nic jiného... a kromě toho, Aristide byl opravdu posedlý obchodním podnikáním. Často jsem ho slyšela říkat, že dva podíly dědické daně...“

„Nikdy o mne neměl zájem,“ řekl Filip. Měl tichý a chraptivý hlas. „Vždycky to byl Roger - Roger. No a nakonec...“ jeho krásné rysy náhle zohyzdil zvláštní, záštiplný výraz - „otec pochopil, že Roger je blázen a že prohrál. Rogera taky vyřadil.“

„A co já?“ zeptal se Eustace.

Dosud jsem si Eustace sotva všiml, najednou jsem viděl, jak se chvěje, ovládán nějakou silnou emocí. Zrudl v obličeji a myslím, že se mu oči zalily slzami. Hlas se mu třásl.

„To je ale ostuda!“ vykřikoval, „strašná ostuda! Jak jen mi to mohl dědeček udělat? Že si to vůbec troufnul! Byl jsem jeho jediným vnukem. Jak to, že mě vynechal a dal přednost Sofii? To není správné. Nenávídím ho. Nenávídím. Nikdy mu to neodpustím, co budu živ. Byl to odporný starý tyran. Přál jsem si, aby zemřel. Přál jsem si uniknout tady z toho domu. Postavit se na vlastní nohy. A teď jsem se dostal pod tyranskou nadvládu Sofie, budu dělat ze sebe šaška a připadat si jako cvok. Radši bych umřel...“ Hlas mu selhal a vyběhl z pokoje. Edith de Havilandová vydala ostrý mlaskavý zvuk. „Vůbec se nekontroluje,“ zašeptala. „Vím, jak mu je,“ s pláčem řekla Magda. „Jasně že víš,“ řekla Edith kousavě. „Ten rozkošný chudáček! Musím jít za ním!“ „Heleď, Magdo - „ Edith pospíchala za ní. Jejich hlasy ztichly. Sofie zůstala v pokoji a hleděla na Filipa. Její pohled snad vyjadřoval určitou naléhavou prosbu. Jestli to tak bylo, nebyla vyslyšena. Díval se na ni chladně, najednou se zase úplně ovládal.

„Hrála jsi to moc dobře, Sofie,“ prohlásil a opustil pokoj. „Takhle to říct bylo kruté,“ zvolal jsem. „Sofie...“ Napřáhla ke mně ruce. Vzal jsem je do svých. „Přerůstá ti to přes hlavu, miláčku.“ „Vím přesně, co všichni cítí,“ řekla Sofie. „Tvůj dědeček, ten starý d'áblík, tě v tom neměl nechat.“ Napřímila se v zádech.

„Domníval se, že bych to mohla zvládnout. A já mohu. Přeji si - přeji si, aby to Eustace lépe snášel.“ „Nakonec všechno pochopí.“

„Myslíš? Já nevím. Všechno si moc bere. A taky mě moc mrzí, že se otec cítí dotčen. Nerada bych, aby měl bolest.“ „Tvá matka to snáší dobře.“

„Nějaké námitky bude mít. Je jí to proti srsti přijít a prosit dceru, aby financovala divadelní hry. Než se otočíš, bude tu za mnou, abych investovala peníze do Edith Thompsonové.“

„A co jí řekneš? Když jí to udělá radost...“

Sofie se vytrhla z mého objetí a pohodila hlavou dozadu.

„Řeknu jí ne! Je to hra pod psa a matka nemůže tu úlohu

zahrát. To by bylo jako vyhodit peníze oknem.“

Dal jsem se do tichého smíchu. Nemohl jsem se udržet.

„Co je?“ zeptala se Sofie podezíravě.

„Začíná mi být jasné, proč dědeček odkázal ty peníze tobě. Ty jsi jablko, které nepadlo daleko od stromu, Sofie.“

XXI

V té době jsem trochu litoval, že Josefína byla zcela vyřazena ze hry. Tolik by se z toho ze všeho radovala.

Rychle nabývala sil a počítali jsme, že se každý den může vrátit, přesto však zameškala ještě jednu důležitou událost.

Jednou ráno jsem procházel se Sofií a Brendou alpínem, když před hlavním vchodem zastavilo auto. Vystoupili z něho Taverner a seržant Lamb.

Brenda stála nehybně a upřeně hleděla na auto.

„Jsou tu zase,“ řekla. „Vrátili se a já myslela, že už s tím přestanou - myslela jsem, že je to všechno za námi.“

Viděl jsem, jak se chvěje.

Asi před deseti minutami se k nám připojila. Oslovila nás, zachumlaná do kožíšku z činčily: „Jestli nebudu na vzduchu a nebudu mít trochu pohybu, zblázním se z toho. Když vyjdu ven, před branou vždycky čeká nějaký reportér, aby se na mne vrhl. Jako by nás obléhali. Bude to tak vždycky?“

Sofie řekla, že se domnívá, že toho budou mít reportéři brzy až po krk.

„Můžete si vyjet vozem,“ dodala.

„Říkám vám, že potřebuji trochu pohybu.“

Náhle pronesla:

„Dáváte Laurencovi vyhazov, Sofie. Proč to děláte?“

Sofie odpověděla klidně:

„S Eustacem máme jiné plány. A Josefína odjíždí do Švýcar.“

„Víte, Laurence se kvůli tomu velice trápí. Má pocit, že mu nedůvěřujete.“

Sofie na to neodpověděla a právě v tu chvíli předjel Tavernerův vůz.

Brenda tam stála, chvěla se ve vlhkém podzimním vzduchu a mumlala: „Co tu chtějí? Proč sem přijeli?“

Myslím, že jsem věděl, proč přijeli. Neřekl jsem nic Sofii o těch dopisech, které jsem našel za cisternou, ale věděl jsem, že byly předány korunnímu prokurátorovi.

Taverner vyšel z domu, kam se předtím odebral se seržantem Lambem. Namířil si to přes příjezdovou cestu a trávník přímo k nám. Brenda se chvěla stále silněji. „Co tu chce?“ opakovala nervózně. „Co jen může chtít?“ A už tu byl Taverner. Měl úřední hlas a vyjadřoval se stroze a v úředních frázích.

„Mám pověření, abych vás zatkl - jste obviněna, že jste devatenáctého září tohoto roku podala Aristidu Leonidesovi eserin. Musím vás upozornit, že cokoli řeknete, může být použito při přelíčení jako usvědčující materiál proti vám.“

A poté se Brenda zhroutila. Vyrasila ze sebe výkřik. Chytila se mě. Hlasitě protestovala: „Ne, ne, ne, to není pravda! Řekněte jim, Karle, že to není pravda! Já to neudělala. Vůbec jsem o tom nevěděla. To všechno je spiknutí. Zabraňte jim, aby mě odvedli. Říkám vám, že to není pravda... není to pravda... nic jsem neudělala...“

Bylo to strašné - neuvěřitelně strašné. Snažil jsem se ji utišit, uvolnil jsem jí prsty, kterými svírala mou paži. Slíbil jsem, že zařídím, aby měla právníka - řekl jsem jí, aby se uklidnila - právník všechno zařídí - Taverner ji uchopil jemně za loket. „Pojďte, paní Leonidesová,“ řekl. „Chcete si vzít klobouk, nebo ne? Ne? Tak můžete jít rovnou.“

Zarazila se a zírala na něho široce otevřenýma očima kočky.

„Laurence,“ řekla. „Co jste udělali s Laurencem?“ „Pan Laurence Brown je také zatčený,“ řekl Taverner. V tu chvíli jako by se její tělo sesulo a scvrklo. Obličej jí zalily slzy. Odešla odevzdaně s Tavernerem přes trávník k vozu. Zahlédl jsem vyjít z domu seržanta Lamba a Laurence Browna. Všichni nasedli do vozu a ten odjel.

Hluboce jsem se nadechl a obrátil se k Sofii. Byla velice bledá a v obličejí měla strach. „Je to hrozné, Karle,“ řekla. „Opravdu hrozné.“ „Vím.“

„Musíme jí opatřit skutečně prvotřídního právního zástupce - toho nejlepšího. Musíme - musíme jí být co nejvíc nápomocní.“

„Člověk si dobře nedovedl představit, jaké to vlastně je,“ řekl jsem. „Předtím jsem nikdy nebyl při tom, když někoho zatkl.“

„Je to tak. Člověk si to nedovede představit.“ Oba jsme mlčeli. Pořád jsem měl před očima ten výraz strachu a zoufalství v Brendině obličejí. Brenda nebyla žádný bojovník. Napadlo mi, jestli vůbec kdy měla odvahu vraždit. Možná, že neměla. Možná, že to byl Laurence Brown se svým stihomamem, se svým nestálým charakterem, kdo přelil obsah jedné lahvičky do druhé - celkem jednoduchý úkon, aby osvobodil ženu, kterou miloval.

„Máme to za sebou,“ řekla Sofie.

Hluboce si povzdechla a zeptala se:

„Proč je zatkli? Myslela jsem si, že nemají dost důkazů.“

„Nějaké důkazy se ještě objevily. Dopisy.“

„Máš na mysli milostné dopisy, které si psali?“

„Ano.“

„Jak dovedou být lidé bláhoví, že si tyhle věci schovávají?“ Ano, skutečně jsou bláhoví. Podle zkušenosti jiných lidí tak hloupý nápad snad nikdy nebyl k užitku. Nemůžete otevřít noviny, aniž byste se nesetkali s nějakým příkladem takové hlouposti - se zanicením uchovat si psané slovo, písemné ujištění o lásce.

„Je to dost ohavné, Sofie, a bude lepší, když se tím nebudeme zabývat,“ řekl jsem. „Nakonec to dopadlo tak, jak jsme od začátku doufali, není to tak? Řekla jsi to přece ten první večer u Maria. Řekla jsi, že by bylo pro nás dva všechno v pořádku, kdyby tvého dědečka zabil ten pravý člověk. Tím pravým člověkem byla Brenda, ne? Brenda nebo Laurence?“

„Prosím tě, Karle, je mi z toho nanic.“

„Musíme to brát rozumně. Můžeme se vzít, Sofie. Nemůžeš mi v tom déle bránit. Leonidesova rodina je z toho venku.“

Hleděla na mne upřeně. Předtím jsem si nikdy nevšiml, jaké má jasně modré oči.

„Ano, snad jsme teď z toho venku,“ řekla. „Jsme, nebo nejsme. Jsi si tím jist?“

„Má drahá dívenko, nikdo z vás skutečně neměl ani náznak motivu“.

Náhle zbledla.

„Kromě mne, Karle. Já měla motiv.“

„No ovšem...“ vyvedlo mě to z konceptu. „Ale ne ve skutečnosti. Chápeš, nevěděla jsi o té poslední vůli.“

„Ale já o ní věděla, Karle,“ zašeptala.

„Cože?“ Zíral jsem na ni. Náhle mě zamrazilo.

„Věděla jsem to celou dobu, že mi dědeček odkázal své jmění.“

„Ale jak?“

„Řekl mi to. Asi čtrnáct dní předtím než byl zabit. Najednou mi z ničeho nic řekl: .Odkázal jsem ti všechny peníze, Sofie. Kdybych odešel, musíš se starat o rodinu.“

Hleděl jsem vyjeveně.

„Nikdy ses mi o tom nezmínila.“

„Ne. Víš, když všichni vykládali o poslední vůli a o tom, jak ji podepsal, myslela jsem si, že se snad spletl - že se jen domníval, že to odkázal mně. Nebo i kdyby sepsal poslední vůli v můj prospěch, mohla se ztratit a nemusela se nikdy objevit. Nechtěla jsem, aby se objevila - měla jsem strach.“

„Strach? Proč?“

„Snad - kvůli vraždě.“

Vzpomněl jsem si na výraz hrůzy v Brendině obličeji - na divokou, rozumu se vymykající paniku. Vzpomněl jsem si dále na hrůzu, kterou z ničeho nic vykouzlila Magda podle své představy, když chtěla sehrát roli vražednice. Sofie nepodlehla v nitru žádné panice, ale byla realistkou a mohlo jí být dost jasné, že tato Leonidesova poslední vůle z ní udělá podezřelou. Ted' jsem porozuměl lépe tomu (nebo jsem si to myslel), že se nechtěla zavázat slibem manželství a že trvala na tom, abych vypátral pravdu. Řekla, že jí neprospěje nic než pravda. Vzpomněl jsem si, s jakým zanícením, s jakou vážností to tehdy pronesla.

Obrátili jsme se a šli směrem k domu. Náhle na jednom místě jsem si vzpomněl ještě na něco jiného, co řekla.

Prohlásila tenkrát, že se domnívá, že by mohla někoho zavraždit, ale když už by to udělala, dodala, muselo by to za to

opravdu stát.

XXII

Tam, kde tvořilo alpínium ohyb, se k nám rychle přibližovali Clemency s Rogerem. Plandavý tvíd slušel Rogerovi lépe než vycházkový oblek. Vypadal vzrušeně, jako by o něco usiloval. Clemency se mračila.

„Ahoj, vy dva,“ pozdravil nás Roger. „Konečně! Už jsem si myslel, že tu odpornou ženskou nikdy nezavřou. Nevím, na co čekali. No, teď ji sbalili i s tím jejím ostudným mládencem - a doufám, že je oba pověsí.“

Clemency se zamračila ještě víc. Řekla:

„Nebud' tak hrubý, Rogere.“

„Hrubý? Nesmysl! Úmyslně, chladnokrevně otráví bezmocného, důvěřivého starce - a když mám radost z toho, že chytili vrahy a budou potrestáni, řekneš, že jsem hrubý! Řeknu ti, že bych tu ženskou uškrtil dobrovolně vlastníma rukama!“

Ještě dodal: „Byla tu s vámi, nebo ne, když si pro ni přišli? Jak to přijala?“

„Bylo to strašné,“ řekla Sofie tiše. „Vyděsilo ji to až k nepříčetnosti.“

„To jí patří.“

„Nebud' mstivý,“ řekla Clemency.

„Vím, nejdražší, ale tohle nemůžeš pochopit. Nebyl to tvůj otec! Měl jsem rád svého otce. Nechápeš? Miloval jsem ho!“

„Teď to chápu,“ řekla Clemency.

Roger se k ní obrátil napůl žertem:

„Nemáš vůbec žádnou představivost, Clemency. Dejme tomu, že bych to byl já, koho otrávil...“

Zahlédl jsem, jak jí poklesla oční víčka a napůl sevřela pěsti. Řekla ostře: „Takové věci neříkej ani v legraci.“

„Z toho si nic nedělej, drahá, brzy budeme od toho všeho daleko.“

Blížili jsme se k domu. Roger se Sofií šli vpředu a já s Clemency jsme tvořili zadní voj. Obrátila se na mne:

„Myslím, že teď - nám povolí odjezd?“

„Usilujete o to hodně dostat se odtud?“ zeptal jsem se.

„Unavuje mě to.“

Pohlédl jsem na ni užasle. Odpověděla na můj pohled sotva znatelným zoufalým úsměvem a přikývnutím.

„Nevšiml jste si, Karle, že celý ten čas bojuji? Bojuji za své štěstí. Za Rogerovo. Tolik jsem se bála, že ho rodina přemluví, aby zůstal v Anglii. Že nás lapí do svých osidel a udupá rodinnými svazky. Bála jsem se, že mu Sofie poskytne nějaký příjem a Roger zůstane v Anglii, abych měla větší pohodlí a žila podle společenských zvyklostí. S Rogerem je potíže, protože si nedá říct. V hlavě se mu rodí nápady - a nikdy to nejsou ty správné nápady. Neví vůbec nic. Je natolik Leonides, aby štěstí ženy spojoval s přepychem a penězi. Já však jsem rozhodnuta bojovat za své štěstí - a hodlám zle bojovat. Dostanu Rogera odtud, umožním mu žít tak, aby mu to vyhovovalo - bez pocitu ztroskotance. Chci ho mít pro sebe - pryč ode všech - hned teď...“

Hovořila uspěchaně tichým hlasem a plným takového zoufalství, až mě to polekalo. Neuvědomoval jsem si, v jakém žila napětí.

Vzpomněl jsem si opět na neobvyklá slova Edith de Havilandové. Přednesla ten citát se zvláštní intonací, „to uctívání.“ Nevím, jestli tím nemínila Clemency.

Zdá se mi, že Roger miloval svého otce víc než kohokoli jiného, víc než svou ženu, i když jí byl oddán. Prvně jsem si uvědomil, jak naléhavě Clemency toužila po tom, aby Roger patřil pouze jí. Pochopil jsem, že její existence je zakotvena v lásce k Rogerovi. Byl jejím dítětem stejně jako jejím manželem a milencem.

Ke vchodu právě přijíždělo auto.

„Hleďme, Josefína se nám vrací,“ řekl jsem.

Z auta vystoupily Josefína s Magdou. Josefína měla obvázanou hlavu, ale jinak vypadala až nápadně dobře.

Řekla z ničeho nic:

„Ráda bych se podívala na svou zlatou rybku,“ a utíkala směrem k nám a k rybníčku.

„Radši jdi dovnitř, miláčku, na chvílku si lehni a možná, že by ti neškodilo trochu výživné polévky,“ křičela za ní Magda.

„Nestarej se, maminko, je mi dobře a výživnou polévku nemám ráda,“ řekla Josefína.

Magda vypadala nerozhodně. Věděl jsem, že Josefína byla ve skutečnosti v tak dobrém zdravotním stavu, že mohla opustit nemocnici již před několika dny a že ji tam drželi jen na pokyn Tavernera. Nechtěl riskovat Josefíninu bezpečnost, a proto počkal, až bude mít své podezřelé pěkně pod zámkem.

Řekl jsem Magdě:

„Čerstvý vzduch jí pravděpodobně prospěje. Půjdu a dohlédnu na ni.“

Dohonil jsem Josefínu dříve, než došla k rybníčku.

„Přihodilo se toho strašně moc, zatímco jsi byla pryč,“ řekl jsem. Josefína neodpověděla. Hleděla upřeně krátkozrakýma očima do rybníčku. „Nevidím Ferdinanda,“ řekla. „Která je Ferdinand?“ „Ta se čtyřmi ocasioními ploutvičkami.“ „Tenhle druh je tak pro legraci. Mně se líbí víc ta třpytivá zlatá rybka.“ „Ta je docela obyčejná.“ „Tahleta vybledlá chudinka není nic moc.“ Josefína na mne vrhla opovržlivý pohled. „Je to vzácná rybička. Stojí moc peněz - mnohem víc než zlatá rybka.“ „Nechceš se dozvědět, co se tu odehrálo, Josefino?“

„Myslím, že o tom vím.“

„Víš o tom, že se našla jiná poslední vůle a že tvůj dědeček odkázal všechen majetek Sofii?“ Josefína otráveně přikývla. „Řekla mi to matka. Stejně jsem to věděla.“ „Chceš říct, že jsi o tom slyšela v nemocnici?“

„Ne, věděla jsem o tom, že dědeček odkázal své peníze Sofii. Slyšela jsem ho, když jí to řekl.“

„Zase jsi odposlouchávala?“

„Ano. Děláám to ráda.“

„Takové chování je ostudné a pamatuj si, ten kdo poslouchá za dveřmi, neuslyší o sobě nic dobrého.“

Josefína na mne vrhla zvláštní pohled.

„Slyšela jsem, co jí řekl o mně, jestli máte na mysli tohle.“

Dodala ještě:

„Nannie to vždycky rozzuří, když mě nachytá, jak poslouchám u dveří. Říká, že mladá dáma takové věci nedělá.“

„Má docela pravdu.“

„Pchá,“ řekla Josefína. „Dnes už nejsou žádné dámy. Slyšela jsem to v rozhlase v odpovědích na dotazy posluchačů. Říkali, že je to zastaralé.“ Pečlivě to slovo vyslovila.

Změnil jsem námět.

„Trochu ses opozdila s příjezdem domů a ušla ti velká událost,“ řekl jsem. „Vrchní inspektor Taverner zatkl Brendu a Laurence.“

Očekával jsem, že tato informace vzbudí u ní, která měla sklon dělat malého detektiva, zájem, ale opakovala zcela otráveně, až to dohánělo k šílenství:

„Jo, vím o tom.“

„Nemůžeš o tom vědět. Stalo se to právě teď.“

„Na cestě sem jsme potkali auto. Seděli v něm inspektor Taverner s detektivem, co nosí ty semišové boty, a s Brendou a Laurencem, takže mi došlo, že byli zatčeni. Doufám, že jim dal řádnou kauci.“

Ujistil jsem ji, že Taverner jednal přesně podle platných předpisů.

„Musel jsem se mu zmínit o těch dopisech,“ řekl jsem omluvně. „Našel jsem je za nádrží na vodu. Nechal bych tě, abys mu to řekla sama, ale byla jsi vyřazena ze hry tím úrazem.“

Josefína se až přehnaně opatrně dotkla hlavy.

„Měla jsem být zabita,“ řekla samolibě. „Naznačila jsem vám, že je čas na druhou vraždu. Ta cisterna byla mizernou skrýší pro ty dopisy. Napadlo mi to najednou, když jsem odtud viděla vycházet jednoho dne Laurence. Víte, on se vůbec nevyzná v kohoutcích, trubkách a pojistkách, a tak mi bylo jasné, že tam musel něco schovat.“

„Ale já myslel...“ zarazil jsem se, právě když zazněl autoritativní hlas Edith de Havilandové:

„Josefíno, Josefino, hned sem pojď.“

Josefína si povzdechla.

„To je rámusu, „ řekla. „Ale radši abych šla. Když volá teta Edith, člověk musí.“

Rozběhla se přes trávník. Pomalu jsem ji následoval. Když spolu stručně vyměnily pár slov, Josefína vešla do domu. Zůstal jsem s Edith de Havilandovou na terase.

To ráno vypadala na svá léta. Zhrozil jsem se vrásek na jejím obličejí, prozrazujících únavu a utrpení. Zdála se být vyčerpaná a jakoby u konce svých sil. Viděla v mém obličejí účast a pokusila se o úsměv.

„Zdá se, že to dítě není na tom hůře než před tím dobrodružstvím,“ řekla. „Budeme muset na ni dávat lepší pozor. Ale - teď už to snad ani nebude nutné?“ Povzdechla si a pokračovala:

„Jsem šťastná, že je to za námi. Ale předvedli se! Když člověka už jednou zatknou pro vraždu, měl by si aspoň zachovat trochu důstojnosti. Nesnáším lidi jako Brenda, která se sesype a kňourá. Takoví lidé nemají žádnou kuráž. Laurence Brown vypadal jako vyplašený králík.“ Cítil jsem, jak ve mně stoupá sotva znatelná vlna soucitu. „Ubožáci,“ řekl jsem.

„Ano - jsou to ubožáci. Snad se Brenda natolik vzpomíná, aby se dovedla o sebe postarat? Myslím vhodné advokáty – a všechno kolem.“

Napadlo mi, jak je to divné, na jedné straně antipatie všech vůči Brendě a na druhé jejich úzkostlivá péče o to, aby měla všechny výhody obhajoby.

Edith de Havilandová pokračovala: „Jak dlouho to potrvá? Jak ještě dlouho bude trvat celá ta záležitost?“

Nevěděl jsem přesně. Měli by být obviněni u nejnižšího trestního soudu a pravděpodobně tam vyslýcháni. Odhadoval jsem to na tři až čtyři měsíce - a budou-li uznáni vinnými, je tu možnost odvolání.

„Myslíte, že budou uznáni vinnými?“ zeptala se. „To nevím. Nevím přesně, jaké množství důkazů má policie. Jsou tu dopisy.“ „Milostné dopisy? Byli tedy milenci?“ „Milovali se.“ Obličej se jí

zachmuřil.

„Z toho nemám radost, Karle. Brendu nemám ráda. Dříve jsem k ní pocítovala velký odpor. Říkala jsem o ní nepěkné věci. Ale teď - cítím, že si přeji, aby měla dobrou šanci - aby se jí poskytly všechny možnosti. Aristide by si to přál. Cítím, že mám povinnost na to dohlížet - aby se s Brendou jednalo poctivě.“

„A Laurence?“

„Ach, Laurence!“ pokořila netrpělivě rameny. „Muži se musí postarat o sebe sami.“ Ale Aristide by nám nikdy neodpustil...“ Nechala tu větu nedokončenou.

Potom řekla:

„Už je skoro čas na oběd. Radši abychom šli.“

Vysvětlil jsem jí, že mám jet do Londýna.

„Pojedete svým vozem?“

„Ano.“

„Hm. Možná, že byste mě mohl vzít s sebou. Myslím, že teď již budeme smět opustit dům.“

„Ovšemže vás svezu, ale myslím, že tam po obědě pojede Magda se Sofií. Budete se s nimi cítit daleko příjemněji než v mém dvousedadlovém voze.“

„Nechci jet s nimi. Vemte mě s sebou a nedělejte z toho vědu.“

Překvapilo mě to, ale udělal jsem, co chtěla. Cestou do města jsme moc nemluvili. Zeptal jsem se, kde chce vysadit. „V Harley Street.“

Měl jsem nejasnou představu, ale radši jsem nic neříkal. Mluvila dál:

„Ne, je ještě brzy. Vyklopte mě v Debenhamu. Něco tam pojím a potom zajdu do Harley Street.“

„Doufám - „ Nakousl jsem větu a nedořekl.

„Proto jsem nechtěla jet s Magdou. Všechno dramatizuje. Zbytečně znervózňuje.“

„Moc se omlouvám,“ řekl jsem.

„Nemusíte. Měla jsem spokojený život. Velice spokojený.“ Náhle se ušklíbla. „A ještě není u konce.“

XXIII

Už řadu dní jsem neviděl svého otce. Našel jsem ho zabraného do jiných problémů, než byl Leonidesův případ a šel jsem vyhledat Tavernera.

Taverner se těšil z krátkého údobí, kdy neměl nic na práci. Byl ochoten zajít se mnou na skleničku. Blahopřál jsem mu k vyřešení případu a on mé blahopřání přijal, ale nechoval se nijak vítězoslavně.

„Tak už je to za námi,“ řekl. „Konečně máme případ. Nikdo nepopře, že teď je to opravdu případ.“

„Myslíte, že je odsoudí?“

„To nemohu říct. Důkazy jsou závislé na okolnostech - je to tak vždycky, když se jedná o vraždu - má to své vazby. Hodně záleží na tom, jakým dojmem zapůsobí na porotu.“ „Do jaké míry jsou ty dopisy usvědčující?“ „Na první pohled jsou dost průkazné, Karle. Jsou tam nářky na to, jak budou společně žít, až její manžel zemře. Fráze jako – už to nebude dlouho trvat. Obhajoba se samozřejmě pokusí kličkovat a dát tomu jiný význam - manžel byl tak starý, že pochopitelně mohli logicky uvažovat o jeho smrti. Není tam žádná skutečná zmínka o travičství - není to tam černé na bílém - ale jsou tam některé pasáže, které by mohly cosi naznačit. Záleží na tom, jakého nám přidělí soudce. Jestli to bude starý Carberry, ten je pěkně zmáčkne. Když jde o nezákonnou lásku, je vždycky nesmlouvavý. Jako obhájce budou mít asi Eaglese nebo Humphreye Kerra - Humphrey bývá v takových případech velice úspěšný. Vystává tu otázka: budou ti dva porotě sympatičit? Nikdy předem nemůžete vědět, co porota řekne. Víte, Karle, ti dva . opravdu nedělají dobrý dojem. Ona je pohledná žena, která si vzala velice starého muže pro peníze, a Brown je neurotik, který odmítl sloužit v armádě. Ten zločin je tak běžný - je tak ukázkový, až příliš... Mohou se ovšem rozhodnout, že to udělal on a ona o tom vůbec nevěděla - nebo opačně, že to udělala ona a on o tom vůbec nevěděl - nebo se mohou rozhodnout, že v tom

byli namočení oba.“ „A co si myslíte o tom sám?“ zeptal jsem se. Pohlédl na mne jako ze dřeva vytesaným obličejem, obličejem bez výrazu.

„Nemyslím si nic. Soustředil jsem fakta a ta byla předána korunnímu prokurátorovi a bylo rozhodnuto, že jde o případ. To je všechno. Vykonal jsem svou povinnost a jsem z toho venku. Tak teď to víte, Karle.“

Pochopil jsem, že inspektor Taverner je z nějakého důvodu nešťastný.

Teprve po třech dnech jsem se zbavil toho, co mě tížilo, když jsem si o všem otevřeně promluvil s otcem. On sám se mi nikdy s tím případem nesvěřoval. Byla mezi námi jistá zdrženlivost - a myslím, že jsem znal její příčinu. Tuto bariéru jsem však musel odstranit.

„Dotáhli jsme to až do konce,“ řekl jsem. „Taverner ale sám pro sebe nedospěl k závěru, že to udělali ti dva - a ty ne, taky ne.“ Otec potřásl hlavou. Opakoval to, co řekl předtím Taverner.

„To není naše věc. Svou povinnost jsme splnili, teď budou rozhodovat jiní. Takže tvoje otázka jaksi není na místě...“

„Promiň, - ale ty zřejmě opravdu nepředpokládáš, a Taverner taky ne, že jsou vinni?“

„O otázce viny přísluší rozhodnout porotě,“ řekl tatínek.

„Panenanebi, nesnaž se mě umluvit odbornými výrazy,“ řekl jsem. „Co ty si myslíš - co si vy dva myslíte - osobně!“

„Můj osobní dojem není lepší než tvůj, Karle.“

„Ale ano, je lepší. Máš víc zkušeností.“

„Budu k tobě upřímný. Prostě - nevím!“

„Mohou být vinni?“

„Ovšemže mohou.“

„Ale nejsi si tím jistý, že jsou vinni?“

Otec pokrčil rameny.

„Jak si může být někdo jistý?“

„Nevytácej se, tatínku. Jindy sis byl jistý, nebo ne? Naprosto jistý? Neměl jsi vůbec žádné pochybnosti?“

„Někdy jsem neměl. Někdy ano.“

„Bože, tak bych si přál, aby sis byl tentokrát jistý.“

„Já taky.“

Oba jsme mlčeli. Přemýšlel jsem o dvou postavách ploužících se za soumraku zahradou. Osamělých, pronásledovaných a plných strachu. Od začátku se báli. Nesvědčilo to o špatném svědomí?

Odpověděl jsem si na to sám: „Ne nevyhnutelně.“ Oba dva, Brenda i Laurence se báli života - nevěřili sami sobě ani svým schopnostem jak se vyhnout nebezpečí, jak překonávat překážky a mohli spatřovat až moc jasně ideál v nezákonné lásce vedoucí k vraždě, do které se mohli každou chvíli zaplést.

První promluvil otec a mel vážný a laskavý hlas.

„Hlavu vzhůru, Karle, vyrovnejme se s tím,“ řekl. „Pořád ti leží v hlavě, že skutečným viníkem je někdo z Leonidesovy rodiny, že mám pravdu?“

„Dopravdy asi ne. Divím se jen...“

„Ba ne, myslíš si to. Můžeš se mýlit, ale myslíš si to.“

„Asi přece jen ano. Divím se jen...“

„Proč?“

„Protože“ - uvažoval jsem o tom, snaže se jasně vidět - uplatnit svůj důvtip - „protože, protože oni sami si to myslí.“

„Sami si to myslí? To je zajímavé. To je velice zajímavé. Chceš říci, že všichni podezírají jeden druhého, nebo že skutečně vědí, kdo to udělal?“

„Tím si nejsem jistý,“ řekl jsem. „Všechno je to velice mlhavé a zmatené. Vcelku si myslím - že se sami snaží ututlat to, co vědí.“ Otec přikývl.

„Roger ne,“ řekl jsem. „Roger upřímně věří tomu, že to udělala Brenda a upřímně si přeje, aby ji pověsili. Roger je jednoduchý člověk, co má na srdci, to má na jazyku.“

Ostatní však jsou zakřiknutí, rozpačití - naléhají na mne, chtějí ujištění o Brendině nejlepším obhajobě - doufají, že budou Brendě poskytnuty všechny možné výhody - proč?“ Otec na to odpověděl:

„Protože opravdu v hloubi srdce nevěří, že je vinná... Ano, to

dává smysl.“ Potom se zeptal tiše:

„Kdo z nich to mohl udělat? Hovořil jsi s nimi se všemi? Kdo z nich by to nejpravděpodobněji mohl být?“

„To nevím,“ řekl jsem. „A dohání mě to k šílenství. Žádný z nich nevyhovuje tvému ‚typu vraha‘, a přesto mám pocit - opravdu silný - že jeden z nich je vrah.“ „Sofie?“

„Ne. Proboha ne!“

„Ta možnost ti leží v hlavě, Karle, ano, leží, nezapírej... Působí to tím víc, že si to nechceš přiznat. A co ti ostatní? Co například Filip?“

„Měl by ten nejfantastičtější motiv.“ „Motivy mohou být fantastické - a mohou být i směšně malicherné. Jaký je Filipův?“

„Je pln žárlivosti na Rogera - vždycky, celý život na něho žárlil. Když viděl, jak otec dává přednost Rogerovi, stáhl se do své ulity. Rogerovi hrozil krach a starému pánovi se to doneslo. Slíbil Rogerovi pomoc. Filip se o tom asi dozvěděl. Kdyby tu noc starý pán zemřel, Roger by zůstal bez pomoci. Octl by se vyřízený na dně. Vím, že je to absurdní...“

„Ale ne, není. Není to normální, ale takové věci se stávají. Je to lidské. Co Magda?“

„Zdá se mi nedospělá. Má - má k věcem nepřiměřený vztah. Teprve tehdy, když se snažila nečekaně poslat Josefínu do Švýcar, začal jsem mít pochybnosti, není-li také podezřelá. Nemohl jsem se zbavit pocitu, že má strach z něčeho, co Josefína ví nebo může prozradit...“ „A tehdy byla Josefína sražena úderem do hlavy?“ „Ano, ale to by přece neudělala její matka!“

„Proč ne?“

„Ale tatínku, to by matka nikdy...“ „Karle, Karle, četl jsi vůbec někdy policejní zpravodaj?“

Často se stává, že matka cítí k jednomu ze svých dětí odpor. Jen k jednomu - ostatní může mít ráda. Je tu nějaká asociace, nějaký zvláštní důvod, často se na to těžko přijde. Ale když už takový odpor existuje, nedá se rozumově vysvětlit a bývá velice silný.“

„Řekla Josefíně, že je podvrženým dítětem,“ nechtěně jsem

připustil.

„Nevadilo to tomu děcku?“ „Myslím, že ne.“ „Koho ještě máme? Rogera?“ „Roger by svého otce nezabil. To zcela vylučuji.“ „Rogera tedy vynech. A jeho žena - jak se jmenuje - Clemency?“

„Ano,“ souhlasil jsem. „Pro zabití starého Leonidese by měla zvláštní důvod.“

Vyprávěl jsem otci o rozhovoru s Clemency. Připustil jsem, že by mohla úmyslně otrávit toho starce proto, že si vášnivě přála dostat Rogera pryč z Anglie.

„Přemluvila Rogera, aby odjeli tajně, aby se jeho otec o tom nedověděl. Starý pán na to přišel. Chystal se postavit na nohy Sdružené pohostinství. Všechny Clemencyiny plány a naděje byly zmařeny. A ona se opravdu bezmezně věnuje Rogerovi - hraničí to až se slepým obdivem.“ „Užíváš stejného výrazu jako Edith de Havilandová!“ „Ano. Edith je další osobou, která to, myslím - mohla udělat. Ale nevím proč. Domnívám se, že mohla vzít spravedlnost do vlastních rukou kvůli něčemu, co pokládala za dobrý a dostatečný důvod. Ona je prostě taková.“

„A ona se taky moc starala o to, aby Brenda měla dobrého obhájce?“

„Ano. Tady by snad mohlo působit svědomí. Jestliže ona sama otráвила starého pána, určitě nechtěla, aby byli obviněni ze zločinu nevinní.“

„Asi to opravdu nechtěla. Myslíš, že ona by byla schopna způsobit Josefíně to zranění?“

„Ne, tomu nevěřím,“ řekl jsem zvolna. „Připomíná mi to něco, co mi Josefína řekla, co mi neustále leží v hlavě a nemohu si na to vzpomenout. A je to něco, co do toho nezapadá. Kdybych si jen vzpomněl...“

„To nevádí. Vybaví se ti to. Máš ještě něco nebo někoho na mysli?“

„Ano, mám toho hodně,“ řekl jsem. „Do jaké míry se vyznáš v dětské obrně? Nevíš, jaké má pozdější účinky na lidskou povahu?“

„Eustace?“

„Ano. Čím víc na to myslím, tím víc se mi zdá, že Eustace je ten pravý. Neměl rád svého dědečka, cítil k němu odpor. Je takový zvláštní, takový náladový. Není normální.“

Je jediným v rodině, kdo by podle mě zcela bezohledně vyřídil Josefínu, kdyby o něm něco věděla - a ona toho určitě dost ví. To dítě ví všechno. Zapisuje si to do malého sešitu...”

Ted' jsem se zarazil.

„Panebože,“ řekl jsem. „Jsem já to kus pitomce.“

„Co se děje?“

„Ted' vím, v čem jsem se mýlil. Předpokládal jsem spolu s Tavernerem, že když někdo udělal Josefíně v pokoji takovou spoušť, bylo to proto, že tam horečně hledal ty dopisy. Myslel jsem si, že Josefína se jich zmocnila a schovala nahoře v místnosti s nádržemi na vodu. Když se mnou pak hovořila, vyjádřila se jasně, že je tam schoval Laurence. Viděla ho odtud vycházet, proslídila to kolem a ty dopisy našla. Potom si je samozřejmě přečetla. Ale nechala je tam, kde byly.“

„No a?“

„Což to nechápeš? Nemohly to být dopisy, co někdo hledal v Josefínině pokoji. Bylo to něco jiného.“

„A to něco jiného...”

„Byl malý černý sešit, do kterého si zapisuje svá „odhalení“. Ten někoho zajímá! Zdá se mi, že ať to byl kdo chtěl, že nic nenašel. Josefína stále ještě sešit má. Ale jestli ano...”

Téměř jsem se zvedl.

„Jestli ano, stále ještě není v bezpečí,“ navázal otec. „To jsi chtěl říct?“ „Ano. Dokud se skutečně nevypraví do Švýcar, nebude v bezpečí. Chtějí ji tam poslat, víš.“

„Josefína tam chce?“

Zauvažoval jsem.

„Myslím, že sotva.“

„Pravděpodobně tam tedy nepojede,“ řekl otec suše. „S tím nebezpečím máš, myslím, pravdu. Měl by ses tam podívat.“

„Je to Eustace?“ vykřikl jsem zoufale. „Clemency?“

Otec řekl vlídně:

„Pro mne fakta ukazují jasně jedním směrem... Divím se, že to sám nevidíš. Mám...“

Vtom se ve dveřích objevil Glover.

„Omlouvám se, pane Karle, máte telefon. Slečna Leonidesová volá ze Swinly Dean. Je to naléhavé.“

Připadalo mi to jako hrůzná repríza. Josefína padla zase za oběť? A tentokrát vrah neudělal žádnou chybu...?

Spěchal jsem k telefonu.

Ze Sofiina hlasu vyzařovalo bezmezné zoufalství. „Karle, není to za námi. Stále je tu vrah.“

„Co tím chceš proboha říct? Co se stalo? Je to - Josefína?“

„Není to Josefína. Je to Nannie.“

„Nannie?“

„Ano, na stole zůstalo kakao - Josefínino kakao, které nepila. Nechala ho tam. Nannie se zdálo, že je škoda ho vylít. Tak ho vypila.“

„Chudák Nannie. Je to s ní hodně špatné?“

Sofii se zlomil hlas.

„Ach, Karle, je mrtvá.“

XXIV

Noční můra na nás opět sedla.

Znovu jsme s Tavernerem odjížděli z Londýna.

Taverner sem tam zaklel.

Já jsem čas od času tupě, zbytečně opakoval: „Tak přece to nebyla Brenda a Laurence. Nebyla to Brenda a Laurence.“

Myslel jsem si skutečně, že to byli oni? Byl jsem tak rád, že jim to mohu přisoudit. Tak rád, že jsem mohl uniknout jiným, mnohem zlověstnějším možností...

Zamilovali se do sebe. Psali si navzájem hloupá, sentimentálně romantická psaníčka. Kochali se nadějí, že Brendin staříčkový manžel může brzy v klidu a šťastné odejít - ale nezdálo se mi, že by si naléhavě přáli jeho smrt. Měl jsem pocit, že beznaděj a touha vyplývající z nešťastné lásky jim vyhovovala stejně dobře nebo lépe než všední manželský život. Neřekl bych, že Brenda je skutečně vášnivá žena. Byla příliš bezkrevná, příliš apatická. Toužila po romantice. A Laurence mi taky připadal jako typ, který se víc vyžívá v pocitech mravnosti a planých snech o budoucím ráji než v konkrétním ukojení smyslových požitků.

Chytili se do pastí a neměli dost důvtipu, aby se z ní dostali ven. Laurence, neuvěřitelně nepraktický, dokonce ani nezničil Brendiny dopisy. Brenda pravděpodobně jeho dopisy zničila, dosud nebyly nalezeny. A nebyl to Laurence, kdo narařičil mramorovou západku nad dveřmi do prádelny. Byl to někdo, jehož obličej stále skrývá maska.

Předjeli jsme ke vchodu. Taverner vystoupil z vozu, já ho následoval. V hale stál neznámý policista v civilu. Pozdravil Tavernera a ten ho vzal stranou.

Soustředěně jsem si prohlížel množství zavazadel nakupených v hale. Byly opatřeny nálepkou a připraveny k odeslání. Ve chvíli, kdy jsem se na ně díval, Clemency právě sestupovala po schodech a vstoupila otevřenými dveřmi do haly. Oblečena byla do stejných červených šatů s přehozeným tvídovým kabátkem a na hlavě měla červený plstěný klobouk. „Přišel jste včas, abyste

se s námi rozloučil, Karle,“ řekla.

„Odjíždíte?“

„Jedeme dnes večer do Londýna. Letadlo nám letí zítra časně ráno.“ Byla klidná a usmívala se, ale viděl jsem jí na očích velké soustředění.

„Ale teď určitě nepojedete?“

„Proč ne?“ měla rozhodný hlas.

„Tu smrt...“

„Se smrtí Nannie nemáme nic společného.“

„Možná, že ne. Přesto však...“

„Proč říkáte „možná“? S námi ta věc nemá nic společného. Byla jsem s Rogerem nahoře, balili jsme a připravovali poslední věci na cestu. Vůbec jsme nesešli dolů v době, co stálo to kakao na stole.“

„Můžete to dokázat?“

„Mohu to potvrdit Rogerovi. A Roger to může potvrdit mně.“

„Dál už nikdo víc... Nezapomeňte, že jste manželé.“

Vzplanula hněvem.

„Karle, vy jste nesnesitelný! Roger a já odjíždíme - abychom si zařídili život po svém. Proč bychom proboha chtěli otrávit milou, prostou starou ženu, která nám nikdy neublížila?“

„Nemusela to být ona, koho jste chtěli otrávit.“

„Přece bychom nechtěli otrávit dítě!“

„To záleží dost na tom dítěti, ne?“

„Jak to myslíte?“

„Josefína není úplně normální dítě. Ví toho hodně o lidech kolem. Je...“

Zarazil jsem se. Ve dveřích vedoucích do salónu se vynořila Josefína. Okusovala opět jablko a nad jeho růžovou dřeví jiskřily její oči jakousi ďábelskou radostí.

„Nannie byla otrávená,“ řekla. „Tak jako dědeček. Je to strašně vzrušující, ne?“

„To se tě to vůbec nedotklo?“ zeptal jsem se vážně. „Mělas ji přece ráda, ne?“

„Moc ne. Pořád mě kvůli něčemu hubovala. Zbytečně dělala

paniku.“

„Máš vůbec někoho ráda, Josefíno?“ zeptala se Clemency.

Josefína pohlédla jako malý ďáblík na Clemency.

„Mám ráda tetu Edith,“ řekla. „Tetu Edith mám moc ráda. A taky bych měla ráda Eustace, jen kdyby se ke mně nechoval vždycky tak protivně a kdyby měl zájem vypátrat, kdo to udělal.“

„Měla bys radši s tím pátráním přestat, Josefíno,“ řekl jsem. „Není to moc bezpečné.“

„Nemusím už víc pátrat,“ řekla Josefína. „Já to vím.“

Chvilku bylo ticho. Josefína hleděla vážně bez jediného mrknutí na Clemency. Zaslechl jsem slabě jaký zvuk, jakoby si někdo dlouze zavzdychal. Rychle jsem se obrátil. V půli schodiště stála Edith de Havilandová - ale nepřipadalo mi, že to byla ona, kdo vydal tak dlouhý vzdech. Ten zvuk bylo slyšet za dveřmi, kterými Josefína právě vešla.

Rychle jsem k nim přiskočil a prudce je otevřel. Nikdo tam nebyl.

Přesto jsem cítil vážné zneklidnění. Někdo stál přímo za dveřmi a slyšel to, co Josefína řekla. Vrátil jsem se a vzal Josefínu za ruku. Okusovala jablko a lhostejně zírala na Clemency. Myslím, že za její vážnou tváří se skrývalo jakési škodolibé uspokojení.

„Pojď se mnou, Josefíno,“ řekl jsem. „Trochu si spolu popovídáme.“

Josefína snad chtěla protestovat, ale nestrpěl bych žádné hlouposti. Vedl jsem ji důrazně do části domu, kde bydlela. Nacházel se tam malý, nepoužívaný salónek, kde jsme nemuseli očekávat, že nás někdo vyruší. Zavedl jsem ji dovnitř, důkladně zavřel dveře a přinutil ji, aby si sedla do křesla. Sám jsem přisunul další křeslo tak, abych k ní byl obrácený čelem.

„A teď, Josefíno, vyložíme karty na stůl,“ řekl jsem. „Co všechno víš?“

„Spoustu věcí.“

„To je mi jasné. Máš asi tu svoji kebulku nabitou až k prasknutí závažnými i bezvýznamnými informacemi. A víš

přesně, co mám na mysli. Je to tak?“

„Samozřejmě, že vím. Nejsem hloupá.“

Nevím, zda to přezírání patřilo mně nebo policii, nechal jsem to být a kladl další otázky:

„Víš, kdo nasypal něco do tvého kakaa?“

Josefína přikývla.

„Víš, kdo otrávil tvého dědečka?“

Josefína opět přikývla.

„Pak tedy budeš muset vyrukovat s tím, co víš. Pěkně to všechno vyklopíš - teď hned.“

„To neudělám!“

„Musíš to udělat. Každý sebemenší zlomek informace, který jsi získala nebo vyčenichala, musí být předán policii!“

„Neřeknu policii nic. Jsou hloupí. Mysleli si, že to udělala Brenda - nebo Laurence. Já takhle hloupá nejsem. Věděla jsem moc dobře, že to nebyli oni. Od začátku jsem tušila, o koho jde, udělala jsem takovou zkoušku - a teď vím, že je to skutečně pravda.“

Dořekla to triumfujícím tónem.

Vzýval jsem nebesa, aby mi dopřála trpělivosti a začal se opět vyptávat.

„Poslyš, Josefíno, jsi snad nesmírně chytrá...“ zdálo se, že to Josefínu potěšilo. „Ale ta chytrost by ti nebyla k ničemu, kdybys nežila a nemohla se z toho radovat. Nechápeš, ty malý blázínku, že pokud budeš tak hloupě uchovávat svá tajemství, hrozí ti bezprostřední nebezpečí?“ Josefína souhlasně přikývla. „Jasně že to chápu.“

„Už dvakrát jsi unikla jen o vlas. Jeden pokus tě málem vyřídil. Ten druhý připravil o život někoho jiného. Nechápeš, budeš-li si nadále vykračovat po domě a co nejhlasiťji vykládat, že znáš vraha, dojde zase k dalším pokusům - a že buď ty, nebo někdo jiný zemře?“

„V některých knížkách jsou zavražděni jeden po druhém,“ s gustem mě informovala Josefína. „Nakonec poznáte vraha, protože on nebo ona jsou prakticky jediní, kdo nakonec zůstal

naživu.“

„Tohle není detektivní příběh. Tady jsme u Tří štítů ve Swinly Dean, a ty jsi malá hloupá holčička, která toho přečetla víc, než je jí zdrávo. Přinutím tě, abys mi řekla, co víš, i kdybych měl z tebe vytřepat duši.“

„Můžu vám vždycky napovídat něco, co není pravda.“ „Mohla bys, ale neuděláš to. Zkrátka a dobře, na co ještě čekáš?“

„To nepochopíte,“ řekla Josefína. „Možná, že to nikdy neřeknu. Víte, možná že - mám toho člověka ráda.“

Odmlčela se, jako by si to chtěla vrýt do paměti.

„A když to řeknu,“ pokračovala, „udělám to jaksepatří. Budou tu všichni, budou tu sedět kolem mne a pak to pěkně všechno projdu - se všemi stopami a potom z ničeho nic řeknu:

„A jste to vy...“

Vystrčila teatrálně ukazováček právě ve chvíli, kdy do pokoje vešla Edith de Havilandová.

„Zahod' ten ohryzek do koše na odpadky,“ řekla Edith. „Nemáš kapesník? Máš ulepené prsty. Vyvezu tě trochu autem.“ Pohlédla na mne významně, když dodala: „Bude to pro ni bezpečnější, když na hodinu vypadne ven.“ Josefína se zatvářila vzpurně a Edith dodala: „Pojedeme do Longbridge a dáme si zmrzlinový koktajl.“ Josefíně se zaleskly oči a řekla: „Dvakrát.“ „Možná,“ odpověděla Edith. „Tak pojď a vem si klobouk, kabát a ten svůj tmavomodrý šátek na krk. Dneska je venku chladno. Karle, měl byste tu s ní zůstat, zatím co to bude hledat. Neodcházejte od ní. Potřebuji si jen něco napsat.“

Posadila se k psacímu stolu a já jsem doprovázel Josefínu, když odcházela z pokoje. Držel bych se jí stejně jako pijavice, i kdyby nebylo Editina varování.

Byl jsem přesvědčen, že dítěti hrozí nebezpečí, které je téměř na dosah.

Dohlížel jsem na Josefínu, která už byla téměř oblečená na cestu. Vtom do pokoje vešla Sofie. Vypadala dost udiveně, když mě tam spatřila.

„No ne, Karle, z tebe se stala guvernantka? Nevěděla jsem, že

tě tu najdu.“

„Pojedeme s tetou Edith do Lpngbridge,“ prohlásila důležitě Josefína. „Dáme si tam zmrzlinu.“

„Brr, v takový den jako je dneska?“

„Zmrzlinové koktajly jsou vždycky prima,“ řekla Josefína. „Když tě to uvnitř chladí, zdá se ti, že je venku tepleji.“

Sofie se zamračila. Vypadala utrápeně a zarazilo mě, jak je pobledlá a jaké má kruhy pod očima.

Vrátili jsme se do salónu. Edith právě zalepovala pár obálek. Rychle vstala.

„A teď vyrazíme,“ řekla. „Požádala jsem Evanse, aby přistavil forda.“

Vyšla pružným krokem ze salónu. Následovali jsme ji.

Můj zrak opět přitahovaly cestovní kufříky s visačkami. Vzbuzovaly ve mně z nějakého důvodu blíže nedefinovaný neklid.

„Máme opravdu hezký den,“ řekla Edith de Havilandová. Natahovala si rukavice a zahleděla se přitom na oblohu. „Chladno - ale vzduch je osvěžující. Pravý anglický podzimní den. A stromy ční tak krásně svými holými větvíčkami proti nebi - jen sem tam dosud visí jeden nebo dva nazlátlé listy...“

Chvilí zůstala tiše stát, potom se obrátila a políbila Sofii. „Sbohem, drahá,“ řekla. „Moc se tím netrap. Jistým věcem musíme čelit a trpělivě je snášet.“

Potom vyzvala Josefínu: „Pojď si sednout,“ a sama se usadila ve voze. Josefína vlezla dovnitř a sedla si vedle ní. Když auto odjíždělo, obě zamávaly. „Asi má pravdu, bude lepší Josefínu na chvíli od všeho vzdálit. Chtěli jsme to dítě přimět, aby nám řeklo, co ví, Sofie.“ „Pravděpodobně neví nic. Jen se předvádí. Josefína se ráda dělá důležitou, víš.“

„Jde u ní o víc než o tohle. Ví se, jaký jed byl v tom kakau?“ „Jsou přesvědčení, že to byl digitalin. Teta Edith užívá digitalin na srdce. Nahoře ve svém pokoji měla dózu plnou malých tablet. Teď je prázdná.“ „Takové věci měla mít zamčené.“

„Měla je zamčené. Asi to nebylo pro někoho těžké vypátrat,

kam si schovala klíč.“

„Pro někoho? Pro koho?“ Opět jsem se zahleděl na hromadu zavazadel. Náhle ze mne hlasitě vyhrklo: „Nemohou odjet. Nemohou jim to dovolit.“ Sofie vypadala překvapeně. „Roger a Clemency? Snad si, Karle, nemyslíš...“ „No dobrá, a jaký názor máš na to ty?“ Sofie rozpřáhla ruce v bezmocném gestu. „Opravdu nevím, Karle,“ zašeptala. „Vím jen, že jsem se dostala zase zpátky - zpátky do toho hrůzného snu...“ „Je mi to jasné. Použil jsem stejná slova, když jsme sem jeli s Tavernerem.“

„Protože právě tohle je zlý sen. Chodit mezi lidmi, které znáš, hledět jim do očí - a náhle se jim změní obličej - už to není někdo, koho bys dlouho znal - je to cizí člověk - krutý cizí člověk...“

Vykřikla:

„Pojď ven, Karle - pojď ven. Venku je to bezpečnější...“

Bojím se zůstat v tomhle domě...“

XXV

Zůstali jsme v zahradě delší dobu. Jako bychom se mlčky dohovořili, nepadlo mezi námi o té hrůze, která nad námi visela, ani slovo. Místo toho Sofie vzpomínala s láskou na mrtvou ženu, na to, jak si s nimi Nannie hrála, a jak se o ně starala - a jak jim vyprávěla nejrůznější historky o jejich otci, o Rogerovi a jeho ostatních sourozencích.

„Víš, měla se k nim jako ke svým vlastním dětem. Vrátila se k nám pak, aby nám pomáhala, když Josefína byla nemluvně a Eustace takový malý, legrační chlapeček.“

Na Sofii to vzpomínání působilo uklidňujícím dojmem. Proto jsem byl rád, když vyprávěla dál.

Napadlo mi, co asi dělá Taverner. Pravděpodobně vyslýchá členy domácnosti. Právě odjel vůz s policejním fotografem a dvěma dalšími muži, a zanedlouho přijela sanitka.

Sofie se lehce zachvěla. Za chvíli sanitka odjela a věděli jsme, že odváží Nanniino mrtvé tělo k pitvě.

Stále jsme seděli nebo se procházeli po zahradě a hovořili - přitom naše slova zastírala naše skutečné myšlenky.

Konečně řekla Sofie rozechvěně:

„Musí být hodně pozdě - je téměř tma. Radši půjdeme dovnitř. Teta Edith s Josefínou ještě neprijely... Jistě už by měly být zpátky!“

Zmocnil se mě těžko definovatelný neklid. Co se stalo? Zdržovala teta Edith to dítě záměrně, aby nebylo tak dlouho doma?

Vešli jsme do domu. Sofie zatáhla všechny záclony. V krbu plápolal oheň a veliký salón působil harmonicky, dýchala z něho neskutečná atmosféra bývalého přepychu. Na stolech stály velké, široké vázy plné žlutě červených chryzantém.

Sofie zazvonila a služebná, kterou jsem předtím viděl nahoře, přinesla čaj. Měla červené oči a stále popotahovala. Také jsem si všiml, že neustále vrhá rychlé, ustrašené pohledy přes rameno.

Připojila se k nám Magda, zatímco Filipovi přinesli čaj do

knihovny.

Magda v této roli předváděla až mrazivě nehybný zármutek. Mluvila málo nebo vůbec ne. Najednou vyhrkla:

„Kde je Edith s Josefínou? Jsou už hodně dlouho pryč.“

Ale řekla to, jako by nebyla duchem přítomná.

Sám jsem se cítil čím dál víc nesvůj. Zeptal jsem se, jestli je Taverner ještě přítomen a Magda mi řekla, že si myslí, že ano. Vyhledal jsem ho. Svěřil jsem mu své starosti o slečnu de Havilandovou a Josefínu.

Okamžitě Sel k telefonu a udílel různé pokyny.

„Až se něco dovím, dám vám vědět,“ řekl mi.

Poděkoval jsem mu a vrátil se do salónu. Seděla tam Sofie s Eustacem. Magda už odešla.

„Až něco zjistí, sdělí nám to,“ řekl jsem Sofii.

Pronesla tíše:

„Něco se stalo, Karle, něco se muselo stát.“

„Sofie, drahoušku, opravdu není ještě pozdě.“

„Proč si kvůli tomu děláte starosti?“ zeptal se Eustace. „Asi šly do kina.“

Loudavě vyšel z pokoje. Řekl jsem Sofii: „Mohla ubytovat Josefínu v hotelu - nebo ji vzít do Londýna. Myslím, že si plně uvědomila, že tomu dítěti hrozí nebezpečí - možná, že si to uvědomila lépe než my.“

Sofie mi odpověděla zádumčivým pohledem, který byl pro mne záhadou.

„Políbila mě na rozloučenou...“

Nebylo mi dost jasné, co mínila tou nelogickou poznámkou, nebo co tím chtěla říci. Zeptal jsem se, jestli Magda nemá starost

„Matka? Ne, ta je naprosto v pořádku. Nemá pojem o času. Čte si novou hru Vavasoura Jonese „Žena v akci“. Je to taková zvláštní hra o vraždě - o ženském modrovousovi - domnívám se, že je to plagiát hry Arsenik a stará krajka, ale je v ní dobrá ženská role, žena posedlá mánií ovdovět.“ Už jsem nepromluvil. Seděli jsme a dělali, že čteme. Bylo přesně půl šesté, když se otevřely dveře a vstoupil Taverner. Z jeho obličeje se dalo vyčíst, co nám

chce říct. Sofie vstala. „Prosím?“ řekla.

„Promiňte. Mám pro vás špatné zprávy. Kvůli tomu vozu jsem vyhlásil všeobecný poplach. Nějaký řidič oznámil, že viděl forda s přibližně stejným číslem odbočit z hlavní silnice u Flackspur Heath - na lesní cestu.“

„Nebyla to - cesta k flackspurskému lomu?“

„Ano, slečno Leonidesová.“ Odmlčel se a pokračoval: „Vůz byl nalezen v lomu. Obě cestující byly zabity. Snad vás uklidní, že zemřely okamžitě.“

„Josefína!“ Ve dveřích stála Magda. Hlas se jí vystupňoval v kvílení. „Josefína... Moje děťátko.“ Sofie k ní šla a objala ji. Řekl jsem: „Počkejte!“ Něco mě napadlo. Edith de Havilandová napsala na psacím stole pár dopisů a držela je v ruce, když odcházela do haly.

Při nastupování do auta je už v ruce nedržela. Vběhl jsem do haly a šel k dlouhé dubové skříni. Dopisy jsem našel - byly nenápadně zastrčeny za mosazným samovarem.

První byl adresován vrchnímu inspektorovi Tavernerovi. Taverner mě následoval. Podal jsem mu dopis, který ihned otevřel. Stál jsem vedle něho a přelétl jeho krátký obsah.

Předpokládám, že tento dopis bude otevřen po mé smrti. Nechci zacházet do podrobností, ale přejímám plnou odpovědnost za smrt svého švagra, Aristide Leonidese a Janet Rowe (Nannie). Tímto formálně prohlašuji, že Brenda Leonidesová a Laurence Brown nejsou vinní vraždou Aristide Leonidese. Doktor Michael Chavasse, 783 Harley Street na dotaz potvrdí, že bych si mohla prodloužit život jen o několik měsíců. Dala jsem přednost tomuto řešení, abych ušetřila dva nevinné lidi tvrdé zkoušky a obvinění z vraždy, kterou nespáchali. Mám zdravý úsudek a jsem si plně vědoma toho, co píši.

Edith Elfrida de Havilandová.

Když jsem dočetl, uvědomil jsem si, že Sofie to také četla - nevím, jestli souběžně s Tavernerem nebo ne.

„Teta Edith... „zašeptala Sofie.

Vzpomněl jsem si, jak Edith de Havilandová brutálně

zamáčkla nohou svlačec do země. Vzpomněl jsem si, jak jsem ji ze začátku podezíral, dávaje se unést fantazií. Ale proč...

Jakoby četla mé myšlenky, Sofie se zeptala, dříve než jsem tu otázku vyslovil.

„Ale co s tím má společného Josefína? Proč s sebou vzala Josefinu?“

„Proč to vůbec udělala? Jaký měla motiv?“ zeptal jsem se.

Snad jsem to ani nedořekl a znal jsem pravdu. Náhle se mi všechno vyjasnilo. Uvědomil jsem si, že držím v ruce její druhý dopis. Podíval jsem se na něj a uviděl tam své jméno.

Byl obsažnější a silnější než ten předchozí. Myslím, že jsem očekával, co v něm najdu, dříve než jsem ho otevřel.

Roztrhl jsem tenkou obálku a vypadl Josefínin malý černý zápisník. Zvedl jsem ho ze země - otevřel se mi v ruce a zahlédl jsem záznam na první stránce...

Jakoby z velké dálky ke mně zazníval Sofiin hlas, jasný a ovládaný.

„Všechno jsme si vyložili špatně,“ řekla. „Edith to neudělala.“ „Ne,“ potvrdil jsem.

Sofie ke mně přistoupila blíže - šeptala: „Udělala to Josefína - byla to ona? Musela to být Josefína.“ Společně jsme se podívali na první záznam v malém černém zápisníku, napsaný nevyhraněným dětským rukopisem: „Dneska jsem zabila dědečka.“

XXVI

Později jsem se divil, jak jsem mohl být tak slepý. Od začátku byl ten případ úplně jasný. Josefína a jediná Josefína vyhovovala všem požadavkům. Její domýšlivost, neustálé zdůrazňování vlastní důležitosti a radost, s jakou vyprávěla o vlastní chytrosti a hlouposti policie.

Nikdy jsem to o ní nepředpokládal, protože byla dítě. Ale děti už spáchaly vraždy a tato zvláštní vražda zapadala dobře do dětské sféry. Dědeček jí sám určil přesně metodu - prakticky jí předal detailně vypracovaný plán. Sama musela udělat jen jedno, nenechat nikde otisky prstů, a p tom se mohla poučit tou nejpovrchnější četbou detektivních románů. Všechno ostatní byl jen takový mišmaš, posbíraný náhodně z inventáře detektivní literatury. Zápisník - špěhování - předstíraná podezření, jak trvala na tom, že to neprozradí, dokud si nebude jistá...

A nakonec nastrojila léčku sama sobě. Téměř neuvěřitelný výkon, vezmeme-li v úvahu, že se mohla snadno zabít. V té době však v dětské naivitě o takové možnosti vůbec neuvažovala. Byla hrdinkou. Hrdinka nemůže být zabita. Ještě tam zůstal klíč k záhadě - stopy hlíny na staré židli v prádelně. Josefína byla jediným tvorem, který mohl vylézt na židli a nastražit mramorovou západku na horní hraně dveří. Zřejmě ji západka několikrát minula (stopy na podlaze), a ona trpělivě opět lezla na židli a znovu ji tam dávala, používajíc šátku, aby nezanechala žádné otisky prstů. Západka potom na ni spadla - Josefína se jen tak tak zachránila před smrtí.

Perfektně to naaranžovala - vzbudila dojem, a o to usilovala! Byla v nebezpečí, „něco věděla“, byla napadena!

Pochopil jsem, jak záměrně upoutala mou pozornost v místnosti s nádržemi na vodu. A aby to bylo úplně, rozházela věci a udělala nepořádek ve svém pokoji, než odešla k domku s prádelnou.

Po návratu z nemocnice se dozvěděla, že Brendu a Laurence zatkli a určitě to u ní vyvolalo nespokojenost. Případ byl

ukončený - a ona - Josefína přestala být středem zájmu.

Vzala si tajně z Editina pokoje digitalin, nasypala jej do svého šálku s kakaem a nechala stát nedotčený šálek na stole v hale.

Tušila, že ho Nannie vypije? Možná. Z toho, co ráno řekla, vyplývalo, že zazlívá Nannii, jak ji ostře kritizuje. Měla snad Nannie, moudrá po celoživotních zkušenostech s dětmi, nějaké podezření? Myslím, že Nannie věděla, a vždycky si toho byla vědoma, že Josefína není normální. Josefína předčasně duševně dozrála, ale zároveň se zpožďovalo zrání jejího morálního citění. Možná, že si tu podaly ruce různé dědičné faktory - to, co Sofie nazvala „rodinnou brutalitou.“

Z babiččina rodu zdělila brutální panovačnost a po Magdě bezohledné sobectví, uznávající jen vlastní názor. Pravděpodobně také trpěla, nedůtklivá jako Filip tím, že nebyla půvabná - že pro rodinu byla podvrženým dítětem. Nakonec hluboko v jejím nitru přetrvávaly hlavní rodové znaky, sklony k podvodům po starém Leonidesovi. Byla Leonidesovou vnučkou, podobala se mu duševními schopnostmi i vychytralostí - ale zatímco on svou láskou zahrnoval rodinu a přátele, ona milovala jen samu sebe.

Myslím, že starý Leonides si uvědomil to, k čemu nedospěl nikdo z jeho rodiny. Josefína by se mohla stát zdrojem nebezpečí pro druhé i pro sebe. Zabránil jí, aby chodila do školy. Měl strach, co by tam provedla. Doma se za ni stavěl a chválil ji, a teď mi bylo jasné, proč tak naléhavě žádal Sofii, aby na Josefínu dohlédla.

Magdino náhlé rozhodnutí poslat Josefínu do zahraničí..., bylo také ovlivněno strachem o dítě? Ne, to snad ani nebyl vědomý strach, ale nějaký mlhavý mateřský instinkt.

A Edith de Havilandová? Nejprve podezírala - potom se bála - a nakonec věděla? Pohlédl jsem na dopis, který jsem držel v ruce.

Milý Karle, píši důvěrné sdělení Vám - a budete-li chtít, i Sofii. Je svrchovaně důležité, aby někdo znal pravdu. Našla jsem přiložený dokument v nepoužívané strouze za zadní brankou. Měla ho tam schovaný. Potvrzuje to, co jsem už dříve tušila. Co hodlám podniknout, může být správné nebo špatné -

nevím. Ať je to jak chce, dny mého života už jsou sečteny a nechtěla bych, aby to dítě trpělo. Věřím, že by trpělo, voláno k světské odpovědnosti za to, co provedlo.

Často dochází k vrhu mlád'at, který „není docela správný“.

Jestliže se mýlím - Bůh mi odpusť - ale dělám to všechno z lásky. Bůh vám oběma žehnej.

Edith de Havilandová.

Zaváhal jsem jen okamžik a předal dopis Sofii. Oba jsme opět otevřeli Josefínin malý černý zápisník. Dneska jsem zabila dědečka. Obraceli jsme stránky. Byl to ohromující výtvar. Určitě by zaujal psychologa. Vysvětloval s tak otřesnou Jasností zlobu ze zkřížených sobeckých plánů. Uváděl motiv pro zločin, uboze dětský a nepřiměřený.

Dědeček mi nechtěl povolit to sakramentský tancování, tak jsem se rozhodla, že ho zabiju. Potom bych mohla jet do Londýna, žít tam a matka by mi v tom nebránila.

Uvádím jen několik záznamů. Všechny jsou významné.

Nechci jet do Švýcar - nechci. Když mě bude matka nutit, taky ji zabiju - jenomže nemám žádný jed. Možná, že bych to mohla zkusit s bobulemi. Jsou jedovaté, stojí to v knížce.

Eustace byl na mne dneska moc ošklivý. Řekl, že jsem jenom holka, která je k ničemu a že moje pátrání je blbost. Nepokládal by mě za blbou, kdyby věděl, že jsem spáchala vraždu.

Karla mám docela ráda - ale je dost hloupý. Ještě jsem se nerozhodla, na koho shodím ten zločin. Možná na Brendu a Laurence - Brenda je na mne zlá - říká, že nemám všech, pět pohromadě, ale Laurence mám ráda - vyprávěl mi o Charlotě Kordayové - zavraždila někoho v lázni. Moc šikovně to neudělala.

Posledním záznamem se úplně odhalila. Nenávidím Nannii... nenávidím ji... nenávidím ji... Říká, že jsem jenom zabeč. Prý se předvádím. Nutí matku, aby mě poslala za hranice... Chci ji taky zabít - myslím, že to půjde s medicínou tety Edith. Až tu bude další vražda, vrátí se sem policie a všechno bude zase vzrušující.

Nannie je mrtvá. Mám z toho radost. Ještě jsem se nerozhodla,

kam schovám lahvičku od těch pilulek. Možná, že v pokoji tety Clemency - nebo u Eustace. Až budu stará žena a umřu, odkáži ji s adresou policejnímu náčelníkovi, aby viděli, jakým jsem byla velkým zločincem.

Zavřel jsem zápisník. Sofie se rozplývala v slzách. „Ach, Karle - ach, Karle - je to tak strašné. Ona je takový malý netvor - a teď - teď je to tak strašně smutné.“

Cítil jsem totéž.

Měl jsem Josefínu rád... Stále jsem k ní cítil náklonnost... Nemůžete mít rád někoho méně, protože má souchotiny nebo nějakou jinou osudovou nemoc. Josefína byla, jak Sofie prohlásila, malý netvor, ale malý netvor vzbuzující soucit. Narodila se s psychickou vadou - pokřivené dítě z křivého domku.

Sofie se zeptala:

„Co by se stalo - kdyby - žila?“

„Asi by ji poslali do polepšovny nebo do zvláštní školy. Později by ji snad propustili nebo prohlásili za duševně chorou, těžko říct.“

Sofie se otrásla hrůzou.

„Takhle je to lepší. Ale teta Edith - nechce se mi ani myslet na to, že na sebe vzala vinu.“

„Sama se rozhodla. Podle mého názoru to nebude zveřejněno. Představuji si to tak, že až bude Brenda s Laurencem předvolána před soud, nebude proti nim vedeno soudní řízení a budou zproštěni obžaloby.“

A ty, Sofie, si mě vezmeš,“ dodal jsem tentokrát jiným tónem a vzal její ruce do svých. „Právě jsem se dověděl o svém služebním přeložení do Persie. Pojedeme spolu a zapomeněš na ten křivý domek. Matka se bude věnovat svým hrám, otec si koupí více knih a Eustace brzy půjde na univerzitu. Nemusíš se o ně více starat. Mysli na mě.“

Sofie mi pohlédla přímo do očí.

„Nemáš strach si mě vzít, Karle?“

„Proč bych měl mít? Nešťastná malá Josefína v sobě

koncentrovala všechno to nejhorší z vaší rodiny. Bezmezně věřím, že tobě odkázala Leonidesova rodina to nejlepší a nejskvělejší. Dědeček si tě velice vážil a myslím, že to byl člověk, který obvykle míval pravdu. Zvedni hlavu, miláčku. Budoucnost patří nám.“

„Budu držet hlavu zpříma, Karle. Miluji tě, vezmu si tě a udělám tě šťastným.“ Podívala se na zápisník. „Ubohá Josefína.“

„Ubohá Josefína,“ řekl jsem.

„Jak je to doopravdy, Karle?“ zeptal se otec. Starému pánovi nikdy nelžu.

„Nebyla to Edith de Havilandová,“ řekl jsem, „byla to Josefína.“

Otec vlídně přikývl. „Ano,“ řekl. „Nějaký čas jsem si to myslel. Ubohé dítě...“